ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1372

6 динара

14. 4. 1978. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIX

СТРАНА 16

БОМБАРДЕР МЕЂУ КОНОПЦИМА

Ripley

Веровали или не!

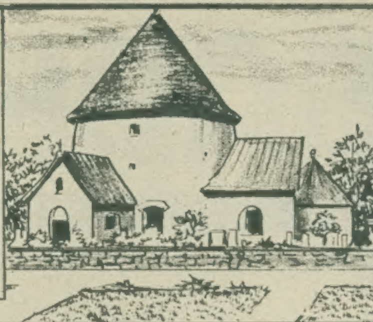
РИЧАРД БАРТОН

(1821–1890)

БРИТАНСКИ ИСТРАЖИВАЧ КОЈИ ЈЕ ОТКРИО АФРИЧКО ЈЕЗЕРО ТАНГАЊИКУ ЗНАО ЈЕ 29 ЈЕЗИКА.

ЦРКВА НИЛАР

НА ДАНСКОМ ОСТРВУ БОРНХОЛМУ, ЈЕДНА ЈЕ ОД 7 ОКРУГЛИХ ЦРКВИ У ДАНСКОЈ КОЈЕ СУ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ СЛУЖИЛЕ КАО ТВРЂАВЕ ЗА ОДБРАНУ ОД ПИРАТА.

У ПОЧЕТКУ ЈЕ ИНДИЈАНСКИ **ТОМАХАВК** ПОДСЕЋАО НА БУЗДОВАН.

ЕРНЕСТ ХЕМИНГВЕЈ

(1899–1961)

ЧУВЕНИ АМЕРИЧКИ КЊИЖЕВНИК КОЈИ ЈЕ ЧЕСТО ПИСАО О РАТУ, НИКАД НИЈЕ СЛУЖИО ВОЈСКУ.

ТЕЛЕ

СА ШАРОМ У ОБЛИКУ ЛЕПТИРА НА ГЛАВИ ИМАЛА ЈЕ БОНИ ФРИЗЕН ИЗ ПЕТЕЛУМЕ (САД)

ЕНГЛЕСКА МЕРА ЗА ДУЖИНУ **„ПРУТ"** (5,029 m) ЗВАНИЧНО ЈЕ ОДРЕЂЕНА 1500. ГОДИНЕ И ТО НА ТАЈ НАЧИН ШТО ЈЕ 16 МУШКАРАЦА БИЛО ПОРЕЂАНО ЈЕДАН ИЗА ДРУГОГ ПА ЈЕ ЗАТИМ ИЗМЕРЕНА УКУПНА ДУЖИНА ЊИХОВИХ ЛЕВИХ СТОПАЛА.

1-15

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● код већине људи длаке из браде су око три пута дебље од власи на глави.

● риба чиков се веома узнемири пред промену времена. Због тога често ту рибу држе у стакленим теглама као неку врсту живог барометра.

● харфа је најстарији музички инструмент са жицама. Она се у облику који је био налик на данашњи употребљавала у Египту још пре више хиљада година.

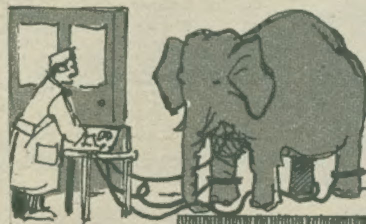

● један одрастао нилски коњ, који живи у рекама и језерима Источне Африке, тежак је преко 2000 килограма. Само за једну ноћ он поједе 180 килограма траве и младог грања с дрвећа.

● дуга се може видети само онда кад су Сунце, посматрачево око и средиште дугиног лука у једној линији. Она се најчешће види доцкан по подне, после летњих киша праћених грмљавином, и то на истоку, јер је Сунце у то време на западу. Дуга се не може видети док је Сунце још високо.

● први пут у историји ветерине једном слону, односно слоници, узет је електрокардиограм. Та „част" припала је једној слоници из енглеског циркуса Чиперфилд.

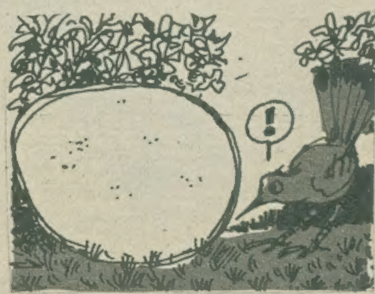
● према оцени стручњака већ данас се једна шестина нафте произведене у свету добија из океанског дна.

● јапански конструктори израдили су фото-апарат код кога се при посматрању и одређивању оштрине гледа са оба ока, као код, на пример, обичног догледа.

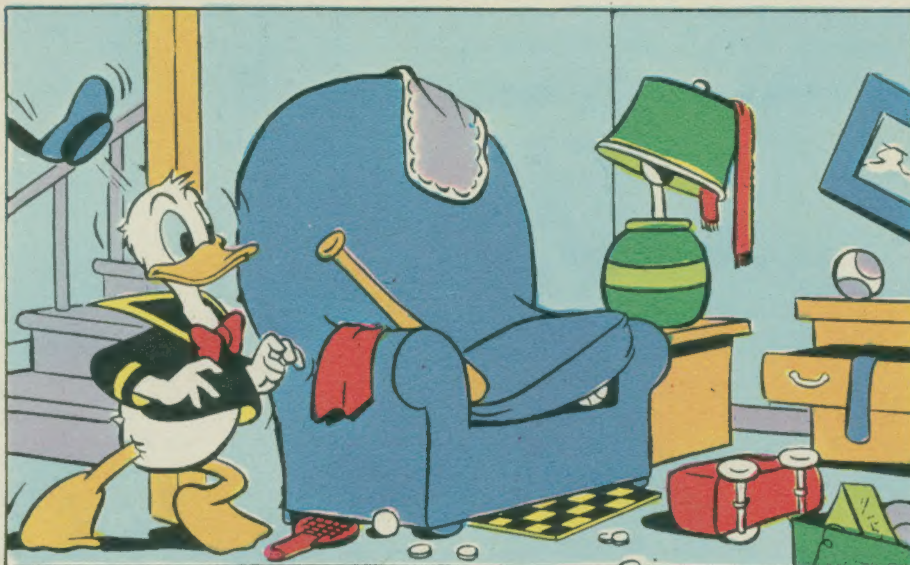
● вода упија светлосне зраке и због тога мокра места на сувој тканини изгледају тамна.

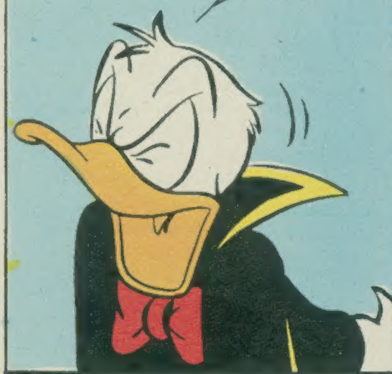
● мада птица киви није већа од кокошке она носи неупоредиво крупнија јаја. Јаје птице киви може да буде дугачко 13 а широко 8 сантиметара, а тешко и по пола килограма.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

Distributed by King Features Syndicate.

СТОГОДИШЊИЦА ОСЛОБОЂЕЊА ЈУЖНИХ КРАЈЕВА СРБИЈЕ

ПОГИБИЈА РЕДОВА НИКОЛЕ

ТОРБА СА ХРАНОМ, КОЈУ ЈЕ МАЈКА ПОСЛАЛА СИНУ НА РАТИШТЕ, СТАЈАЛА ЈЕ ОКАЧЕНА О ДИРЕК. ВОЈНИК КОМЕ ЈЕ ПРИПАДАЛА НИЈЕ СТИГАО НИ ДА ЈЕ ОТВОРИ.

У артиљеријској батерији звали су га правим именом — Никола. Међутим, да су гаословљавали чак и ружним надимком он се не би љутио. „Како се роди таква добричина? Умеш ли, брате, да се нарогушиш?!", често су му говорили војници, обично у предаху између бојева којих је те, 1876. године било готово свакодневно.

Година није имао много, једва да је навршио деветнаесту. Кад се заратило с Турцима, сам се пријавио у војску. Изљубио се с укућанима из родног села Великог Извора код Зајечара и отишао право на фронт. Како је био висок и крупан, запала му је артиљерија. Капетан батерије у коју је распоређен одмах је уочио да је у новом редову добио вредног и поузданог војника. Где би он оком, ту би Никола скоком. И увек са осмехом и благошћу на лицу.

Презиме никад није помињао, оно је било записано негде у документима и то је за њега било довољно. Тако је остао упамћен само по имену.

СПАС ИЗА СТАБЛА

Дани су текли, а рат беснео. Војска је спавала где се задесила, а јела што би се имало. Турци су се жилаво бранили, нападали, па опет бранили. Линија фронта стално се померала тамо-амо.

Никола се храбро борио све док крајем лета батерија није стигла у близину његовог села. Млади редов одмах се обратио капетану.

— Господине капетане, ја бих молио да ме пустите у село да видим своје! Само један сат!

Командир батерије је ћутао. У ствари, хтео је нешто да му каже, али то никако није могао да откине од себе. Најзад је изустио:

— Немаш ти више села! Турци су га сравнили са земљом! Нешто народа је изгинуло, већина се спасла збегом!

Младићев осмех се укочи. Личио је на гримасу, тужну и хладну, нешто што капетан никада дотле није видео и од чега се најежио.

— Рат је, гине се... — покушао је да објасни, мада је знао да прича бесмислице. Никола га није ни чуо; брзим корацима удаљавао се према оближњем трњаку.

Борбе су се настављале. На Николу нико није обраћао пажњу. А и ко би кад су гранате даноноћно фијукале с наше и турске стране оруђи ледине око батерија. Средином септембра дошло је и до велике битке код Николиног села. После тешког окршаја српске трупе заузеле су положаје око Зајечара, а турске изнад Великог Извора. Тако се несрећно село нашло у унакрсној топовској ватри. Никола је гледао шта се догађа и цептео. А онда, једног од тих дана после битке, нешто се у њему преломило.

То није више био онај Никола. Сваки пут кад би долетела турска граната стављао је дланове на уши како не би чуо експлозију. Убрзо је почео да се тресе и крије по жбуњу. Страх какав никада раније у животу није осетио, сада га ни за тренутак није напуштао. Иако је био потпуно здравог разума, топовске канонаде су му кидале душу. Чим би Турци осули топовску ватру на српске положаје, давао се у бекство тражећи спас иза неког стабла у пољу.

— Држ' се, војниче! — довикивали су борци за њим смејући се.

Капетану се чинило да ће младић пореметити памећу. Разумео га је: непријатељ му је разорио село, дом, можда побио породицу. Најбоље би било да га прекомандујем у позадину, али како да то учиним кад то неће бити добар пример осталим војницима, мислио је. Да бар није толико послушан и честит послао бих га у извидницу да га или погоди кап од страха или да дође себи... овако... До ђавола и рат!

После два тешка и исцрпљујућа рата с Турском 1876. и 1877-78. године, Србија је ослободила велики део своје територије, данашње Македоније и Бугарске. После другог рата Турска је молила за примирје које је склопљено у Једрену. Међутим, почетком марта 1878. Русија је закључила са Турском уговор у Сан Стефану, месту на обали Мраморног мора о којем Србија ништа није знала. Уговор је предвиђао да нова аутономна кнежевина Бугарска обухвати поред Бугарске и Источне Румуније и велики део области данашње Србије и Македоније.

Плашећи се ширења руског утицаја на Балкану, велике европске силе затражиле су ревизију санстефанског уговора и на конгресу у Берлину, у лето исте године, донеле нови уговор по којем је Србија добила само четири округа: Нишки, Врањски, Пиротски и Лесковачки.

ДВА ПОГОТКА

Наредних дана турска паљба је јењавала и коначно престала. Преплашеном редову као да је пао камен са срца. Тог преподнева однекуд се појавио борац, његов земљак са торбом упртњачом у руци. Нашавши Николу, пружио му је торбу.

— Ишао сам у команду послом и натрапах на наше из села у збегу. То ти је послала мајка. Каже, унутра је печено пиле и погача! Пиле је понела у збег. Због тебе га је заклала и испекла на ватри, а брашно... е, то ми не рече где је нашла. Пита како ти је, а ја све мислим шали се за ово пиле. Брацо мој, откад војска није видела месо! Ако овако потраје, поразболеваћемо се од проје и црног хлеба! Смажи ти пиле одмах иначе ће батерија да га рашчеречи док си рек'о један и један то су два!

Николи је срце хтело да искочи из груди од радости што су му укућани живи. Док је о томе размишљао, Турци изненада поново осуше артиљеријску паљбу. Овога пута јачу него икада. Никола се следи. Ноге почеше да му клецају. Брзо је пребацио торбу преко леђа и притиснуо шакама уши. У глави је осећао неподношљив притисак. Јурнуо је преко изроване ливаде, падао, устајао...

— Не тамо, Никола! — повикао је капетан.

Упозорење је дошло касно. Једна од турских граната пала је тик уз престрављеног редова и то баш у тренутку кад је посрнуо и изврнуо се на леђа.

Чим је паљба престала неколико бораца отрчало је до места где је Никола скончао. Граната га је разнела. Међутим, торба је остала неоштећена, јер се у тренутку експлозије нашла испод његовог тела.

Војницима се отеше сузе. Сетили су се Николиног доласка у батерију, храбрости коју је показивао у почетку, његове доброте. Полако су подигли торбу коју је добио од мајке.

— Да је понесемо. Грех је бацити печено пиле и погачу кад оскудевамо у храни! — рекао је неко од артиљераца. **— Његова мајка се не би љутила!**

Торба је однесена и окачена о неки дирек.

— Појешћемо пиле касније! — добацио је Николин земљак друговима. **— Да сада потражимо Турке и осветимо Николу!**

Само што је завршио, Турци се поново огласише ватром. Прва граната фијукнула је изнад српске батерије и ударила право у — дирек, разневши и њега и торбу!

—Људи! — викнуо је неко од артиљераца. — **Торба!...**

Капетан погледа према месту где се малочас налазио дирек, а затим седе на земљу.

М. Тодоровић

* ВИДОВЊАК ИЗ АМИЈЕНА *

Заљубљен у своју нешто старију рођаку, која му је као доказ љубави затражила огрлицу од корала, један дечак из Нанта укрцао се на брод који се спремао да заплови према Индији. На срећу, отац је убрзо приметио његов нестанак и успео да га стигне у луци Пенбеф и врати кући.

— Обећавам да ћу од сада путовати само у сновима...

У тренутку кад је дао ово обећање лице дечака који се звао Жил Верн било је обливено сузама а образи отечени од очевих шамара. Имао је тада дванаест година.

МОРЕ, СЛОБОДА И МУЗИКА

Отац научнофантастичне литературе Жил Верн родио се пре сто педесет година, 8. фебруара 1828, у Нанту, у Француској. Мали сањар имао је обичај да сатима заљубљено гледа папагаје у једном излогу главне улице свога града или да чежњивим погледима испраћа једрењаке који одлазе из луке. А оно обећање да ће путовати само у сновима било је, наравно, само обећање.

Као гимназијалац, Верн је пунио свеске цртежима необичних летећих машина и разних бродова. Чак је измислио и пројектовао, на хартији, разуме се, огромни парни аутобус!

После гимназије уписао је студије права у Паризу али је желео да постане драматург. Међутим, његова прва драма доживела је неуспех.

Срећа му се осмехнула 1847. године када је упознао великог издавача Хецла и предао му рукопис свог романа „Пет недеља у балону".

Петнаест дана касније, на Хецлов захтев, прерадио је роман и потписао уговор који му је понуђен: обавезао се да годишње пише десет романа за хонорар од 100 хиљада франака. Хецл је у њему наслутио таленат који ће се касније развијати вртоглавом брзином.

Роман „Пет недеља у балону" одушевљено је примљен код читалаца. А онда су уследили „Капетан Хатерас" (о освајању Северног пола), „Пут у средиште земље", „Двадесет хиљада миља под морем", „Деца капетана Гранта", „Тајанствено острво"... Роману „Двадесет хиљада миља под морем" Верн је посветио највише времена и енергије претачући у њега своје велике страсти — море, слободу, музику...

ПУЦЊИ У УЛИЦИ ШАРЛА ДИБОА

У то време због несрећне љубави према једној познатој глумици разочарани Верн повлачи се у Амијен одакле ускоро на својој јахти „Сен Мишел" креће на крстарење по Средоземљу, а затим дуж обала Норвешке и Ирске. Управо тада у једном париском позоришту приказује се његово већ чувено дело „Пут око света за осамдесет дана" и доноси му велике приходе. Али, новац и слава њега не интересују.

Неколико година касније, 10. марта 1886, новине у Амијену донеле су вест која је узбудила све оне који су волели и познавали Верна и његово дело. Претходне вечери славни писац се враћао кући, у Улици Шарла Дибоа, и у тренутку кад је стављао кључ у браву опазио младог човека са упереним револвером. Одмах затим одјекнула су два пуцња. Један хитац погодио је Верна у леву ногу. Пазикућа је дотрчао и помогао му да ухвати и савлада младића. Млади човек, иначе Вернов близак рођак, учинио је то, како кажу новине, у тренутку нервног растројства.

> ★★★★★★★★★★★★★
>
> ЖИЛ ВЕРН ЈЕ ПРОРЕКАО ЧАК И МЕСТО СА КОЈЕГ ЋЕ ПОЛЕТАТИ ВАСИОНСКЕ ЛЕТЕЛИЦЕ.
>
> ★★★★★★★★★★★★★

После овог немилог догађаја Верн је дуго остао везан за постељу. А када се поново појавио на улицама Амијена, људи су га једва препознали. Утучени, погрбљени старац који се ослањао о штап мало је личио на Верна каквог су знали. Тада су га прозвали — „Поларни вук".

Оронули Верн повукао се у самоћу. Али, семе авантуре које је посејао својим делима уродило је неслућеним плодом. Сви они дечаци који су се одушевљавали његовим романима сада су већ одрасли људи. На многе од њих ти романи су пресудно утицали — одлучили су да Вернова маштања претворе у стварност и успели у томе.

Роман „Двадесет хиљада миља под морем" објављен је 1870. године. Само неколико година касније, на другој страни Атлантика, десетогодишњи Симон Лејк, из Њу Џерсија, искрадао се често из школе да би у миру читао подвиге капетана Нема. Почео је да тражи и чита све књиге које су говориле о подводним путевима, што је коначно одредило његов животни позив. После двадесетак година његова сопствена подморница „Аргонаут" заронила је у океан код рта Сенди Хук, недалеко од Њујорка.

Искрено потресен овим догађајем, Жил Верн је младом проналазачу упутио честитке на које је Лејк топло одговорио. Било је то, како је увек говорио, његово и Верново дело.

Тако су фантастични романи видовитог Жила Верна почели да се претварају у стварност. А треба, наравно, имати на уму да ниједно од његових дела није било само празно маштање. За сваки свој роман дуго је прикупљао податке и пажљиво их проучавао. Све прорачуне давао је на контролу стручњацима, обраћао се за помоћ својим бројним пријатељима од којих су многи били цењени научници и преко којих је међу првима обавештаван о неком проналаску. Много му је значило, између осталог, и новост о патенту инжењера Деланија из Чикага који је измислио „машину за роњење".

Осим тога, неки од пријатеља, као на пример астроном Араго и фотограф Надар — конструктор балона „Џин" и пионир фотографисања из ваздуха, ставили су му на располагање не само своје дневнике него му и причали о својим искуствима и путовањима.

ОСТВАРЕНИ СНОВИ

Вернова подморница „Наутилус" креће се на електрични погон, има грејање, вентилацију, уређаје за дестилисање воде, све у свему — електрицитет на њој има вишеструку примену. Све су то данас обичне ствари без којих је готово немогуће замислити нормалан живот. Али, написати тако нешто у оно време значило је само имати неизмерну фантазију.

Неке од својих јунака опремио је Жил Верн оруђима која савремена техника још није успела да оствари, али ко зна да и она, као и многа предвиђања овог необичног пророка техничког напретка, неће једног дана постати стварност. Уосталом, он је предвидео аутомобил, авион, теледиригиване ракете, атомску бомбу, трансконтиненталне летове, компјутере, телевизију, бежичну телеграфију, колор-фотографију...

Има још нешто што је тешко објаснити: место са којег је полетела Вернова ракета према Месецу налази се само неколико километара од Кејп Канаверала са којег данас полећу све васионске летелице САД!

Д. М.

Пролећн

Све што је успавано зими, буди се под чудесним утицајем сунца и топлоте, покреће се и расте. Пролеће доноси дах новог живота, и то у глуво доба ноћи. Јер, ово пролеће почело је 21. марта тачно у 0 часова и 34 минута и трајаће све до 21. јуна, до 19 часова и 10 минута по средњоевропском времену. А за то време мноштво цвећа још једном ће синути и све уверити да пролеће није случајно најлепше годишње доба.

ПРВИ — ПА ЗА ЗАЧИН! — На ливадама, од низија до највиших планинских врхова, расте и цвета Crocus variegatus, ниска биљка, цветова од беле до тамнољубичасте боје, која се може похвалити да прва цветањем поздрави долазак пролећа. То је шафран или брндуша, који понекад цветом пробије и снег и нестварно засја док је свуда још увелико зима. Стари Египћани употребљавали су његове прашнике и тучак за зачин или бојење пецива. У неким нашим крајевима шафран још има ову намену.

ДА ЛИ ЈЕ ВИСИБАБА УВЕК БЕЛА? — У листопадним шумама и грмовима, на брдима и високим планинама, већ са копњењем снега појављује се исто тако бела и свима знана висибаба. Ову омиљену биљку (lat. Galanthus nivalis) наш народ одувек сматра весником скорог пролећа. А кад би из Мале Азије, где има и ружичастих висибаба, један такав цвет „залутао" у наше поднебље, сваки дечак или девојчица који би је нашао, сигурно би је гледао у чуду: висибаба, па још ружичаста!

ШАМПИОН МЕЂУ ЉУБИЧИЦАМА — На планинским ливадама и камењарима, али захваљујући човековој упорности, нези и одабирању и у парковима, расте и цвета ова рођака свима знане љубичице. Маћухица или „дан и ноћ", а нико не зна због чега је добила овако необично име, најчешће је бела, жута или плава. Иако је најлепша од свих врста љубичица, ова врста (lat. Viola tricolor), на жалост, не мирише.

КРАВЕ И ОВЦЕ, ЧУВАЈТЕ СЕ САСЕ! — Са далеких источних степа ветар је у наше проређене храстове шуме и крчевине донео семе ове чудне биљке длакавог цвета Саса (lat. Pulsatilla vulgaris) врло јако и пријатно мирише, али је то само заводљива варка овог лепог цвета. Јер, саса је отровна и стока је, кад наиђе на њу, заобилази.

КАД ЈЕ ЦВЕТ — ЛЕК — Кад ови жути цветови просину у влажним листопадним шумама, људи знају да је пролеће на прагу. И док је јагорчевина (lat. Primula vulgaris) за сељаке знак да треба припремити плуг и мотику, за медицинаре није тако поетична. Јер, ова ниска биљка, која готово нема стабљику, употребљава се у фармацији као средство за — повраћање.

...и букети

ЧАРОБНИ ЋИЛИМ ОД ВРЕСА — Жута, од 15 до 20 сантиметара висока, јаглика (lat. Primula veris) је блиски сродник јагорчевине. Чајеви од ове биљке која на брду и планини цвета у пролеће користе се као лек. Јаглика често расте и цвета заједно са вресом или црњушом (lat. Erica carnea) ниским црвеним или љубичастим цвећем које као чудесан ћилим прекрива планинске пропланке и ливаде. Врес цвета од средине децембра до краја априла, и мада је примамљив за очи — не мирише. Али, зато се његов сасушен цвет може у соби чувати и неколико месеци а да нимало не изгуби боју.

ПСЕЋИ ЗУБ У ВАЗИ — Шаролист или псећи зуб (lat. Erythronium dens-canis) је сигурно један од најлепших пролећних цветова који се може наћи у нашим шумама, али само до листања крошњи. Јер, чим лишће букве заклони сунце, псећи зуб, који је по својим шареним листовима добио и ово друго име, нестаје до — следећег пролећа. На жалост, ни овај цвет, као ни врес, и поред људске неге, не успева у вртовима и цветњацима.

ИЗ ЦВЕТЊАКА У ПЕСМУ — Од неколико хиљада врста ружа, међу којима је човек укрштањем однеговао чак и смеђ и љубичаст цвет, код нас је у пролеће најпознатија мајска ружа (lat. Rosa sp.). Јеремичак, како још овај цвет назива наш народ, мирише као и сви остали његови сродници. Од свих цветова, не само пролећних, ружа је међу најомиљенијим. Овај симбол љубави и заљубљености користи се у козметичкој индустрији као сировина за дестилацију ружиног уља, а наше баке правиле су од ружиних латица чувено слатко.

Текст: И. Лончар
Снимци: А. Сигунов

ДВОЈНИК МЛАДИЋА ЗАЉУБЉЕНОГ У СЕБЕ — У води потока и бара овај цвет огледа своје бело лице и тако проводи цело пролеће. Зато је добио назив нарцис или суноврат (lat. Narcissus poeticus), јер начином живота неодољиво подсећа на митолошког Нарциса, младића заљубљеног у свој лик. За разлику од неког другог пролећног цвета, нарцис се из дивљине лако преноси у баште, где цвета месец и по пре него у слободној природи. Одржава се лако, али лако и подивља кад се не негује.

ПРВИ ОКЛОПНИ „ЋИРА"

Мала окупирана Југославија остала је по нечему јединствена у време рата: само је она имала слободне територије на којима су саобраћали — возови са петокракама!

Лупа чекића у ужичкој железничкој ложионици на тренутак је утихнула када се на вратима појавио човек и затражио да провери отпорност неких челичних плоча. Радници који су пословали у ложионици показаше му једну која је стајала наслоњена на зид. Човек тада извуче револвер и испали неколико хитаца у метал.

Једна занимљива изложба путује ове године Југославијом, а следеће ће кренути по свету: „Партизанске железнице Југославије — ЖНОВ 1941 — 1945". Данас се она налази у Нишу, где се ове године одржава централна прослава.

— Не ваља! Пронађите нешто јаче! — рече радницима пошто је плоча била сва изрешетана.

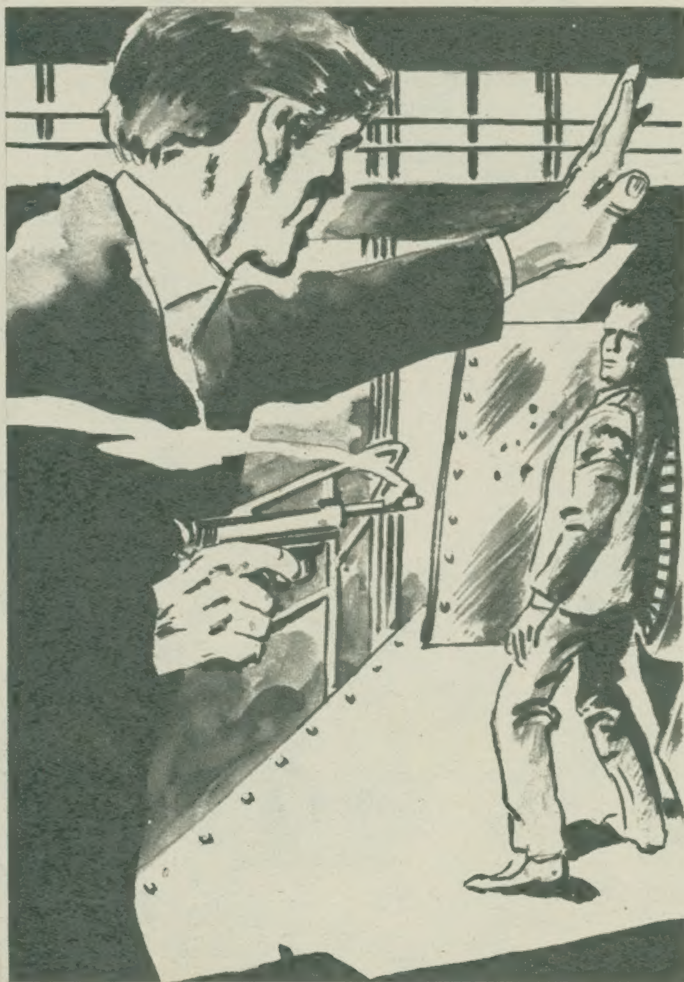
Тада су они донели другу, велику као крило врата и дебелу готово колико прст и проба се понови на исти начин. Овога пута резултат је био сасвим друкчији: на глаткој, челичној површини ове чудне мете једва су се назирала места о која су ударили меци. Ниједан је није могао пробити, а ни пуличана муниција.

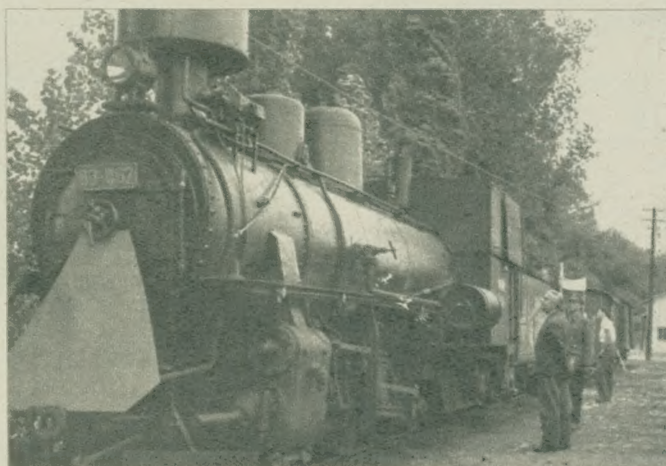
— Ово је добро — потврди човек који је дошао да би пуцао у плоче.

То је био члан Обласног комитета КПЈ Добривоје Видић, доцније амбасадор наше земље и члан Председништва СФРЈ. У време када је пиштољем испробавао отпорност челичних плоча налазио се на једном од задатака који му је Врховни штаб поверио на почетку рата: опремању оклопног воза за потребе партизанске војске!

ПОКЛОН ВРХОВНОГ ШТАБА

По овом налогу Врховног штаба ушао је Добривоје Видић једног октобарског дана 1941. године у железничку ложионицу слободног Ужица, која је радила пуном паром, пошто су од првих дана устанка редовно саобраћали партизански возови на преко 200 км пруга ове чувене Републике. Сада је требало блиндирати воз који би се састојао од локомотиве, отворених и затворених кола. Наравно, локомотива оклопног воза морала је имати изузетна својства: да буде што покретљивија, како би се њоме брзо и лако могло маневрисати.

Чувена локомотива 83-062 која је вукла први партизански оклопни воз

На предлог машиновође Боже Радаковића одабрана је локомотива коју је он возио и која је носила ознаку ЈДЖ 83—062. Она је била најснажнија и најпокретљивија у ужичкој ложионици...

Када је обављена она чудновата, а за ондашње прилике сасвим нормална проба отпорности плоче радници ужичке ложионице су се дали на посао. Оних великих челичних табли дугачких два, широких један метар и дебелих 12 милиметара било је, на срећу, пун вагон: сасвим довољно да се њима са унутрашње стране обложе кола до висине од 130 цм, као и подови. На плоче су, дуж зидова вагона, постављене затим дрвене греде, на растојању од 40 см, са облогама од гвозденог и челичног лима, а међупростор је попуњен песком. Делови локомотиве за машиновођу, као и тендер, такође су обложени лименим плочама. Цео посао обављен је за непуних — пет дана! Краћи рок доиста би се тешко могао замислити.

Када је освануо 7. новембар, дан 24. годишњице Октобарске револуције, овај, за муницију лаког ватреног оружја непробојни, „Ћира" стајао је на 6. колосеку ужичке железничке станице: био је то поклон железничара партизанске републике Врховном штабу. У Ужицу је одржана и војна парада, прва слободна прослава октобра у једном југословенском граду, а те ратне године — једина у Европи и свету, поред московске...

Догађај из Ужица важан је још по нечему. Означио је почетак појаве која је остала јединствена у тадашњој, зараћеној Европи: партизанске железнице.

ОДЛУКА О АВНОЈ-у — У ВОЗУ!

„Партизани обављају слободан железнички саобраћај..." честа је реченица из непријатељских извештаја у време када су Хитлерове трупе победнички марширале кроз многе земље. Заиста, какав неверовататан шамар за Фирера, Дучеа и остале који су сматрали да им је Европа под ногама, што у једној тако малој земљи постоје слободне територије и слободан — партизански железнички саобраћај!

Партизанске железнице радиле су по својим редовима вожње, издавале су своје возне карте. Често су оне биле бесплатне — осим за буржоазију! И на овај начин показивали су железничари са петокраком да стварају нешто ново.

У доба најстрашније окупације Европе и највећег успона „сила осовине" 1942. године, на слободној територији у Босни радио је возни парк од 13 локомотива, 24 вагона и 3 ралице! А када је друг Тито са Врховним штабом дошао у Дрвар, партизанске железнице постале су још снажније, бројније и организованије. Тада оне и званично постају ЖНОВ — Железнице Народноослободилачке војске и та четири слова, као и петокрака, појавиће се на свим партизанским локомотивама и вагонима.

Железничари Бихаћа изградили су у то време и воз Врховног штаба у чијим су вагонима донете неке одлуке пресудне за ратни ток и исход, на пример она о стварању дивизија НОВ, затим о стварању АВНОЈ-а, па о одржавању његовог првог заседања у ослобођеном Бихаћу...

Следећа ратна година донела је ново чудо на тлу Југославије. На све већој слободној територији, од Словеније до Македоније, брекћу партизански возови на преко хиљаду километара пруге! Ознака ЖНОВ стоји на десетинама локомотива и стотинама вагона.

У четири године рата и револуције преко пет хиљада железничара дало је своје животе, а преко пет стотина носиоци су „Партизанске споменице 1941". Њих 53 проглашени су за народне хероје.

Многи од ових „Ћира" клопарали су и дуго после рата на пругама нове Југославије. Тако и онај први оклопни, ужички: његова локомотива 83—062 радила је до пре деценију и по, отприлике. Сада је експонат титовоужичког Железничког музеја и обновљена стоји на почасном месту ове станице.

М. Крстуловић

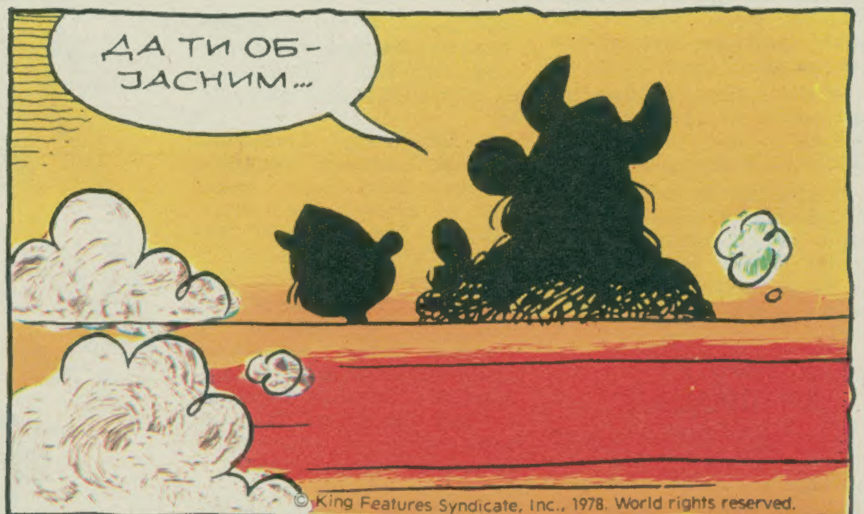
DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

У ДОЛИНИ РУЖИНИХ П...

Кад су белци у Црним Брдима открили злато, одлучили су да их отму Индијанцима. Сијукси и Чејени храбро су их бранили.

За Сијуксе и Чејене Црна Брда у Дакоти била су Паха-Сапа, Света Брда, Средиште Света. У њима је живео Велики дух Вакатанка. С њихових висова храбри ратници, погинули у јуначком боју, одлазили су у Вечна Ловишта.

Црна Брда нису за бледолике имала никакву вредност све док у Месецу Црвених Трешања 1872. године бели трагачи нису у њима пронашли злато. Тада је влада из Вашингтона послала Џорџа Армстронга Кастера да с одредом „плавих блуза" утврдиколике количине драгоценог метала крију Црна Брда.

— Црна Брда су богатија златом од трезора свих банака на свету! — гласио је Кастеров извештај.

Бледолики су решили да Индијанце обманама наговоре да се уговором одрекну Црних Брда, а ако на то не пристану — да их силом са њих отерају.

НИСУ ЗА ПРОДАЈУ

Двадесет петог септембра 1875. године пред огромним шатором разапетим на отвореној прерији под Црним Брдима састале су се две преговарачке стране. Бледолике је предводио генерал Алфред Тери кога су Сијукси по ознакама на еполетама звали Три Звезде, а Индијанце поглавица Шарени Реп.

С једног виса светих Паха-Сапа брда на шатор су мотрили велики врач Сијукса и Чејена, стари Бик Који Седи и млади поглавица Оглала Сијукса, Махнити Коњ кога су баш у то време за врховног поглавицу признала сва прерийска племена.

Чим су преговарачи поседали пред шатор, у галопу је на белим коњима дојахао одред од 120 „плавих блуза" и постројио се иза шатора. Генерал Тери је радознало посматрао какав ће утисак та демонстрација организоване силе оставити на Индијанце.

Пре него што је бели поглавица Три Звезде могао да донесе било какав закључак, Махнити Коњ је с виса Црних Брда махнуо црвеним ћебетом. У облаку прашине излетела је из једног преријског удубљења група индијанских јахача с ратничким перима у косама и ратничким бојама на лицима. Пред шатором су Индијанци уз бојне поклике испалили плотун из пушака и постројили се иза белих коњаника. За првом групом Индијанаца

дојездила је друга, трећа, четврта, све док се сва племена Сијукса и Чејена нису постројила иза коњаника.

— Шта имају бледолики да кажу црвеним људима о светим Паха-Сапа брдима? — запитао је мирно Шарени Реп генерала Терија.

Генерал се збунио. Демонстрација индијанских коњаника личила је на маневар белих коњаника школованих у војним академијама. Било је јасно да о куповини Црних Брда не може бити ни речи. Преостало му је да покуша с преваром.

— Ми вас питамо хоћете ли белим људима допустити да у Црним Брдима копају жути метал док га буде у њима? — упитао је. **— Ми ћемо вам за то платити. Кад у Црним Брдима више не буде жутог метала, ми ћемо отићи из њих и она ће опет бити само ваша!**

— Моле ли то бледолики да им црвени људи позајме Паха-Сапа брда на неко време? — подругљиво је одвратио Шарени Реп. **— Да ли би ми поглавица Три Звезде под таквим условима позајмио једна војничка кола с мазгама и једну „цев гром"?**

После извесног натезања преговори су прекинути. Две стране договориле су се да их наставе кроз три дана.

БЛЕДОЛИКИ БЕЗ УШИЈУ

Двадесет осмог септембра генерал Тери је успео да на преговоре из резервата доведе неке колебљиве поглавице које је вискијем и лажима о поклонима наговорио да заступају предлог о привременом уступању Црних Брда уз новчану одштету.

Чим су преговарачи заузели своја места, низ обронке Црних Брда сјурило се 300 индијанских коњаника. Уз ратнички по-

клич испалили су плотун, а затим запевали убојну песму Сијукса. Издвојио се јахач с два орлова пера у коси. Дојахао је до улаза у шатор, извукао „колт", опалио хитац у земљу и викнуо:

— Убићу сваког поглавицу који проговори о продаји светих Паха-Сапа брда!

Ратник на шареном понију био је гласник Махнитог Коња и његова десна рука, поглавица Мали Велики Човек.

Генералу Терију било је јасно да од преговора нема ништа. Повукао се хитно у безбедност Форт Робинсона, јер је порука Малог Великог Човека била недвосмислена објава рата.

Чим су „плаве блузе" одјахале, Махнити Коњ је обојио лице ратничким бојама, а онда је пред свој тепе побо копље с ратним ознакама и послао извиднике на све четири стране да прате кретање белих војника.

Крајем пролећа идуће године Сијукси су приредили традиционални Плес Сунца на који су позвали савезнике Чејене. Пуних седам дана ратници су играли ритуалне плесове око великог шатора који је представљао Земљу. Бик Који Седи, урешен ознакама врховног врача, седам дана је као кип стајао, прекрштених руку на грудима, пред шатором Земљом, бдијући над плесом својих ратника.

Осмог дана, последњег дана свечаности, у логор су дојахали гласници са три стране. Сви су донели исту узнемирујућу вест:

— Бели ратници, много белих ратника с „цевима громовима"!

Три генерала су с три стране водили војске против непокорних Индијанаца: с југа генерал Џорџ Крук, са запада генерал Џон Гибон, а са истока генерал Алфред Тери са својим љубимцем командантом VII коњичког пука Кастером кога су Сијукси назвали Поглавица Свих Лопова.

Кад је чуо за долазак непријатеља, Бик Који Седи је дигао руке и прекинуо плес. Наредио је млађем врачу да донесе свете обредне ножеве.

Ратници су се скаменили како се ко нашао. Врховни врач је посвећеним ножем засекао вену на левој руци. Неколико капи крви је зацрвчало у ватри пред шатором — Земљом. Бик Који Седи је подигао руке и поглед према Сунцу. Тишину је прекинуло ритмичко бубњање. Бубњеви су брујали све јаче и све брже. Врховни врач је нетремице гледао у Сунце Извор Живота, падајући у транс. У једном трену раширио је руке и бубњеви су утихнули.

— Бледолики падају с неба! — глас врховног врача је тутњао као гром кад се сурвава са светих Паха-Сапа брда. — **Падају као скакавци с главама надоле! Бледолики који падају немају ушију, јер бледолики не желе ништа да чују! Бледолики без ушију падају пред ноге црвених ратника! Велики Дух баца бледолике без ушију пред ноге своје црвене деце. Велики Дух наређује својој црвеној деци да поубијају**

УПОЉАКА

бледолике зато што немају ушију, зато што неће да чују ни истину, ни правду. Хвала ти, Велики Душе Вакатанка!

Из 2.000 грла заорио се ратнички поклич.

ДЕВОЈКА СА СТАЗЕ БИЗОНА

Седамнаестог јуна 1876. уједињени Сијукси и Чејени, под командом Махнитог Коња и Бика Који Седи, напали су у Долини Ружиних Пупољака петнаест ескадрона коњице и пет чета пешадије генерала Џорџа Крука.

Чим су угледали Индијанце, бели официри су издали команде и војници су заузели чврсту борбену формацију, као увек кад су их црвенокошци нападали. Очекивали су да ће црвени ратници, следећи традиционалну тактику, јуришати право на њихове карабине.

То се овог пута није догодило. Није узалуд Махнити Коњ годинама проучавао стил ратовања бледоликих. Индијанци нису с чела напали војнике. Јуришали су у три групе: на бокове и у позадину. Сјуривали су се на бледолике на брзим понијима, хитро се повлачили чим би се војници престројили, па јуришали с друге стране.

Битка је трајала од поднева до мрака. У њој се нарочито истакао млади поглавица Чејена Увек На Видику. Много пута је предводио ратнике у нападе на непријатељски бок. У једном таквом јуришу војничко зрно убило му је коња. Чинило се да је млади поглавица изгубљен. Војници су на њега отворили концентричну ватру. Изненада се један јахач ситног витког тела, ниско повијен на шареном понију, сјурио према беспомоћном ратнику пред линијом бледоликих. Јахач је у галопу дојурио до поглавице и пружио му руку. Тренутак касније два јахача на једном коњу била су ван домашаја пушака.

Спасилац је била сестра младог поглавице и звала се Девојка Са Стазе Бизона.

Индијанци су ту борбу у којој су бледолики доживели пораз назвали „Битка у којој је сестра спасла брата".

Белци су је назвали „Битка у Долини Ружиних Пупољака".

После те битке генералу Круку није преостало друго до да се повуче и сачека осталу двојицу генерала који су напредовали према земљи Сијукса и Чејена.

Осам дана касније, после „Битке у којој је сестра спасла брата", америчка армија је претрпела најтежи пораз у свим индијанским ратовима: Махнити Коњ је уништио до последњег човека Седми коњички пук Поглавице Свих Лопова, генерала Џорџа Армстронга Кастера на Литл Биг Хорну.

А. Р.

МИНИ-КВИЗ

1. Шта је спирометар?
2. Омниворе су:
3. Шта је филористија?
4. Казуар је:
5. Знате ли ко је изговорио ове речи: »Timeo Danaos et dona ferentes« (Бојим се Данајаца и кад дарове носе)?

ОДГОВОРИ:

1) Спирометар је справа за мерење капацитета плућа, односно количине ваздуха која се може удахнути или издахнути; 2) Омниворе или сваштоједи су животиње које се хране разноврсном биљном и животињском храном. На пример: свиња; 3) Филористија је грчка реч и значи склоност ка објашњавању нечега до танчина, а под тим се подразумева и цепидлачење, ситничарење; 4) Казуар (Caruarius casuarius) је птица из реда тркачица, слична ноју. Има кратка крила и главу заштићену рожнатом превлаком у виду шлема. Живи у Аустралији и на Новој Гвинеји; 5) Овим речима је Аполонов свештеник Лаокон опомињао Тројанце да у град не уносе дрвеног коња што су им га Ахајци, по савету Одисејеву, оставили, а у којем су били сакривени војници.

ПТИЦЕ УГРОЖАВАЈУ АВИОНЕ

ВЕЛИКИ АВИОН ЗАПАДНОНЕМАЧКЕ КОМПАНИЈЕ »ЛУФТХАНЗА« РУЛАО ЈЕ ПИСТОМ АЕРОДРОМА У ДИСЕЛДОРФУ БРЗИНОМ ОД 200 КМ НА ЧАС. НЕКОЛИКО ТРЕНУТАКА ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ВИНУО У ВАЗДУХ ЗАЧУО СЕ ТУП УДАР.

Једна птица улетела је у мотор. Пилот је почео нагло да кочи, путници су остали у својим седиштима само захваљујући сигурносним појасевима. Птица је угинула, а авион тог дана није полетео. Висина штете од овог „птичјег удара" процењена је на више од четири милиона динара.

Звучи готово невероватно да птице представљају велику опасност и за најсавременије авионе, јер, на пример, један голуб тежак око пола килограма може потпуно да онеспособи за лет боинг 747 са дозвољеном тежином од 322 000 килограма и изазове огромну штету.

Због птичјих удара, како стручњаци називају овакве случајеве, британска компанија БОАЦ је за пет година имала штете у вредности већој од 100 милиона, а у САД се рачуна да сваки птичији удар доноси губитак од 8 милиона динара.

Међутим, штете не настају само на моторима авиона, већ могу бити оштећени и радарски уређаји на „носу" авиона, пилотски прозори, систем управљања, фарови за приземљење и други важни делови. Готово три четвртине свих птичијих удара догађају се приликом слетања и узлетања авиона, а преостали удеси ове врсте одигравају се током лета на висини од 6 000 метара, али најчешће испод 2 000 метара.

Опасно одмориште

Многе земље у свету покушавају да отклоне овакве опасности за ваздушни саобраћај, или да их бар сведу на најмању меру. После дугогодишњих истраживања дошло се до закључка да основне мере предострожности треба усмерити у два правца: на аеродроме са њиховом ближом околином и покрете птица као полазне тачке за благовремена предвиђања и упозорења.

Као прво, неопходно је било проучити птичји свет и његове промене (зависно од врсте) током године. Веома је било важно пронаћи места на аеродромима и у околини где се птице окупљају, и утврдити зашто се поједине врсте задржавају на овом или оном делу аеродрома. Показало се да поједине птичје врсте живе по одређеним правилима не само током године, већ и током дана. Писте за рулање, слетање или узлетање, птице радо користе као одморишта, због топлоте која се на њима ствара услед трења. Испитани су и састав земљишта, врста трава, временске прилике, облик аеродромских зграда, као и систем одвода воде.

Сви ови подаци бележе се у такозване биотоп-карте и предузимају мере да се птице држе даље од аеродрома. Било је, такође, потребно да се предузму и неке друге мере. Зна се, на пример, да неке врсте птица избегавају површине са травом вишом од 10 до 15 сантиметара, па се редовним шишањем трава одржава на одређеној висини. Због тога се и ове површине засејавају одређеним мешавинама траве, влажно земљиште се исушује и велике површине ђубришта се одстрањују. На једном холандском и неким британским аеродромима дуж писта су постављени звучници преко којих се пуштају разни звуци који терају птице од писта.

Помоћ радарске технике

Поред мера које се предузимају на земљи, велика пажња се посвећује и птичјим ударима током лета авиона. Данас се већ са сигурношћу могу предвидети периоди великих покрета на основу чега се дају упутства и летачкој служби, захваљујући радарским мрежама које откривају читава јата. Чак се за 14 дана унапред, као и метеоролошка прогноза,

могу предвидети све неопходне појединости — врста птица, број, висина на којој лете и правац летења. У последње време једна међународна радна група прави и карте које садрже све ове податке а у појединим земљама пилоти се специјално обучавају како би могли да их користе.

Истовремено, и конструктори авиона се труде да најугроженије делове авиона што више ојачавају или измене како би се спречиле теже последице птичјих удара.

Л. С.

КАД ШИШАВЦИ УКРО

Човек је клекнуо и неколико тренутака касније — џелатова секира једним замахом одрубила је његову краљевску главу.

Био је то крај грађанског рата у Енглеској и његове најславније жртве — краља Чарлса I. За своје владавине починио је много грубих грешака, а у одсудним тренуцима испољио неопростиву слабост, међутим, достојанством којим је овај сићушни човек седе браде дочекао смрт, донекле је искупило те пропусте.

Чарлс I ступио је на енглески престо 1625. године. Био је присталица „божанског права краљева", веровања по коме је краљева власт неприкосновена зато што је он изасланик бога на земљи. Лакомислени владар грубо је кршио законе своје земље и тако изазвао гнев Парламента који је у доношењу свих важнијих одлука мимоилазио.

ГРАМЗИВИ КРАЉ

Када је борба достигла врхунац, Чарлс I је 1629. године распустио Парламент и наставио да једанаест година сам влада земљом. Дани његове владавине били су испуњени нечувеном самовољом: народ је грцао под теретом дажбина које је он непрекидно наметао, а сав државни новац одлазио је у касу грамзивог краља. Његова непопуларност још се више повећала када је почео да подржава бискупе у њиховом настојању да земљи наметну јединствену веру.

Најогорченији противници тада му постају пуританци, присталице реформаторског покрета у окриљу англиканске цркве, који су се залагали за „прочишћење" вере (лат. puritas — чистоћа) и касније постали основна снага парламентарне странке.

ПОПУСТЉИВ ЗБОГ ЖЕНЕ

Како је био ожењен француском принцезом, католкињом, Чарлс је показивао велику попустљивост према припадницима ове вере која је у то доба у Енглеској била законом забрањена. То је изазвало страх да се он спрема да у земљи поново заведе католицизам.

Када му се каса потпуно испразнила, краљ — расипник морао је да некако сакупи новац, па је покушао да то оствари поновним сазивањем Парламента 1640. године. Али посланици нису пристали да изгласају таксе да би напунили џепове владара који угрожава њихову политичку и верску слободу.

Ионако препуна чаша, коначно се прелила када је Чарлс покушао да разреши спор хапшењем пет чланова Доњег дома. За неколико дана у земљи је букнуо грађански рат који је требало да реши питање ко ће владати земљом — самовољни краљ или Парламент.

Борбе које су отпочеле 1642. године трајале су пуних шест година. На краљеву страну стали су сви они који су се у ствари борили за очување привилегованих положаја — племићи, велепоседници, католици и највећи део црквених великодостојника.

Парламентарне снаге окупљале су незадовољнике који су се надали бољим данима у новоме поретку — били су то углавном богати трговци, ситни фармери, средње сељаштво и пуританци чије су „ћубе" војницима парламентарне странке донеле назив „шишавци".

Рат је земљу поделио на два приближно једнака дела: јужне и источне грофовије Енглеске у којима су се налазили сви важнији градови и Лондон, у то доба седиште растуће трговине и индустрије, били су на страни Парламента. Север и запад земље остао је одан краљу.

ГВОЗДЕНИ КОЊАНИЦИ

На почетку борби Чарлсова војска имала је више успеха. На њеном челу налазио се краљев нећак принц Руперт, смео и жустар двадесет двогодишњак.

Али, на своју срећу, шишавци су имали Оливера Кромвела. До тада непознати посланик из Хантингдона преконоћ је изишао из анонимности.

Кромвелу није требало много да схвати шта је основна слабост парламентарне војске. После прве велике битке, која се одиграла код Еџхила 1642. године и у којој је Рупертова коњица за мало поразила парламентарце, одлучио је да реорганизује војску.

Створио је свој коњички пук у коме је успео да заведе изузетно строгу дисциплину. У своје редове примао је само поштене и одане људе, који, невероватна ствар за војнике, нису

Велики супарници: Оливер Кромвел и Чарлс I

— МНОГО СЕ ПРИЧА О КРОМВЕЛУ И ЊЕГОВИМ »ГВОЗДЕНИМ КОЊАНИЦИМА«. САДА ЋЕМО ВИДЕТИ КАКО ЋЕ ИЗИЋИ НА КРАЈ СА МОЈИМ МОМЦИМА — РЕКАО ЈЕ ПРИНЦ ПРЕ ПОЧЕТКА БИТКЕ КОД МАРСТОН МУРА.

ГЕ ПЛЕМИЋЕ

ГРАЂАНСКИ РАТ У ЕНГЛЕСКОЈ

псовали, пили или пљачкали. Носили су тешке чизме које су сезале до глежњева, кожне јакне и металне шлемове.

Најзначајнија битка овог рата одиграла се јула 1644. године код Марстон Мура. Ту се 2500 хиљаде Кромвелових коњаника сусрело са 6000 Рупертових племића.

— Много се прича о Кромвелу и његовим „гвозденим коњаницима". Сада ћемо видети како ће изаћи на крај са мојим момцима — рекао је принц пре почетка битке.

Али када се жестоки окршај завршио победом парламентараца, поражени Руперт изгубио је много од свог самопоуздања.

Захваљујући пре свега дисциплини „гвоздених коњаника", највећи део севера Енглеске сада се налазио у рукама парламентараца. Краљева војска потучена је до ногу.

— Постали су стрњике за наше мачеве! — рекао је Кромвел, човек који се у четрдесет и трећој години одао војничком позиву, али је у историју ушао као један од највећих војсковођа и творац модерне енглеске војске.

ВОЈСКА НОВОГ МОДЕЛА

Годину дана после победе код Марстон Мура, оформио је војску „новог модела" која је својом гвозденом дисциплином и непобедивошћу у чувеној бици код Неизбија, јуна 1645. године, натерала краља на коначну предају.

Започели су маратонски преговори у којима је Чарлс покушао да изигра парламентарце позивајући у помоћ Шкоте. Покушај да силом поврати престо била је његова кобна грешка. Постало је јасно да мира у земљи неће бити све док превртљиви краљ буде жив.

Судбина земље опет се нашла у Кромвеловим рукама. Велики војсковођа поразио је Шкоте у бици код Престона 1648. године, а Чарлс је изведен пред суд који га је због издаје народа осудио на погубљење.

И самог Кромвела дирнуло је јунаштво с којим је Чарлс I дочекао смрт:

— Сурова нужност! Сурова нужност! — рекао је осећајни војник. — **Нећу круну!**

Али краљев син, принц Чарлс, није могао да се помири са чињеницом да му је престо измакао. Непобедиви Кромвел поразио је и овог противника у неколико битака и натерао га да побегне у Француску.

Положај врховног заповедника армије учинио је Кромвела најмоћнијим човеком у земљи. Подељеној нацији била је потребна чврста рука која ће у разрушеној земљи завести ред. Кромвел је био најспособнији да то учини.

Одбио је круну коју су му понудили, 1653. године распустио Парламент, прогласио се протектором три краљевине — Енглеске, Шкотске и Ирске и пет година, све до смрти 1658. године, наставио да влада земљом.

Иако је и сам у суштини био диктатор, он је својим сународницима обезбедио мир и ред, спровео многе напредне реформе и успео да ојача Енглеску која је била исцрпљена дуготрајним и крвавим борбама грађанског рата.

Наследио га је син Ричард, слаб државник који није наследио ниједну од сјајних особина свог оца и који је 1659. године био принуђен да абдицира. Две године касније, Енглеска поново постаје монархија. На њен престо седа принц Чарлс, који је крунисан као Чарлс II.

М. И.

НАПАД ПАСА ЛУТАЛИЦА

Страхујући за дете, Мехмед Хамза је са два камена у рукама кренуо пут разјарених животиња. Кад су га приметиле — оне су јурнуле на њега!

Било је то 1969. године, а као да је било јуче. Као висококвалификовани мајстор био сам одређен да заједно са групом радника у Башкој Води монтирамо 20 „тајланд-кућица". Као што смо сваког јутра чинили, тако сам и овог августовског јутра са најближим другом из групе Бегом Турсићен кренуо на посао. Одједном, као да је громом погођен, Бего стаде и нагло ме повуче за рукав:

„Мехмеде, погледај она два кера како се бесно отимају о некакав предмет. Као да су побеснели ...

Бараку у којој смо становали често су чували пси луталице. Многи су се током дужег боравка радника и припитомили па смо их често сматрали домаћим чуварима наших ствари и алата. А код нас су, као мало где, налазили уточиште. Као по неком устаљеном реду, увек им је био загарантован ручак, а често се понешто нашло и за вечеру. Нисмо ни слутили да се у тим на изглед безазленим псећим главама крију крволоци који ће нас приморати да их растерамо ...

ОБРАЧУН СА МАЧКАМА

Било је и занимљиво гледати их како у сласт једу отпатке, како весело машу реповима када се враћамо са радилишта. Посебно се издвајао један шаров својим великим китњастим репом и главом обраслом дугом длаком. Он им је био као неки старешина. Када је био међу њима, могло се рећи да је владао некакав ред. Оно што је, чини се, највише мрзео, **биле су** мачке. А било је ту и мачака које би, користећи се лукавством, понекад упадале у бараке и односиле од хране све што се нађе на дохват. Међутим, ако је Шаров био у близини и мачке су биле у опрезности и слободно смо могли остављати врата отворена.

Једном сам се са друговима враћао нешто касније у бараку и само што смо отворили врата, две мачке нагло излетеше носећи у зубима по парче наше вечере. Ми се насмејасмо Беги који се уплаши њиховог наглог бега и уђосмо. Али, нашим мацама крадљивицама није било суђено да у миру и са задовољством поједу украдену вечеру. Заједно са још двојицом својих пратилаца, Шаров их је сачекао. И, само што су се мачке појавиле, они се бацише на њих и у трку их растргоше. Било је језиво слушати мјаукање мачака и режање паса. Док смо излетели из бараке и приметили где се „обрачунавају", било је касно.

— Морамо их отерати! — рекао сам. **— Није добро да се навикавају на нешто овако, јер се може лако десити да сутра нападну и дете и да га растргну због парчета хране.**

Другови се сложише. Сутрадан смо узели мотке и растерали псе луталице, а остатак хране смо им, заједно са другим отпацима, остављали на уобичајено место. Ни мачке нису боље прошле. После страдања оних двеју, заувек им се изгубио траг. Били смо мирни. Сада смо имали друге госте — малишане које је привлачила наша песма и прича...

ВОЛЕО БИХ ДА МИ СЕ ЈАВИ ПЛАВОКОСИ ДЕЧАК ИЗ БАШКИХ ВОДА!

ШАРОВЕ, ТИ СИ НА РЕДУ!

— Шта је, Бего, што си толико запео — као да никада ниси видео псе? — лењо га укорих после неколико дана.

Међутим, чудно режање паса и отимање око нечега скренуло је и моју пажњу. У први мах помислио сам да се ради о безазленом отимању о неку кост, док ме у једном тренутку избезумљени крик детета није упозорио на крваву драму. Брзо дохватих два камена и кренух пут паса. Када ме приметише, крвавих очију и разјапљених чељусти јурнуше на мене ...

Хтедох да позовем Бегу, али он је био далеко — тргао је некакав прут ... Сусретох се са разјареним Шаровом и његовим пратиоцима чије су крваве очи и разјапљене чељусти претиле. Стали смо као укопани, један наспрам других. Почело је испитивање храбрости. Уто, приметих како иза њих лежи дете све у крви.

Знао сам да ми га пси неће тако лако препустити. Бего се још не помаља иза брежуљка а времена за чекање нема ... Шта ако се керови поврате и докрајче дете? Не, то се не сме догодити! Стискам она два камена у рукама и гледам како да их најкорисније употребим. Знам добро, ако промашим напашће и мене и ко зна како ће се све завршити. Дотле дете може подлећи ранама, ако већ до сада није.

Покушах да их лукавством смирим, али не иде.

— Шарове, лези, буди миран! — почех да му тепам, али Шаров уместо да послуша начини два-три корака према мени. Његови пратиоци учинише исто. Ударићу Шарова у главу, помислих, а ови ће онда побећи. Био сам у праву. Замахнух каменом и погодих Шарова тачно у главу и он, уз реско скичање, подви реп и наже бежати, а за њим и пратиоци. Одахнух, бацих са себе капут и потрчах ка детету.

БЕЗ ЗНАКА ЖИВОТА

Дете је непомично лежало обливено крвљу. Мало даље стајала је велика коска коју је, највероватније, понело да нахрани псе не слутећи да ће га то скупо коштати. Пових га у капут и потрчах што су ме ноге носиле ка друму. Крв се сливала низ моја прса. Срећом, убрзо наиђе једна „кампањола" и одјурисмо до болнице.

Дете не даје знаке живота. Пулс му уопште не осећам. Почех да плачем. Лекари брзо почеше да спремају операциону салу.

— Је ли жив? — једва стигох да упитам једну сестру која је носила инструменте.

— Жив је! — рече она и изгуби се у некој од ординација.

Не примећујем ни како изгледам, ни колико сам се препустио очајању. Људи ми прилазе и теше ме — све ће се добро завршити.

Ни сам не знам колико сам седео у ходнику одговарајући на многобројна питања радозналих посетилаца. Некима сам по два-три пута причао из почетка. Многи су ме тешили, храбрили и нудили помоћ. Једна жена, видећи ме онако крвавог, понуди да оде кући и донесе кошуљу да се пресвучем. Разговарам тако са посетиоцима, кад се појави дежурни лекар. На лицу му се видео осмех.

— Имали сте среће. — рече. **— Да сте дошли још пола касније не би било помоћи. Овако, син вам је ван опасности.**

Насмејах се и загрлих га говорећи:

— Хвала Вам, докторе, али то није мој син.

Кад сам то рекао, излетео сам, а да ни сам не знам како и на која врата. Ваљда су сви помислили да нешто није у реду са мном. Људи су се окретали за мном, чудећи се, ваљда, како изгледам. Саопштио сам друговима шта је било и срушио се у кревет.

Било би ми драго када би ми се јавио мој мали плави дечко, да чујем како је и коју школу похађа. Волео бих да ми дође у госте. Моја адреса је: Мехмед Хамза, Завидовићи, Ђумурана 6б. Ако прочита ову причу, можда ће се сетити и он, а, вероватно, и његови родитељи.

Забележио:
З. Шурлан

Слобода се брани и оружјем...

КАО ОДГОВОР НА НЕМАЧКЕ МАСОВНЕ НАПАДЕ ТЕНКОВИМА, САВЕЗНИЦИ УВОДЕ У НАОРУЖАЊЕ БАЗУКЕ – РУЧНЕ БАЦАЧЕ ПРОТИВТЕНКОВСКИХ РАКЕТА – ШТО ЈЕ ЗНАТНО ОЛАКШАВАЛО ПРОБИЈАЊЕ ОКЛОПА ТЕНКОВА. БАЗУКАМА СУ КРАЈЕМ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА БИЛЕ СНАБДЕВЕНЕ И ЈЕДИНИЦЕ НОБ-А. НЕМЦИ ОДГОВАРАЈУ СЛИЧНИМ ОРУЖЈЕМ: „ПАНЦЕРФАУСТОМ" (ОКЛОПНА ПЕСНИЦА) И „ОФЕНРОРОМ" (СУЛУНДАР), А ПОЧЕТКОМ 1945. ПРАВЕ ОПИТЕ СА РУЧНИМ РАКЕТНИМ БАЦАЧЕМ ПРОТИВАВИОНСКИХ РАКЕТА „ФЛИГЕРФАУСТОМ".

ЗРНО БАЗУКЕ 88,9 mm

1 БОЈЕВА ГЛАВА СА ИЗДУБЉЕНИМ (КУМУЛАТИВНИМ) ЕКСПЛОЗИВНИМ ПУЊЕЊЕМ И УПАЉАЧЕМ

2 ТЕЛО ЗРНА СА СУВИМ ПОГОНСКИМ ГОРИВОМ

3 РЕПНЕ ПОВРШИНЕ И МЛАЗНИК

ЗА ЗАБАВУ

БЕНЗИНСКА ПУМПА

Јоца се недавно запослио на бензинској пумпи и данас је први дан како самостално ради. Нека муштерија је донела две кантице да их напуни бензином, али Јоца сад не зна које је од ових шест црева везано за пумпу.

ОДГОВОР:

(Само црево обележено бројем 3.)

СЕДАМ ПИНГВИНА

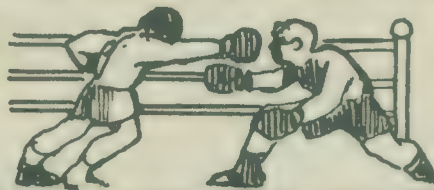
Ваш први задатак састоји се у томе да на овом цртежу на коме је приказано седам пингвина пронађете два потпуно иста. А други, да откријете по чему се сваки од осталих пет разликује од та два пингвина.

ОДГОВОР:

1) Два потпуно иста пингвина су три и шест; 2) и први пингвин се од њих разликује по репићу; други по дршци на штапу; четврти по „крагни", испод врата; пети по дужини штапа а седми по томе што му је шешир краћи.

БОМБАРДЕР МЕЂУ КОНОПЦИМА

ОД ПОСЛЕДИЦА НОКАУТА УМРЛО ЈЕ ДО САДА 257 БОКСЕРА... ИЗ МНОГИХ ЗЕМАЉА СВЕТА СВЕ ЧЕШЋЕ СТИЖУ ЗАХТЕВИ ДА ОВИ СПОРТИСТИ И НА ТАКМИЧЕЊИМА НОСЕ — КАЦИГЕ.

Од 1945. па до 1950. године Брус Вудкук није имао премца на рингу у Великој Британији: био је првак у тешкој категорији, а током 24 меча суверено је бранио своју титулу. Међутим, његов ореол славе почео је да бледи пошто га је победио Американац Тами Мауриело. После тога Вудкук је ипак пристао да укрсти рукавице и са разбијачем Џое Ваксијем: и овај меч је изгубио и то тешким нокаутом у седмој рунди. Сутрадан су лекари утврдили да му је сломљена вилица и да је задобио тешку фрактуру лобање. За Бруса Вудкука спортска каријера била је заувек завршена — убрзо после тог нокаута почео је полако, али сигурно да губи вид!

Ни Берт Траутман није био боље среће. Док се 1956. године у Лондону борио да уђе у финале Купа шампиона, пре једног меча, још у свлачионици је приметио да на врату има неке модрице. На то није обратио никакву пажњу, јер је сматрао да су то безазлене повреде задобијене у претходном мечу и да му неће причињавати никакве сметње. Међутим, током борбе осетио је у врату и глави несносне болове... прекинуо је меч и отишао на лекарски преглед. Дијагноза је била: поломљена четири вратна пршљена.

Током протеклих 120 година, на разним ринговима света, умрло је од последица нокаута 257 боксера! Да ли је овај податак алармантан и иде у прилог тврдњама да је та „племенита вештина" далеко од хуманости, или је само део ризика који постоји у сваком, па и овом спорту?

Овако је изгледао Хенри Купер после једног меча, пре него што је заувек напустио бокс.

ТЕЖЕ ЈЕ ВОЗИТИ БИЦИКЛ

Да ли је бокс заиста хуман спорт? Ако је тако, зашто онда многи од ових спортиста напуштају ринг, често у напону каријере, одричу се славе, гомила новца, аплауза... Зашто нагло престају да челиче своје мишиће и посвећују се много безазленијим професијама, када, како кажу стручњаци, ова племенита вештина заузима тек десето место на листи напора којим се излажу спортисти? Тако је, на пример, много лакше боксовати него — возити бицикл! А према броју повреда задобијеним у свим спортским дисциплинама, на оне настале у рингу отпада само — 2 одсто!

А зашто боксери ипак напуштају ринг, када статистички подаци говоре супротно, питање је које се све чешће поставља. Тако, на пример, само у Великој Британији има 54 отписана шампиона који су одлучили да се повуку у анонимност.

— Не желимо да постанемо богаљи, или — то већ јесмо! — кажу они који су заувек окачили рукавице о клин.

Према подацима узетим из америчке енциклопедије бокса, издате 1976. године, у свету постоји само неколико боксера који су доживели дубоку старост, док ниједан од оних који су припадали лаким категоријама, није много надживео — педесету годину.

Повреде не настају само за време мечева, већ и на тренинзима, јер се некада дешава да спаринг партнери не боксују са рукавицама које имају прописану тежину (за тренинге се употребљавају рукавице од 16 унци) или без кацига на главама. Ипак, много су теже оне настале на званичним такмичењима, јер бокс је свакако једини спорт у коме је главни циљ — онеспособити противника. То значи: што је, после ударца, потрес мозга тежи, а поражени остане да лежи и након одбројавања 10 секунди — победа је неоспорнија!

Према неким подацима, тежина удараца „Црног бомбардера", Американца Џое Луиса, износила је — 2 тоне, а песница Џое Фрејзера „тежила" је упола мање! Зависно од категорије којој припадају, тежина удараца осталих боксера мери се десетинама, или пак, стотинама килограма. Није тешко замислити до каквих повреда долази када неки од тих спортиста добије такав ударац, на пример, у чело, око, или бубрег. После нокаута, таласање масе централног нервног система је нешто потпуно нормално, па се у мозгу стварају хематоми (места подливена крвљу која често може да притисне неки од виталних центара). Лек за ову повреду је дуготрајно мировање, од 3 до 6 месеци, па и годину дана, али последице могу да буду трајне и да доведу до инвалидитета. У случају да ударац стигне до ока, најлакша повреда је пуцање аркаде (сада све боксерске судије имају право да у том случају прекину меч, што само значи да је неким спортистима који прљаво боксују, на тај начин пружена шанса: „раскрвави противника, меч ће бити твој!"). Некада може да прсне предња очна комора, да се поремети сочиво или пак, да настане аблација ретине: унутрашњи део ока — мрежњача — у коме се налазе крвни судови, одлепљује се од осталих слојева, па на тај начин престаје њено снабдевање крвљу. Неминовност је — слепило!

Ипак, најтежа „повреда" после ударца у око је — — престанак рада срца. Наиме, тада се очна јабучица повлачи уназад, притиска десети нерв вагус, који припада вегетативном нервном систему: тада се из њега луче материје назване ацетилхолини — за разлику од адреналина, оне снижавају крвни притисак и нагло успоравају рад срца. Уколико је притисак на очну јабучицу био јачи, утолико је лучење те парасимпатичке материје интензивније, а самим тим и последице у организму страшније, тако да може да наступи и тренутна смрт. Исти се ефекат добија када ударац стигне до „Адамове јабучице" на врату или у плексус.

ЈОШ ЈЕДАН!

На рингу је умро још један боксер: од последица повреда задобијених после тешког нокаута, крајем фебруара ове године издахнуо је двадесеттрогодишњи Рубио Мелеро! Током меча са шпанским прваком у средњој категорији Франсиском Рамосом, несрећни младић је три пута био у нокдауну, да би, напокон, остао да лежи међу конопцима, у коми, из које се није повратио наредних пет дана. А затим је умро и то због — срчаних тегоба! — како су изјавили лекари.

СТРОГО ПОШТОВАНА ПРАВИЛА

Није све тако црно у овој „племенитој вештини"! Јер, до тих многобројних тешких повреда свакако не долази ако се строго поштују разна прописана правила. На пример, пре сваког меча неопходни су детаљни лекарски прегледи боксера, као и пре тренинга у својим клубовима. На тај начин би се избегло потенцирање јаким ударцем неке већ постојеће „трешке" у организму, и умањила би се неспособност пораженог после нокаута. А ако судија у рингу помно прати сваки покрет боксера и строго кажњава све непрописне ударце, па чак и дисквалификује „прљавог" боксера, број повреда би сигурно био далеко мањи...

Али, да би се избегле све дилеме око хуманости овог спорта, из многих земаља света (као Аустралије, Шведске, Финске...) све чешће се чују захтеви: зашто боксери само на тренинзима носе кациге? Зар не би могли да их имају и на такмичењима?

Бројни су противници овог предлога. То ће одбити публику — тврде они. Ипак, једно је сигурно: или ће се убудуће боксерска правила строго поштовати или бокс неће бити ни безопасан ни племенит.

Б. Јеремић

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ТРЕСНУЛИ СМО О НЕБО

— Само лисица може да ме спасе — размишљао је млади пилот Џо Фуснијак док је с поломљеним ногама безуспешно покушавао да пронађе помоћ у снежној пустари.

Све се, одједном, претворило у кошмар. Небо као да се изокренуло и постало земља, црна и застрашујућа, претила је. А она брда прекривена снегом изнад којих смо до тада летели сада су постала небо: налазила су се изнад наших глава.

Незадрживо смо јурили према тој блештавој белини, а потпоручник Кијава, који се налазио за управљачем „велингтона", бомбардера, није могао ништа да учини: мотори су престали да раде, струје је нестало, мрак нас је опколио. За који тренутак треснућемо у то ново небо, претворићемо се у гомиле црвеног беживотног меса пригњеченог згужваним металом. А ја? Остаћу заувек прилепљен за седиште на коме сам се налазио. Погинућу — знао сам сигурно.

Тај тресак када је „велингтон" ударио у планину, у Гдањској области, на северу Пољске, нисам зачуо! Јер, блесак који је сагорео мрак испред мојих очију био је јачи. У титрају ватре која ме је следећег тренутка окружила угледао сам изобличена лица својих другова, некима су тела већ била преломљена на двоје.

Затим сам осетио јак мирис спрженог меса — последњег чега сам се касније сетио. Изгубио сам свест.

НАЈГОРЕ ТЕК ПРЕДСТОЈИ

У зору, 31. јануара 1942. године, узлетели смо са аеродрома у Брамкоту, у покрајини Варвикшир, Велика Британија, да бисмо још истог преподнева стигли до Пољске. Ту, недалеко од града Хојнице требало је да спустимо петорицу наших обучених пилота који су имали задатак да се повежу са пољским патриотима.

Ламанш смо прелетели без проблема, имали смо срећу да не улетимо у јаке ваздушне струје или олује. Али, изнад Холандије угледали смо густе облаке. А када смо прелетели границу Пољске, по црнилу испод нас, добро смо знали да доле бесни снежна олуја.

— То је уобичајено невреме у ово доба године — говорио је двадесетогодишњи Пољак Токаријевски, који се такође школовао у РАФ-у (Енглеско краљевско ваздухопловство). **— Додуше, вероватно ће се Кијава мало намучити када се будемо спустили ниже. Али, шта је олуја за тако искусног пилота?**

И заиста, када смо се налазили на стотинак километара од града Хојнице, а Кијава већ почео да спушта бомбардер, схватили смо да то уопште неће бити лак посао. Ветар се поигравао са авионом, бацао га лево-десно, нагло уздизао, а потом би га нека „сила" одозго притиснула па смо пропадали и по стотинак метара. Ипак, најгоре је тек предстојало.

Јер, десетак минута касније упали смо у снежну олују. Ништа није помогло што је Кијава грчевито цимао командну ручицу. „Велингтон" није слушао наређења, само је подрхтавао и ужасно шкрипао. Изгледало је као да ће се сваког тренутка распасти.

У једном моменту, када смо већ помислили да смо се извукли из олује, око 3.000 метара испод нас, јасно смо угледали планине прекривене снегом. Међутим, тада је у нашој кабини нешто пукло, а потом је нестало струје. Још неколико тренутака наставили смо да летимо на истој висини, а онда смо почели да пропадамо. У почетку полако, а затим се авион искренуо, па окренуо и... суновратио према земљи.

ДА ЛИ ДА ОЧАЈАВАМ?

Никако нисам могао да схватим шта се догодило. Дуго сам жмиркао гледајући изнад своје главе у страну, али ми је то причињавало ужасан бол. Одустао сам, не знам колико сам тако лежао.

А тада сам зачуо јечање, тихо, нељудско. Полако, сантиметар по сантиметар, придизао сам се на лактове. И тада сам угледао...

Сви су били мртви. Одмах сам то знао, јер су ране на њиховим телима сабласно зјапиле. Али, ко ли је то јечао?

— Помози, помози ми — зачуо сам кркљање.

Покушао сам да се усправим, али ме је пресекао бол у ногама: обе су биле сломљене, а део кости десне потколенице пробио је панталоне од импрегнираног платна и сада вирио, бео и назубљен. Ипак, морао сам да помогнем другу. На лактовима сам се довукао до Токаријевског.

— Не мрдај се — шапнуо сам му. **— Идем да тражим помоћ?**

И даље баулјајући стигао сам до отвора на доњем делу авиона и спустио се у снег. Осврнуо сам се. Али, сем белине и плаветнила који су се састављали у даљини, ништа друго нисам видео. На коју страну да кренем? Да ли да вичем или очајавам? Не, морам кренути да бих спасао себе и Токаријевског.

СПАСОНОСНА ИДЕЈА

Пошао сам према западу: вејавица је престала, па се сунце сада назирало кроз истањене облаке. Два сата сам пузао кроз снег, јечао и плакао од бола, гребао смрзнутим прстима залеђену белину, псовао и проклињао, сузио и малаксавао, али сам се кретао. Потом сам схватио да је глупо то што чиним, јер докле год ми је поглед допирао нисам примећивао никакав дим из оџака, нити путељак. Решио сам да се вратим. Тамо, у авиону, дуже ћу се смрзавати.

Ко зна колико дуго сам се враћао истим путем који је у снегу направило моје тело. Последњом снагом попео сам се у авион. Токаријевски је још био жив, али у дубокој несвестици. Обрисао сам крв са његовог лица, загрнуо га капутом, и шћућурио се поред његових ногу. Скупљао сам снагу и чекао јутро.

Пре зоре поново сам кренуо, желео сам што више да одмакнем од олупине пре него што се раздани. Ишао сам и ишао, освртао се и викао, придизао се на шипку којом сам се помагао, падао у снег ничице, штипао се, пузао и устајао...

А онда сам угледао трагове: мајушне, троугласте, отегли су се у даљину. Лисица!

Синула ми је идеја. У ово доба године те животиње обилазе око насеља тражећи отпатке хране или кокошке. Па да, лисица ће ме одвести до људи. Она ће ме спасти.

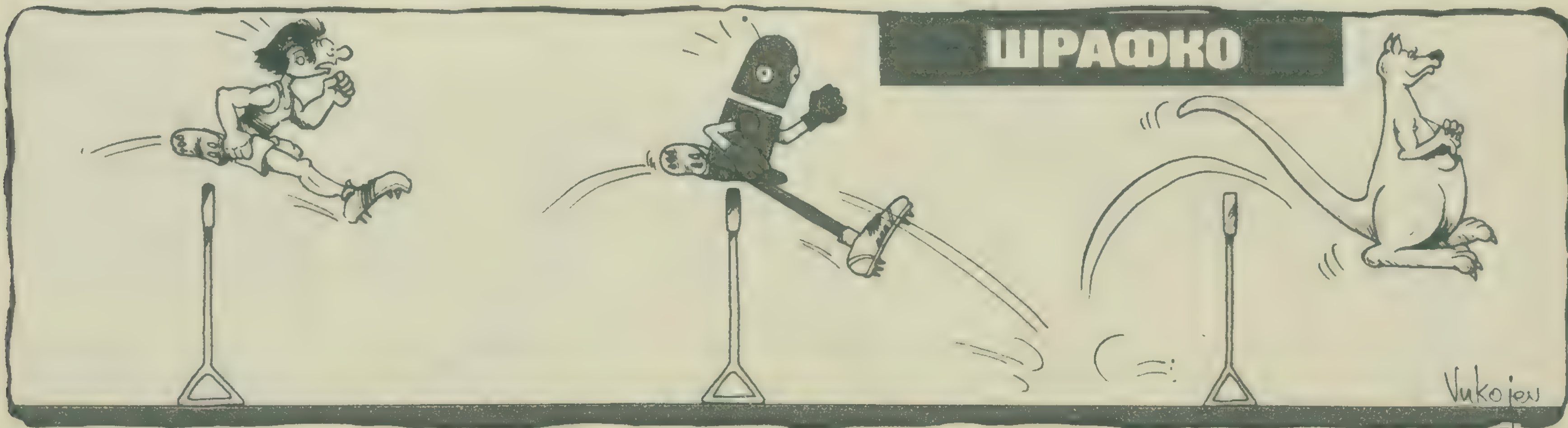
Четвороношке сам следио те трагове. Повремено сам се вртео укруг пазећи да их не изгубим, затим сам нагло скретао, успињао се уз брда, пропадао у јаме, обилазио око неког камењара, шуњао се око жбунова, а онда опет ишао право, право... Сатима.

Прва ме је угледала једна забрађена девојчица. Неколико тренутака је стајала и, запањена, немо ме посматрала. А онда се сјурила низ брдо низ које сам управо силазио опкорачивши рукама и ногама трагове лисице.

Сељаци су ме пронашли у снегу, згрченог и готово слеђеног.

— Спасите Токаријевског! — успео сам да им кажем пре него што сам пао у кому. Стигли су до авиона по кривудавом путељку који сам направио у снегу. Али, моме другу није било помоћи, сазнао сам то тек када сам се пробудио, после 10 дана

Б. Ј.

BABALU стрип

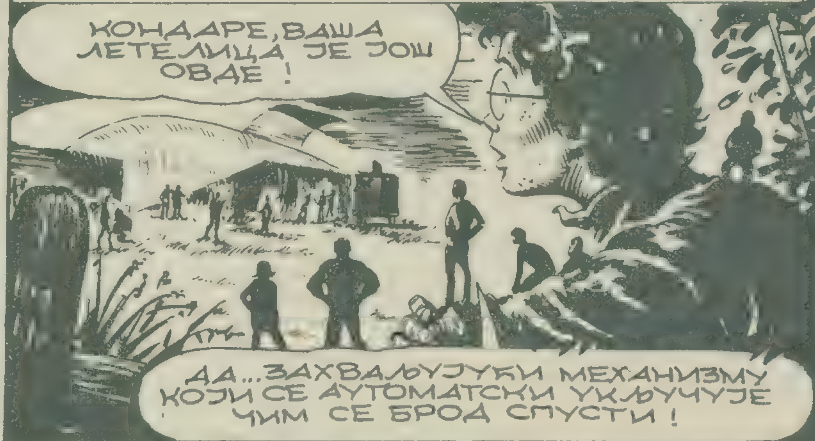
ЏЕПНА АРМИЈА

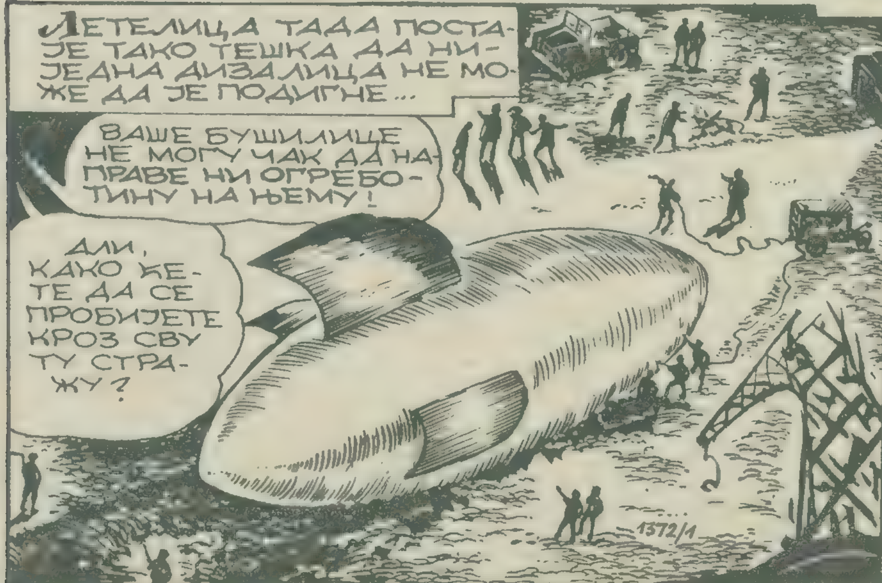
Свемирски брод са планете Литурнус принудно се спустио на Земљу, код градића Витфорда. Посади, коју сачињавају шест сићушних бића, притекао је у помоћ дечак Пит Паркер. Изненада, Пит је постао најснажнији у школи. Двојици дечака је сумњив и они га прате...

УПУТИО СЕ ПРЕМА МЕСТУ ГДЕ СЕ СПУСТИО СВЕМИРСКИ БРОД! ИДЕ ДА ЊУШКА УНАОКОЛО!

СВЕ ОВО НАМ НЕ ОБЈАШЊАВА КАКО ЈЕ ОДЈЕДНОМ ПОСТАО СУПЕРМЕН!

НЕКОЛИКО ТРЕНУТАКА КАСНИЈЕ...
УУУХ! ШТА ЈЕ ТО? КАО ДА МЕ ЈЕ НЕШТО УБОЛО У РУКУ!

ААЈ! МОЈ ЧЛАНАК!
ОВО ЋЕ ВАС САМО УСПАВАТИ, ЗЕМЉАНИ!

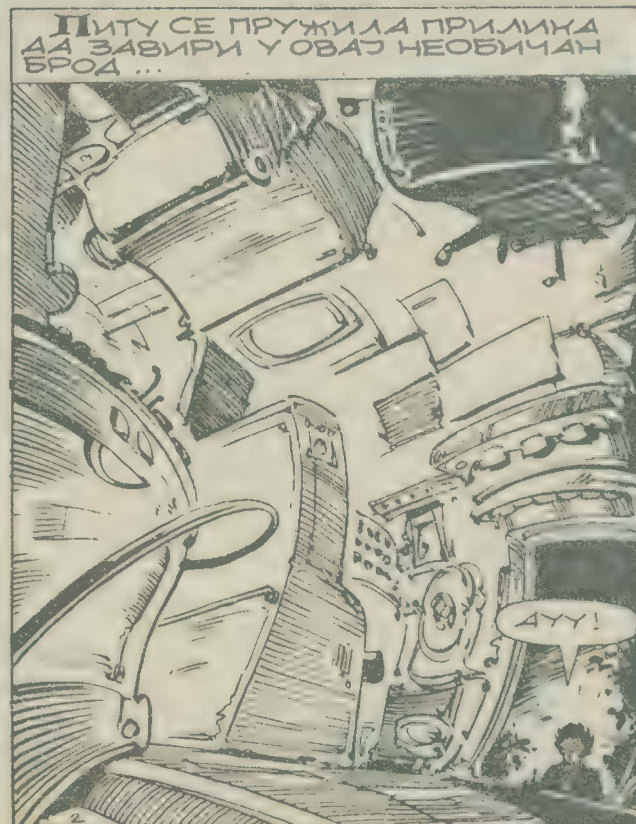

КОНДАР И ЊЕГОВИ ДРУГОВИ КРЕТАЛИ СУ СЕ НЕВЕРОВАТНО БРЗО...
ШТА МЕ ЈЕ ТО ПОГОДИЛО?
МОЈ ВРАТ!
ВРТИ МИ СЕ У ГЛАВИ!
И МЕНИ. УУХ!

УБРЗО...
У РЕДУ ЈЕ, ПИТЕ! ДОЂИ!
ШТА СТЕ ТО УЧИНИЛИ, КОНДАРЕ?

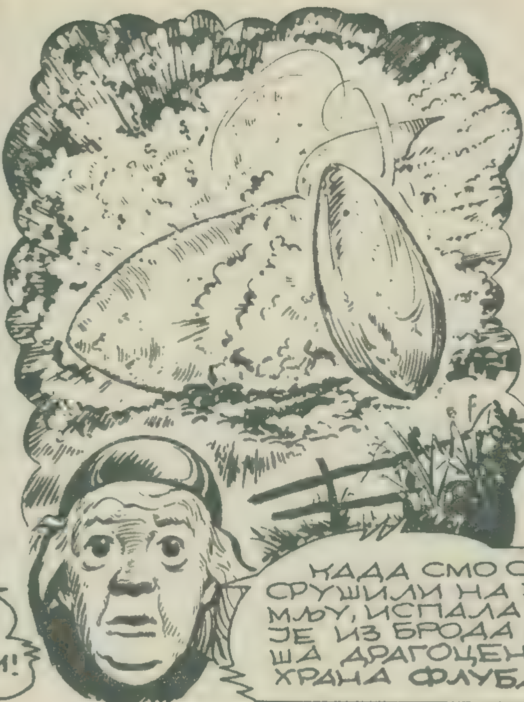

САМО СМО ИХ УСПАВАЛИ!
КАД СЕ ПРОБУДЕ, НЕЋЕ СЕ СЕЋАТИ НИЧЕГ!
А МИ ЋЕМО ДОТЛЕ ВЕЋ ОДЛЕТЕТИ!
КАКО ЋЕТЕ ДА УЂЕТЕ УНУТРА КАД НЕМА НИ ВРАТА НИ ПРОЗОРА?
САД ЋЕШ ВИДЕТИ!

ЗАП, НАЈСНАЖНИЈИ ОД СВОЈИХ ДРУГОВА, ПОЧЕО ЈЕ ДА ВИЧЕ...
ГЕТОРТА... БАААЛ!
УУХ! КАКВА БУКА!

ИЗНЕНАДА...
НА БРОДУ ИПАК ИМА ОТВОРА!
ТО ЈЕ МЕХАНИЗАМ КОЈИ СЕ ПОКРЕЋЕ ОДРЕЂЕНИМ ЗВУЧНИМ ТАЛАСИМА!

ПИТУ СЕ ПРУЖИЛА ПРИЛИКА ДА ЗАВИРИ У ОВАЈ НЕОБИЧАН БРОД...
АУУ!

КАО ОПЧИЊЕН, ПИТ СЕ КРЕТАО ИЗМЕЂУ КОМПЈУТЕРА И СЛОЖЕНИХ МАШИНА...
ШТА КАЖЕШ?
НЕМАМ РЕЧИ! АЛИ, КАКО УПРАВЉАТИ БРОДОМ КАД СТЕ ОВАКО МАЛИ?
НЕКАД СМО БИЛИ ВИСОКИ КАО ЗЕМЉАНИ!

КАДА СМО СЕ СРУШИЛИ НА ЗЕМЉУ, ИСПАЛА НАМ ЈЕ ИЗ БРОДА НАША ДРАГОЦЕНА ХРАНА ФЛУБА!

КРЕНУЛИ СМО У ПОТРАГУ! АЛИ, ЧИМ СМО УДАХНУЛИ ВАШ ВАЗДУХ, ПОЧЕЛИ СМО ДА СЕ СМАЊУЈЕМО!

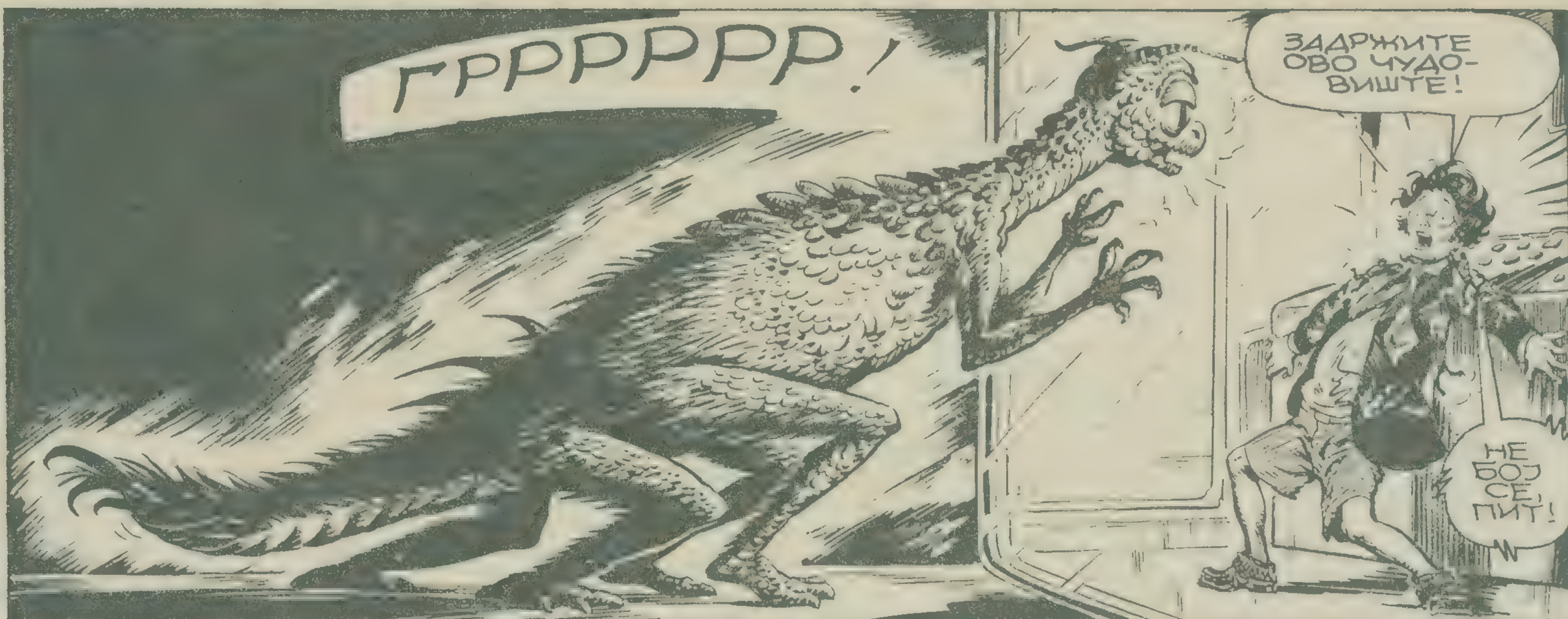

ЗАТО МОРАМО ШТО ПРЕ ДА НАПУСТИМО ОВУ АТМОСФЕРУ АКО ЖЕЛИМО ДА ПОВРАТИМО НОРМАЛНУ ВЕЛИЧИНУ!
БРЗО ДА ПРОНАЂЕМО КВАР НА БРОДУ!

ТАДА...
БЛУУУ-ХУУУ!
ШТА ЈА ТО ЧУЈЕМ?
ШШШШ!
ГРРРР!
НИШТА... НИШТА, ПИТЕ!
АЛИ, ПИТУ НИЈЕ ПРОМАКЛО ДА СУ КОНДАР И ДОК УЗБУЂЕНИ...
ТО ЈЕ ЗВУК КОЈИ ДОПИРЕ ИЗ КОМПЈУТЕРА!
НЕ ТРЕБА ДА СЕ УЗБУЂУЈЕШ, ПИТЕ!
Е, ТРЕБА!

ГРАНФ, КОЈИ ЈЕ ЈЕДИНИ БИО НЕПРИЈАТЕЉСКИ РАСПОЛОЖЕН ПРЕМА ПИТУ...
ПРИТИСНИ ОВО ЦРВЕНО ДУГМЕ ПА ЋЕШ ВИДЕТИ ШТА СТВАРА ОВУ БУКУ!
НЕ, ПИТЕ! НЕ СЛУШАЈ ГА!

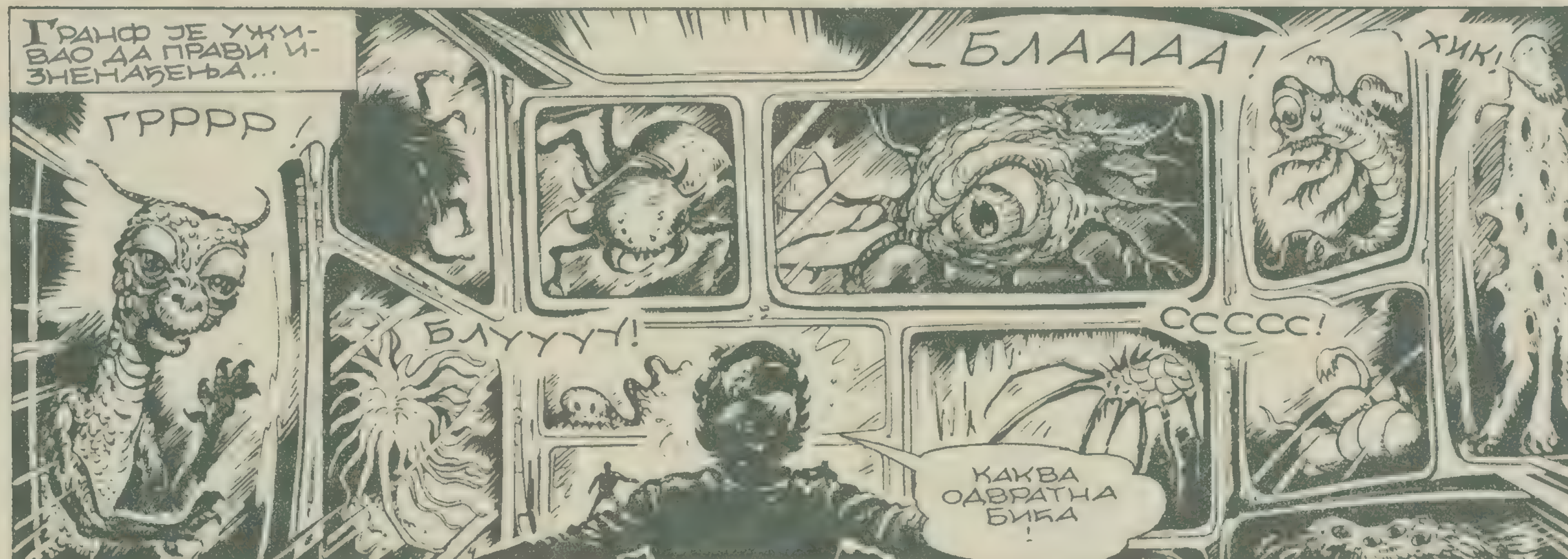

АЛИ, БИЛО ЈЕ КАСНО...
ЧИТАВ ЗИД ПОСТАЈЕ ПРОВИДАН!
РРРРРР!

ОДЈЕДНОМ...
ГРРРРРРР!
ААХ!

ГРРРРРР!
ЗАДРЖИТЕ ОВО ЧУДОВИШТЕ!
НЕ БОЈ СЕ, ПИТ!

ОДВОЈЕНИ СМО НЕПРОБОЈНОМ ПРЕГРАДОМ ОД ЊЕГА!
САСВИМ СИ БЕЗБЕДАН ОВДЕ!
УУХ!

АЛИ, КАКВО ЈЕ ТО БИЋЕ?
НА ЗЕМЉИ ГА НЕМА! ПОКАЗАЋУ ТИ И ОСТАЛЕ!

ГРАНФ ЈЕ УЖИВАО ДА ПРАВИ ИЗНЕНАЂЕЊА...
ГРРРР!
БЛАААА!
ХИК!
БЛУУУУ!
ССССС!
КАКВА ОДВРАТНА БИЋА!

ОВАКО НЕШТО НИСАМ ВИДЕО НИ У ФИЛМОВИМА СТРАВЕ И УЖАСА!
ОВЕ ЖИВОТИЊЕ ТРЕБА ДА СТИГНУ У ЗООЛОШКИ ВРТ НА ЛИТУРНУСУ!

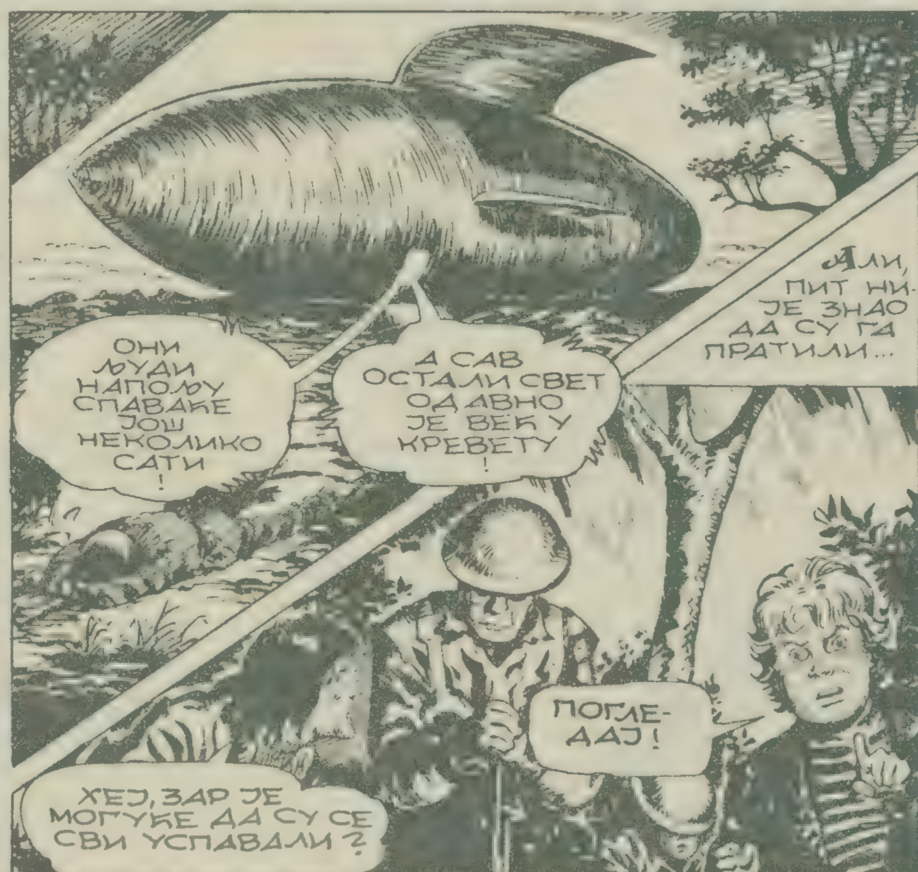
НАШ ЗАДАТАК ЈЕ БИО ДА ПРИКУПИМО НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈЕ ПРИМЕРКЕ СА РАЗНИХ ПЛАНЕТА! НА ПОВРАТКУ КУЋИ ДОГОДИО СЕ КВАР НА НАШЕМ БРОДУ И ПРИНУДНО СМО СЛЕТЕЛИ НА ЗЕМЉУ!

ВИ СТЕ, ЗНАЧИ, КРЕНУЛИ У ЕКСПЕДИЦИЈУ!
ТАКО ЈЕ, ПРИЈАТЕЉУ!

БЛАНГ!
ПОГЛЕДАЈ ОВОГ ВУКА СА НЕПТОСА!
СТО МУ МУКА!

ПИТ ЈЕ ЈЕДВА ЧЕКАО ДА ПОБЕГНЕ ...
А ШТА АКО НЕКА ОД ТИХ ЖИВОТИЊА УСПЕ ДА СЕ ИЗВУЧЕ ИЗ ТИХ ЋЕЛИЈА?
НЕМОГУЋЕ! НИЈЕДАН ВАШ ТЕНК НЕ БИ МОГАО ДА ПРОБИЈЕ ЗИД ТИХ ЋЕЛИЈА!

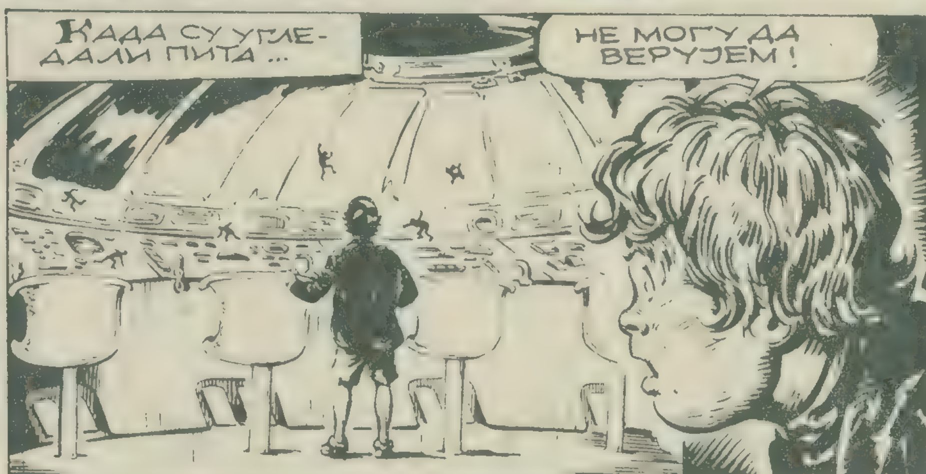
ДОК ЈЕ БИО „МОЗАК" ОВЕ МАЛЕ ДРУЖИНЕ ...
САМО ЈА ЗНАМ ШИФРУ КОЈА ОТВАРА ВРАТА ЋЕЛИЈЕ!
ПИХ!
ЗНАЧИ, ГРАНФ НЕ МОЖЕ ДА ИХ ОСЛОБОДИ!

У КОНТРОЛНОЈ КАБИНИ...
ОСТАВИМО ЧУДОВИШТА! ТРЕБА ШТО ПРЕ ДА ПОПРАВИМО КВАР!
ОНДА, НА ПОСАО!
ЗАР НИКО НЕЋЕ ДА СТРАЖАРИ НА ВРАТИМА?
НИЈЕ ПОТРЕБНО!

АЛИ, ПИТ НИЈЕ ЗНАО ДА СУ ГА ПРАТИЛИ...
ОНИ ЉУДИ НАПОЉУ СПАВАЋЕ ЈОШ НЕКОЛИКО САТИ!
А САВ ОСТАЛИ СВЕТ ОДАВНО ЈЕ ВЕЋ У КРЕВЕТУ!
ПОГЛЕДАЈ!
ХЕЈ, ЗАР ЈЕ МОГУЋЕ ДА СУ СЕ СВИ УСПАВАЛИ?

РОБ ВИЛСОН ЈЕ ПРИМЕТИО ОТВОР НА БРОДУ...
НЕКО ЈЕ УНУТРА!
АХА!

МОЖДА БИ ТРЕБАЛО ДА ПОЗОВЕМО ПОЛИЦИЈУ!
ЈОШ НЕ, НОРМАНЕ! ХОЋУ САМ ДА ПРОНАЂЕМ ПИТА!

БОРЕЋИ СЕ ПРОТИВ СТРАХА, ДВА ДЕЧАКА УЂОШЕ У БРОД...
ЧУЈУ СЕ ГЛАСОВИ!
ОХ!

КАДА СУ УГЛЕДАЛИ ПИТА...
НЕ МОГУ ДА ВЕРУЈЕМ!

АЛИ, ИЗНЕНАЂЕЊА СУ ИХ ТЕК ЧЕКАЛА...
СИЋУШНИ ЉУДИ! НЕЕ!
АХ! ПАЗИ!

ДОК ЈЕ ПАДАО, РОБ ЈЕ ПРИТИСНУО ЈЕДНО ДУГМЕ...
КЛИК! ВУУУУ!

БИИИП! БИИИП! БИИИП!
АЛАРМ! НЕ!
ХЕЈ, ПРИТИСНУО ЈЕ ПРЕКИДАЧ КОЈИ ОТВАРА ВРАТА ЋЕЛИЈА!

У ТОМ ТРЕНУТКУ, НА ДРУГОМ КРАЈУ БРОДА...
РРРРРРРРР!

ПОМОЛИЛО СЕ ОГРОМНО ЧУДОВИШТЕ...
ГРРР! ШШШШ!

НА СВЕМИРСКОМ БРОДУ ЈЕ НАСТАЛА ПАНИКА...
ВРАТА СУ СЕ ОТВОРИЛА! ШТА ДА РАДИМО?
САЊАМ ЛИ?
РРРР! БИИИП!

ЛИЛИПУТАНЦИ ИЗВАДИШЕ ПИШТОЉЕ ...
МАЛО И ВИ ОДСПАВАЈТЕ!
ДАЈ! ШТА ТО РАДИТЕ?
МОЈ БРАТ!

ДЕЈСТВО УСПАВЉУЈУЋЕГ СРЕДСТВА БИЛО ЈЕ ТРЕНУТНО...
ДОК, ВИДИ КОЈЕ ЈЕ ЧУДОВИШТЕ ПОБЕГЛО!
УТВРДИО САМ ВЕЋ!

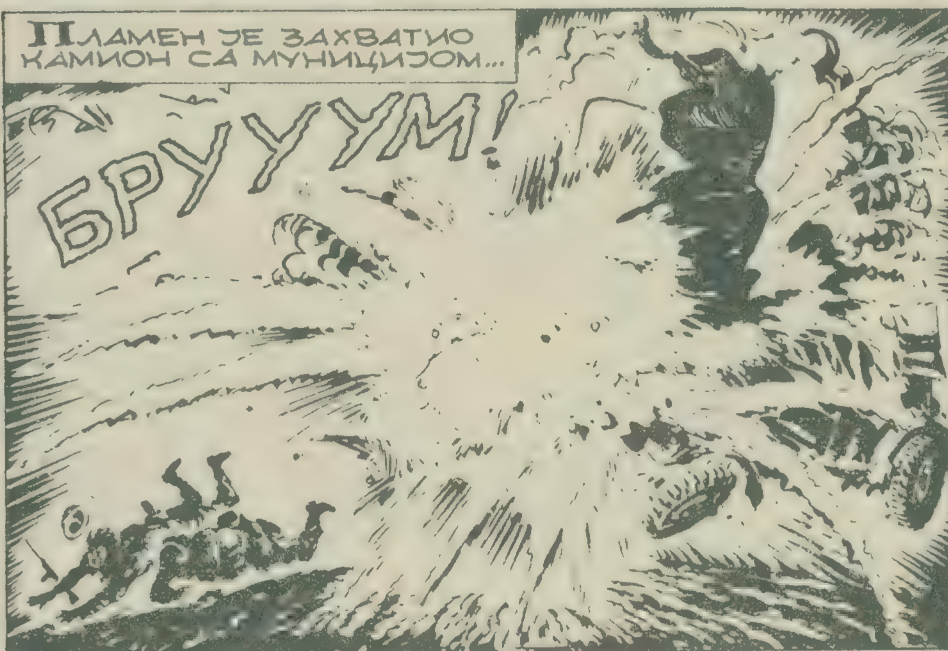

ТО ЈЕ ПРАСЕ СА ДАВИЛОНА, НАЈКРВОЛОЧНИЈЕ БИЋЕ КОЈЕ ЈЕ СВЕТ ИКАДА УГЛЕДАО!

ГРРРРРРРР!
А НАПОЉУ...
ХЕЈ! ВИДИ ШТА СЕ ПОМАЉА СА БРОДА!

ВОЈНИЦИ И ПОЛИЦАЈЦИ КОЈИ СУ ЧУВАЛИ БРОД УПРАВО СУ СЕ ПРОБУДИЛИ...
ГРРРРР!
ПУЦАЈ!

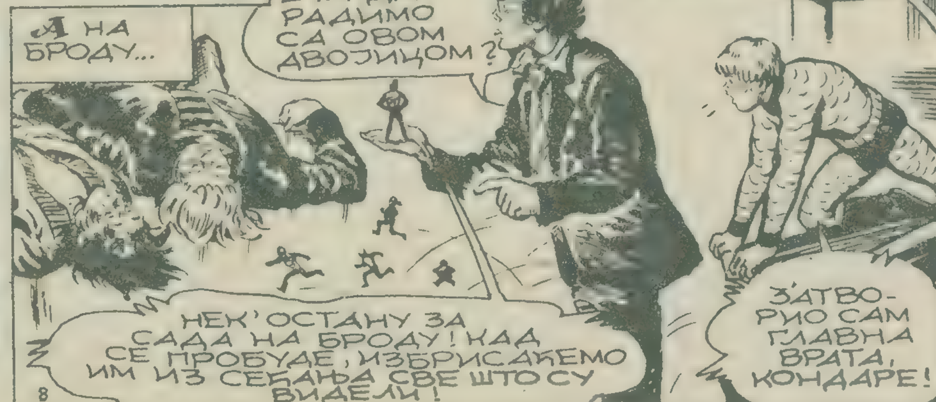

НЕ ВРЕДИ! КАО ДА ИМА ОКЛОП НА СЕБИ!
МЕЦИ СЕ ОДБИЈАЈУ ОД ЊЕГА!

ОГРОМНО ПРАСЕ БЉУВАЛО ЈЕ ВАТРУ...
ФРРРРРР!
АААХ!

ПЛАМЕН ЈЕ ЗАХВАТИО КАМИОН СА МУНИЦИЈОМ...
БРУУУМ!

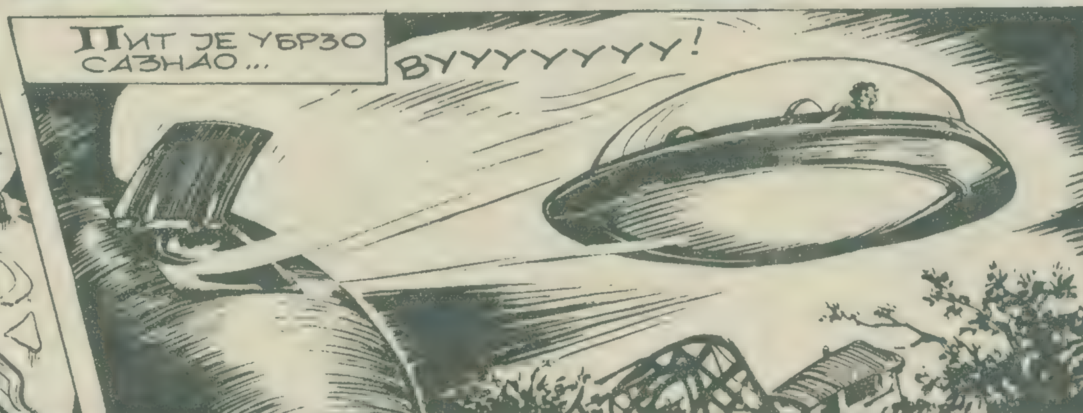

...И ОН СЕ БРЗО ПРЕТВОРИО У БУКТИЊУ...
БЕЖИМО! БИЋЕ НАМ ПОТРЕБАН ТЕНК ДА ЗАУСТАВИМО ОВУ ЗВЕР!
ГРРРРР!
У ЗАКЛОН!

ЖИВОТИЊА ЈЕ ПОЈУРИЛА ЗА СТРАЖАРИМА...
...КОЈИ СУ ТРЧАЛИ ПРЕМА ВИТФОРДУ...

А НА БРОДУ...
КОНДАРЕ, ШТА ДА РАДИМО СА ОВОМ ДВОЈИЦОМ?
НЕК' ОСТАНУ ЗА САДА НА БРОДУ! КАД СЕ ПРОБУДЕ, ИЗБРИСАЋЕМО ИМ ИЗ СЕЋАЊА СВЕ ШТО СУ ВИДЕЛИ!
ЗАТВОРИО САМ ГЛАВНА ВРАТА, КОНДАРЕ!

ОНО ПРАСЕ ЈЕ ПОБЕГЛО!
БРЗО ЗА ЊИМ!

КАДА ЈЕ ПИТ ОТВОРИО ЈЕДНА ВРАТА...
ХЕЈ! ШТА ЈЕ ОВО?
ЛЕТЕЋИ ТАЊИР КОЈИМ ЋЕШ ТИ МОРАТИ ДА УПРАВЉАШ, ПИТЕ!

ЈОШ ЗБУЊЕН, ПИТ ЈЕ СЕО ЗА КОМАНДНУ ТАБЛУ...
ПОВУЦИ ПОЛУГУ И ПРИТИСНИ ПАПУЧИЦУ С ЛЕВЕ СТРАНЕ!
И ШТА ЋЕ СЕ ОНДА ДОГОДИТИ?

ПИТ ЈЕ УБРЗО САЗНАО...
ВУУУУУУУ!

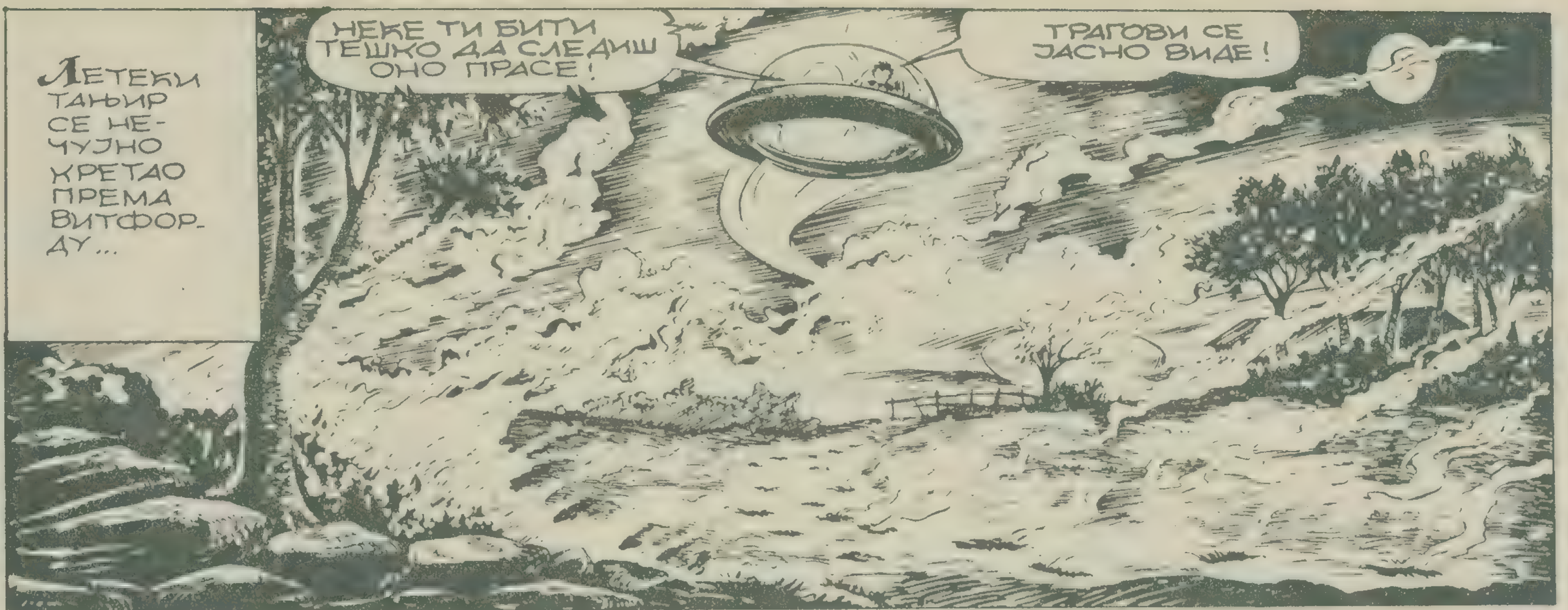
ЛЕТИМО А НИГДЕ НЕ ВИДИМ МОТОР!
КРЕЋЕМО СЕ ПОМОЋУ ЈЕДНОГ МЕХАНИЗМА КОЈИ ПОНИШТАВА СИЛУ ТЕЖЕ!
ОВО НАМ СЛУЖИ ЗА ОПРАВКЕ СВЕМИРСКОГ БРОДА!

ШТО БИХ ВОЛЕО ДА МЕ САДА ВИДЕ ДРУГОВИ ИЗ ШКОЛЕ!
ПАЗИ, МИ ГОНИМО ОПАСНУ ЖИВОТИЊУ!

ВЕЋ СТЕ ЈЕДНОМ УХВАТИЛИ, ПА ЋЕТЕ И САДА!
ТО НИЈЕ ТАКО ЈЕДНОСТАВНО...

КАДА СМО СЕ СМАЊИЛИ, СМАЊИЛО СЕ И НАШЕ ОРУЖЈЕ! ОНО ВИШЕ НИЈЕ ОПАСНО ЗА ОНУ ГРДОСИЈУ!

ДОК МИ ПРОНАЂЕМО НАЧИН КАКО ДА САВЛАДАМО ЗВЕР ОНА ЋЕ МОЖДА ВЕЋ СРАВНИТИ ЧИТАВ ГРАД!

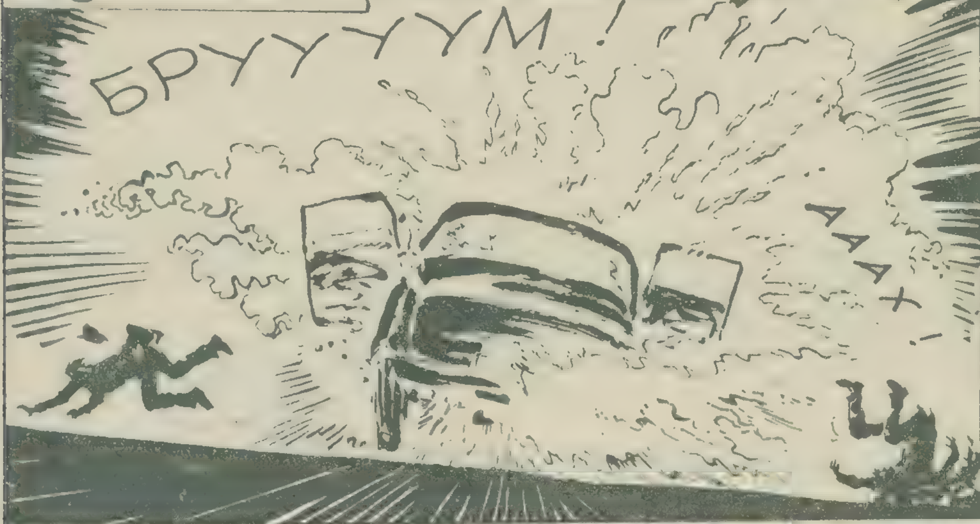

ЛЕТЕЋИ ТАЊИР СЕ НЕЧУЈНО КРЕТАО ПРЕМА ВИТФОРДУ...
НЕЋЕ ТИ БИТИ ТЕШКО ДА СЛЕДИШ ОНО ПРАСЕ!
ТРАГОВИ СЕ ЈАСНО ВИДЕ!

МОРАМО ДА ГА УХВАТИМО ДОК ЈОШ НИЈЕ УШЛО У ГРАД!
ТО УОПШТЕ НИЈЕ ЛАКО!

КОНДАР ЈЕ ДОХВАТИО СВОЈ ПИШТОЉ...
МИСЛИШ ДА ОВО СИЋУШНО ОРУЖЈЕ МОЖЕ ДА САВЛАДА ОНОЛИКУ ЗВЕР, ДОК?
БИЛО БИ ТО КАО ДА СИ ЈЕ БОЦНУО ИГЛОМ! ЈЕДИНО ДА ПОКУШАМО СВИ ОДЈЕДНОМ ДА ЈЕ ПОГОДИМО!

ЗА ТО ВРЕМЕ ПОЛИЦИЈА ЈЕ ВЕЋ БИЛА УПОЗОРЕНА...
ГРРРРР!
НЕ ВЕРУЈЕМ СВОЈИМ ОЧИМА!
ДАЈ ГАС И ЈУРНИ НА ОВО ЧУДОВИШТЕ!

АЛИ...
БЉУЈЕ ВАТРУ!
ХВУУУУШ!
10

ПОЛИЦАЈЦИ ИСКОЧИШЕ ИЗ АУТОМОБИЛА САМО НЕКОЛИКО СЕКУНДИ ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ЕКСПЛОДИРАО РЕЗЕРВОАР С БЕНЗИНОМ...
БРУУУУМ!
АААХ!

ЕКСПЛОЗИЈА СЕ НИЈЕ ЧУЛА У САМОМ ЦЕНТРУ ГРАДА ГДЕ ЈЕ ПИТОВ СУСЕД ЏЕЛК УПРАВО ИЗЛАЗИО ИЗ БИОСКОПА СА СВОЈОМ СУПРУГОМ...
ЛЕГЕНДА О АРТУРУ
МЕНИ СЕ ФИЛМ УОПШТЕ НЕ СВИЂА!
НЕМАШ АВАНТУРИСТИЧКОГ ДУХА, ДРАГА!

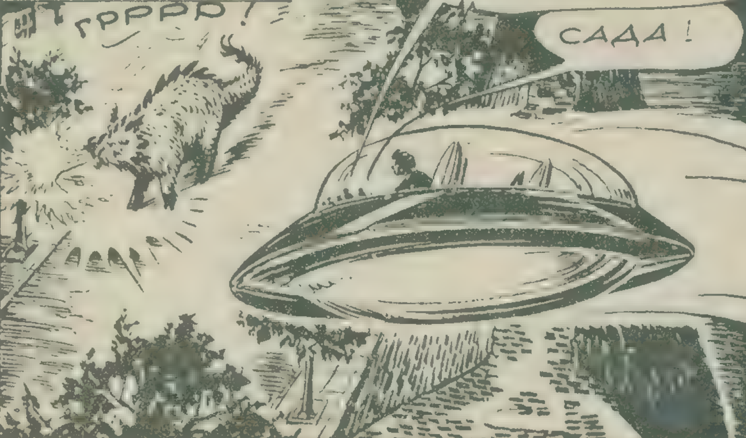

НАЈВИШЕ МИ СЕ ДОПАЛА СЦЕНА КАД СЕ КРАЉ АРТУР БОРИ СА ЗМАЈЕМ! ЗАМИСЛИ МЕНЕ НА БЕЛОМ КОЊУ КАКО ЈУРИШАМ НА ЗВЕР!
НЕ ГОВОРИ ГЛУПОСТИ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ...
ТРАС!

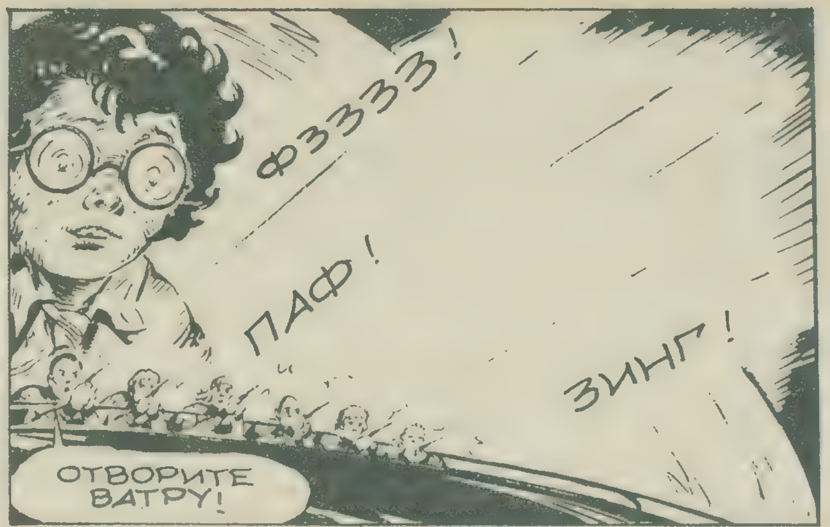

АААЈ...
БЕЖИМО!
НЕЕЕ!

ГРРРРР!
ДОК СУ СВИ БЕЖАЛИ, ЏЕЛК ЈЕ СТАЈАО КАО СКАМЕЊЕН...
СКЛАЊАЈТЕ СЕ!
ЧУДОВИШТЕ КАО ОНО НА ФИЛМУ!

У ГРАДУ ЈЕ ЗАВЛАДАЛА ПАНИКА...
ИЈАААА!
САД ЈЕ ПРИЛИКА ДА ПОКАЖЕМ СВИМА ДА НИСАМ САМО СТАРИ, ДЕБЕЛИ БАНКАРСКИ СЛУЖБЕНИК!

СТИГАО ЈЕ И ПИТ И ЊЕГОВА ЏЕПНА АРМИЈА...
ГРРРР!
ЕНО ГА! ПОВУЦИ ПОЛУГУ! СЛЕЋЕМО!
САДА!

ЊЕГОВО РАЊИВО МЕСТО ЈЕ ВРАТ, ОДМАХ ИЗА УВЕТА! ЦИЉАЈТЕ!

ФЗЗЗЗ!
ПАФ!
ЗИНГ!
ОТВОРИТЕ ВАТРУ!

ХЕЈ! СВАКА СТРЕЛИЦА ЈЕ ПОГОДИЛА ЦИЉ, А ПРАСЕ СЕ И ДАЉЕ КРЕЋЕ!
ПРИЂИМО МУ С ПРЕДЊЕ СТРАНЕ!
ПИТЕ, ОКРЕНИ ТАЊИР!

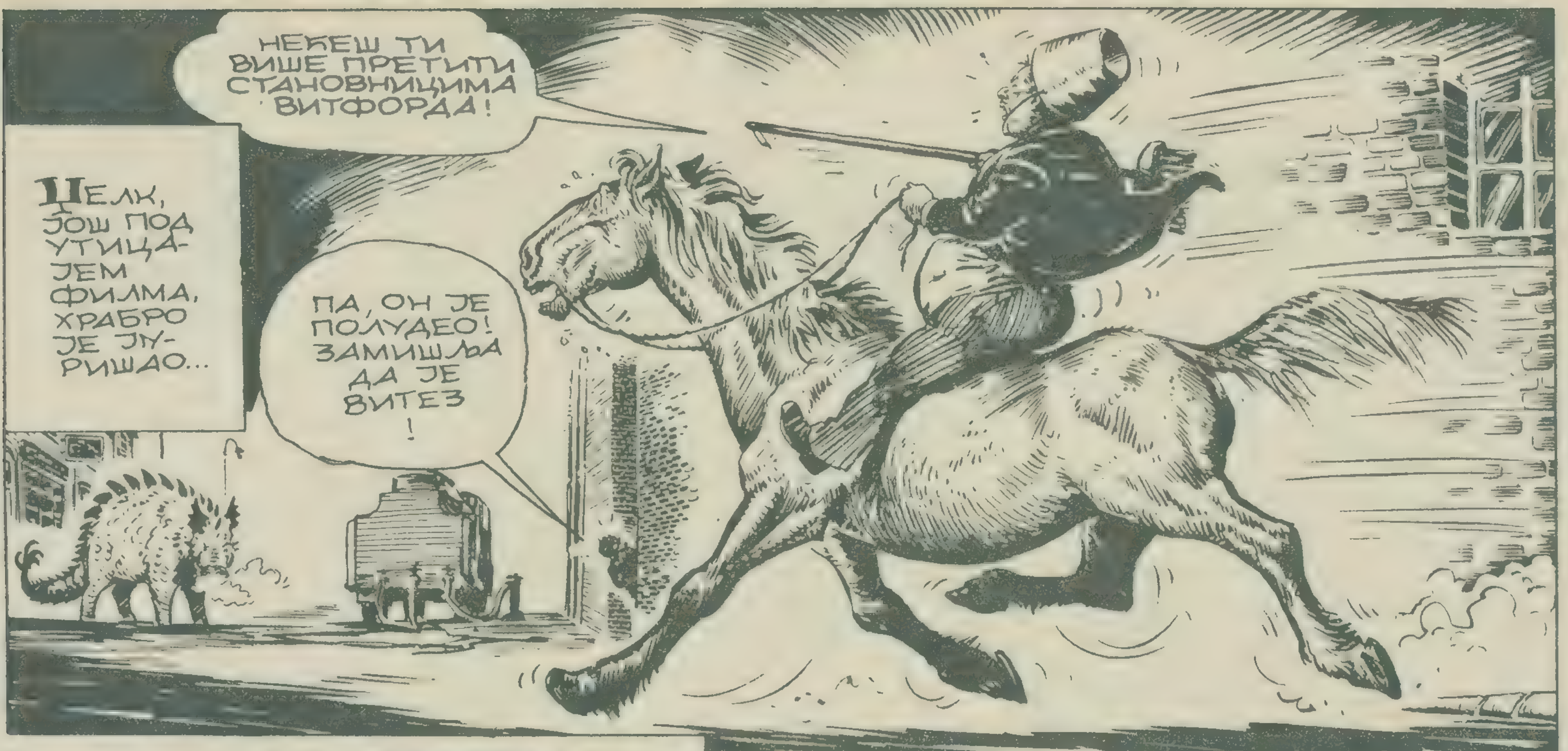

Тренутак касније ...
СЛЕТЕЋУ У ДВОРИШТЕ ОВЕ НАПУШТЕНЕ КУЋЕ!
ШШШШ!

Пошто су нашли склониште за летећи тањир...
ШТА САД ДА РАДИМО, КОНДАРЕ?
ВИДЕЋЕШ! САМО, ПОТРЕБНА НАМ ЈЕ ТВОЈА ПОМОЋ, ПИТЕ!

Када су стигли у главну улицу
ГРРР! ФУУУУ!
АПОТЕКА
СЛУШАЈ НАС ПАЖЉИВО, ПИТЕ!

Али, пре него што је Пит кренуо...
НАПРЕД, КОЊИЋУ! СТРАШНИ ЗМАЈУ, ГОТОВ СИ!
ВИДИ ОВО!

ЂИХААА!
МОЈ СУСЕД ЏЕЛК! ХОЋЕ ДА СЕ БОРИ СА ЧУДОВИШТЕМ!
НЕМА НИКАКВИХ ИЗГЛЕДА!

НЕЋЕШ ТИ ВИШЕ ПРЕТИТИ СТАНОВНИЦИМА ВИТФОРДА!
ЏЕЛК, ЈОШ ПОД УТИЦАЈЕМ ФИЛМА, ХРАБРО ЈЕ ЈУРИШАО...
ПА, ОН ЈЕ ПОЛУДЕО! ЗАМИШЉА ДА ЈЕ ВИТЕЗ!

ОХ! ЗВЕР ЋЕ ГА ПРЕТВОРИТИ У ПЕПЕО!
ЗАП! ЗАУСТАВИ ГА!

ЗАП ЈЕ БИО НАЈСНАЖНИЈИ...
НАПРЕД!
ДА МИ САМО НЕ ЗБРИШЕ!
ОООО...

НА ВРЕМЕ СЕ БАЦИО НА ЏЕЛКА...
АААЈ!
ДУУМ!

ИАКО ЈЕ БИО ОВАКО СИЋУШАН, ЗАП ЈЕ ИМАО СНАГУ ОДРАСЛОГ ЧОВЕКА...
УУУХ!
ОВО ЋЕ ГА МАЛО УСПАВАТИ!
БЛОНГ
ТРАС!

ВРЕМЕ ЈЕ ПРОЛАЗИЛО, А ЧУДОВИШТЕ ЈЕ И ДАЉЕ БИЛО НА СЛОБОДИ...
РРРРРР!
ПОСТОЈИ САМО ЈЕДАН НАЧИН ДА ГА САВЛАДАМО! ПИТЕ, УЗМИ ОНО ЦРЕВО!

САЧЕКАЈ ДА ТИ СЕ САСВИМ ПРИБЛИЖИ ДА НЕ БИ ПРОМАШИО!
НЕМАМО ВРЕМЕНА!
ЧЕКАЈТЕ!

КОНДАР И ЊЕГОВА ДРУЖИНА ПОПЕШЕ СЕ НА ЦИСТЕРНУ...
ОКРЕНУЋЕТЕ ТОЧАК НА МОЈ ЗНАК!
УЧИНИТЕ НЕШТО! ЈУРИША ПРАВО НА МЕНЕ!

НЕЕ!
САДА!
ГРРРР!

ПЉУС!
ГРРРРР!

ПИТ СЕ ОД СТРАХА СРУШИО...
УДАЉИТЕ ГА! СПАСИТЕ МЕ!
ГЛЕДАЈТЕ!
СВЕ ЈЕ У РЕДУ, ПИТЕ! ОБАВИО СИ ПОСАО!

НА ПИТОВО ИЗНЕНАЂЕЊЕ...
ССССС!
ФШШШ!
НИШТА МИ НИЈЕ ЈАСНО!
УГАСИО СИ ВАТРУ КОЈУ БЉУЈЕ И УНИШТИО ЊЕГОВУ СНАГУ!

БИЋЕ ПОТРЕБНО ВРЕМЕ ДА СЕ ПОВРАТИ!
САДА НЕ ТРЕБА ДА ГА СЕ БОЈИМО!

ДА УКЛОНИМО ЧУДОВИШТЕ ДОК СЕ ЦЕЛК НЕ ОСВЕСТИ!
БРЗО У ЛЕТЕЋИ ТАЊИР!
НАПРЕД!

ЧИМ СУ СЕ УКРЦАЛИ...
УСПОРИ, ПИТЕ, И СТАНИ ИЗНАД ЧУДОВИШТА! САДА ПРИТИСНИ ТО РУЖИЧАСТО ДУГМЕ!

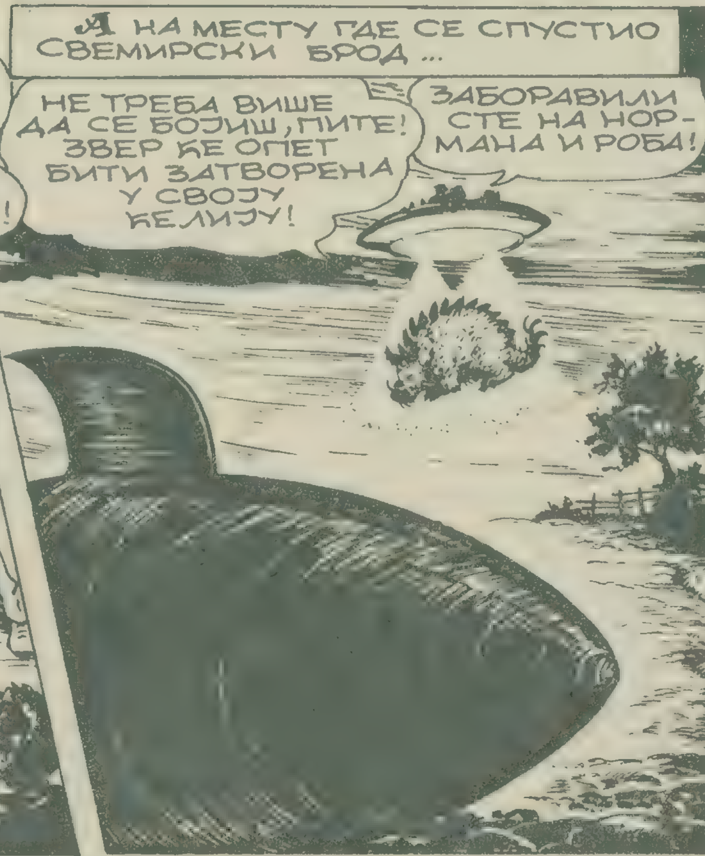

НА ПИТОВО ЗАПРЕПАШЋЕЊЕ, ОГРОМНО ПРАСЕ ЈЕ ПОДИГНУТО...
НЕВЕРОВАТНО!
ОВО ЈЕ ПРЕНОСНИ ЗРАК КОЈИ ПОНИШТАВА СИЛУ ТЕЖЕ!

УПРАВИ ЛЕТЕЋИ ТАЊИР ПРЕМА БРОДУ
ГЛЕДАЈТЕ НАРОД! НА ВРЕМЕ СМО КРЕНУЛИ!

ГРАЂАНИ ВИТФОРДА ПОЧЕЛИ СУ ДА СЕ ОКУПЉАЈУ ОКО ЦЕЛКА...
УУХ! ШТА...
ЈЕСТЕ ЛИ ДОБРО? ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
ВИДЕЛИ СТЕ ЧУДОВИШТЕ?

НИ ТРАГА ОД ЊЕГА! САМО ЈЕ ВОДА НА ПУТУ!
ЦЕЛК ГА ЈЕ ОТЕРАО!
ЗАИСТА? ОХ, ДА! ЈА САМ ТО УРАДИО!

ЗВЕР ЈЕ ЈУРНУЛА НА МЕНЕ! КОЊ СЕ УПЛАШИО И ЗБАЦИО МЕ, АЛИ ЈА САМ СЕ БРЗО ПРИДИГАО И ПОГОДИО СТРАШНОГ ЗМАЈА ПРАВО У ЊУШКУ!
УРАА! СПАСАО ЈЕ НАШ ГРАД!
КАКАВ ЈУНАК!

А НА МЕСТУ ГДЕ СЕ СПУСТИО СВЕМИРСКИ БРОД...
НЕ ТРЕБА ВИШЕ ДА СЕ БОЈИШ, ПИТЕ! ЗВЕР ЋЕ ОПЕТ БИТИ ЗАТВОРЕНА У СВОЈУ ЋЕЛИЈУ!
ЗАБОРАВИЛИ СТЕ НА НОРМАНА И РОБА!

АКО СУ СЕ ПРОБУДИЛИ И НАПУСТИЛИ БРОД, ЈА ВИШЕ НЕЋУ МОЋИ ДА ВАС КРИЈЕМ!

КОНДАРЕ, КАКО ЋЕМО ДА УБАЦИМО ЖИВОТИЊУ НА БРОД?
НЕ БРИНИ, ПИТЕ!
Пит је био веома забринут, јер су његова два друга све видела...

Заповедник брода је повукао једну полугу...
КЛИК!

ОВО ЈЕ ПОСЕБАН УЛАЗ НА КРОВУ БРОДА!
ПРАСЕ ЋЕ СЕ ОДМАХ НАЋИ У СВОЈОЈ ЋЕЛИЈИ!
ФУУУУУ!

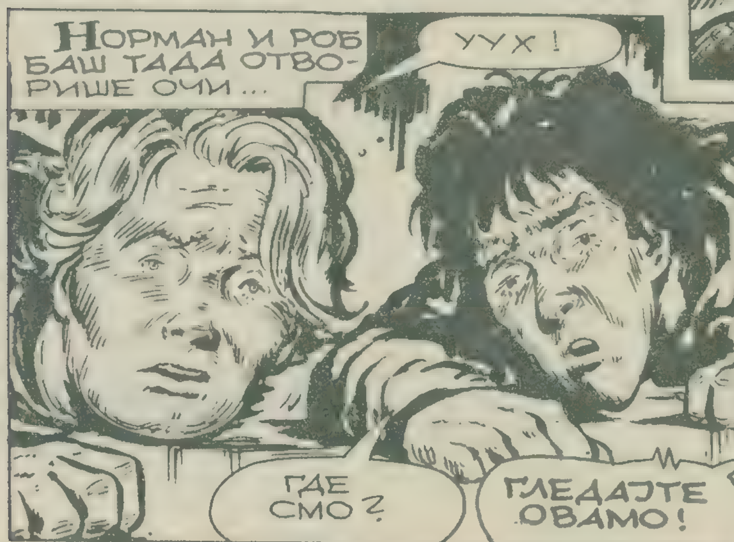

ТРЕБА САМО ДА ГА СПУСТИМО У ОВАЈ ОТВОР!
СКРЕНИ УЛЕВО, ПИТЕ! ТАКО...
ИСКЉУЧИ ПРЕНОСНИ ЗРАК!

А САД ДА СПУСТИМО ЛЕТЕЋИ ТАЊИР!
ПИТЕ, БИО СИ СЈАЈАН!

УБРЗО...
НАЈЗАД ЈЕ СВЕ ГОТОВО!
А, НИЈЕ ЈОШ! ОСТАЛА СУ НАМ ЈОШ ОНА ДВА ДЕЧАКА!

ШТО ПРЕ ДА ВИДИМО ДА СЕ НИСУ ПРОБУДИЛИ!

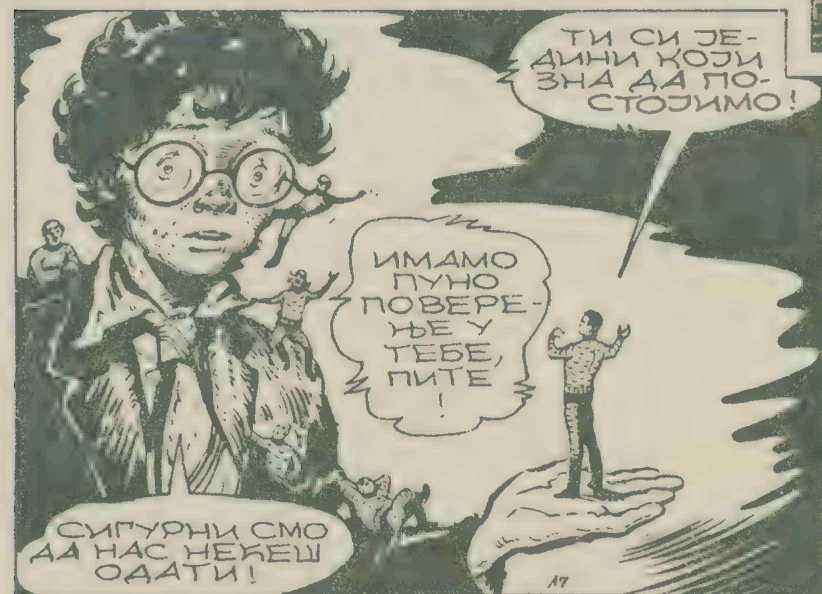

НА ЊИХОВУ СРЕЋУ...
ЈОШ СПАВАЈУ!
САДА ЋЕМО ИМ ИЗБРИСАТИ ИЗ СЕЋАЊА ПОСЛЕДЊЕ ДОГАЂАЈЕ!

НОРМАН И РОБ БАШ ТАДА ОТВОРИШЕ ОЧИ...
УУХ!
ГДЕ СМО?
ГЛЕДАЈТЕ ОВАМО!

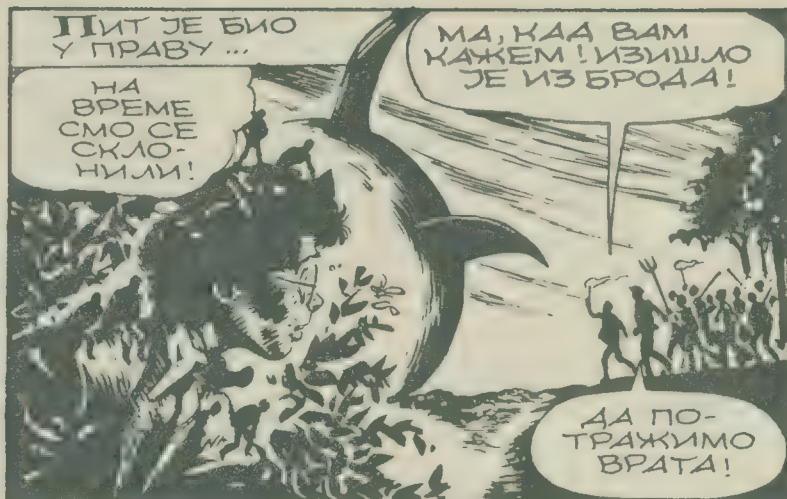

ООХ! КАКВА ЈАКА СВЕТЛОСТ!
ШТА ЈЕ ОВО?

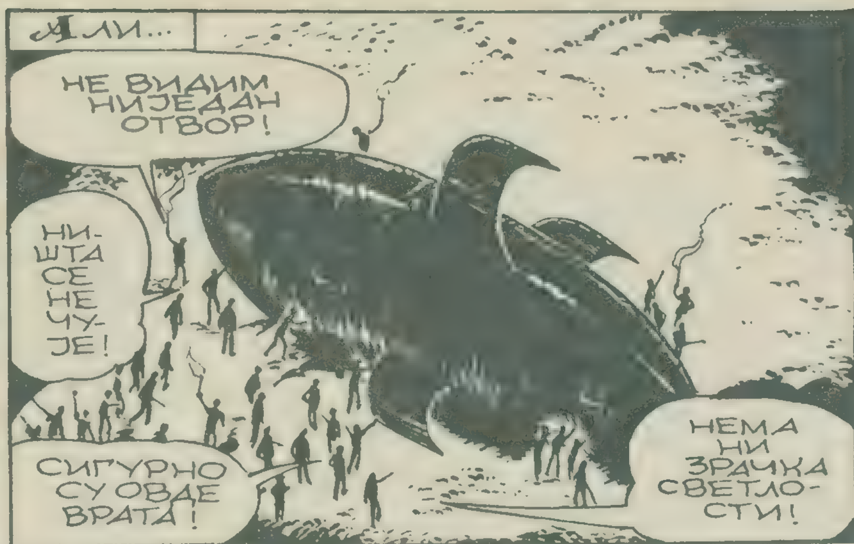

ДЕЧАЦИ СУ ИЗГЛЕДАЛИ ЗБУЊЕНИ.
ПИТЕ, ИЗВЕДИ ИХ ИЗ БРОДА!
ОВУДА, РОБЕ!

БИЛА ЈЕ ЈОШ НОЋ КАД СУ РОБ И НОРМАН КРЕНУЛИ ПРЕМА ВИТФОРДУ...
ДО КУЋЕ ЋЕ СЕ САСВИМ ОТРЕЗНИТИ!
НЕЋЕ СЕ СЕЋАТИ ДА СУ БИЛИ НА БРОДУ!
МИ СМО ИМ ИЗБРИСАНИ ИЗ СВЕСТИ!

ТИ СИ ЈЕДИНИ КОЈИ ЗНА ДА ПОСТОЈИМО!
ИМАМО ПУНО ПОВЕРЕЊЕ У ТЕБЕ, ПИТЕ!
СИГУРНИ СМО ДА НАС НЕЋЕШ ОДАТИ!

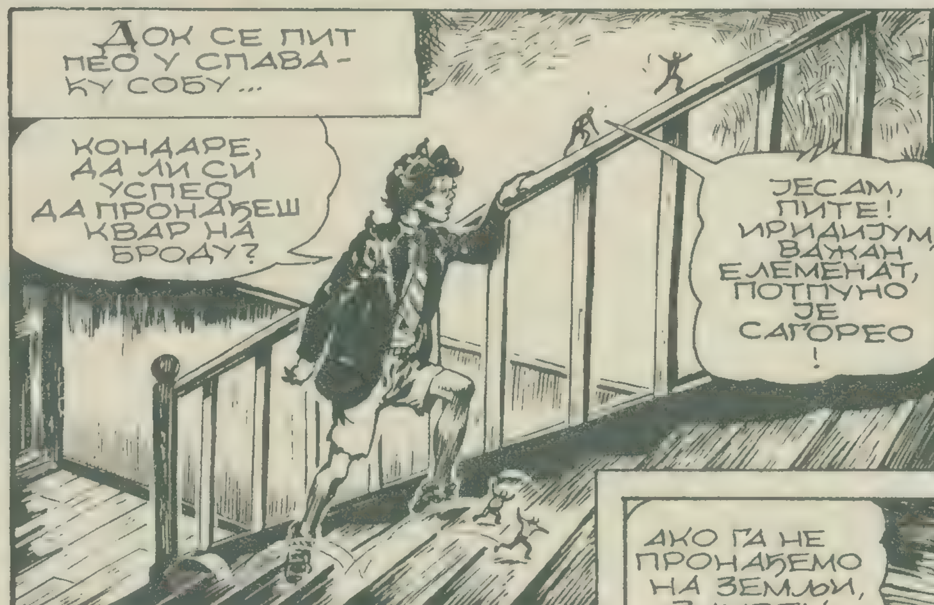

ОТВОР НА БРОДУ ПОЛАКО И НЕЧУЈНО СЕ ЗАТВОРИО...
СВИ У ГРАДУ ЋЕ МИСЛИТИ ДА ЈЕ ЧУДОВИШТЕ ИЗИШЛО ИЗ БРОДА И СВАКОГ ТРЕНУТКА ЋЕ СТИЋИ ОВАМО!

ПИТ ЈЕ БИО У ПРАВУ ...
НА ВРЕМЕ СМО СЕ СКЛОНИЛИ!
МА, КАД ВАМ КАЖЕМ! ИЗИШЛО ЈЕ ИЗ БРОДА!
ДА ПОТРАЖИМО ВРАТА!

АЛИ...
НЕ ВИДИМ НИЈЕДАН ОТВОР!
НИШТА СЕ НЕ ЧУЈЕ!
СИГУРНО СУ ОВДЕ ВРАТА!
НЕМА НИ ЗРАЧКА СВЕТЛОСТИ!

ПИТ СЕ УПУТИО ПРЕМА КУЋИ У КОЈОЈ ЈЕ ЖИВЕО СА СВОЈОМ ТЕТКОМ МЕГ...
САД ТРЕБА ДА ОБЈАСНИМ ТЕТКИ ГДЕ САМ ДОСАД БИО!
СИГУРНО ЈЕ ЗАБРИНУТА!

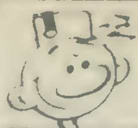

ЈОШ ЈЕДНОМ ЈЕ ПИТ ИМАО СРЕЋУ ...
ЗАСПАЛА ЈЕ КРАЈ ТЕЛЕВИЗОРА
НЕЋЕМО ЈЕ БУДИТИ!
ZZZ...

ДОК СЕ ПИТ ПЕО У СПАВАЋУ СОБУ...
КОНДАРЕ, ДА ЛИ СИ УСПЕО ДА ПРОНАЂЕШ КВАР НА БРОДУ?
ЈЕСАМ, ПИТЕ! ИРИДИЈУМ, ВАЖАН ЕЛЕМЕНАТ, ПОТПУНО ЈЕ САГОРЕО!

БЕЗ ЊЕГА НЕ МОЖЕМО ДА ПОЛЕТИМО!

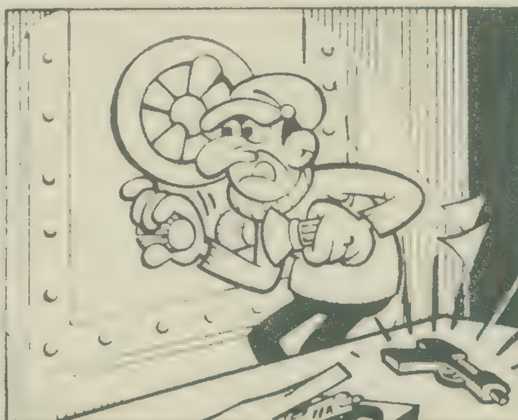

ПА, ЗАР НЕМАТЕ ТОГ МЕТАЛА У РЕЗЕРВИ?
ИМАЛИ СМО И СВЕ ПОТРОШИЛИ!
ТО ЈЕ ВЕОМА РЕДАК МЕТАЛ!

АКО ГА НЕ ПРОНАЂЕМО НА ЗЕМЉИ, ЗАУВЕК ЋЕМО ОСТАТИ ОВДЕ!
ЈА БИХ ТО И ВОЛЕО! ШТА БИХ РАДИО БЕЗ СВОЈЕ ЏЕПНЕ АРМИЈЕ?
КРАЈ ЕПИЗОДЕ

ПОТРЧКО: ГАНГСТЕРИ

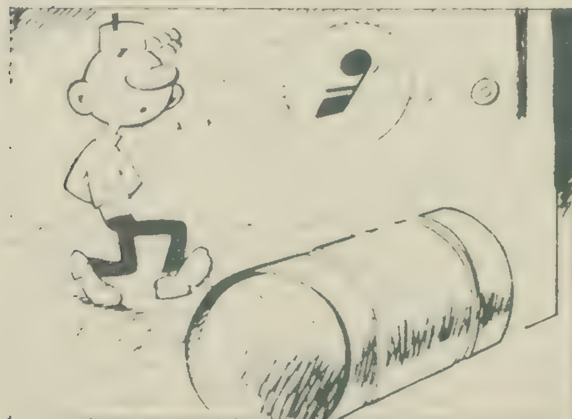

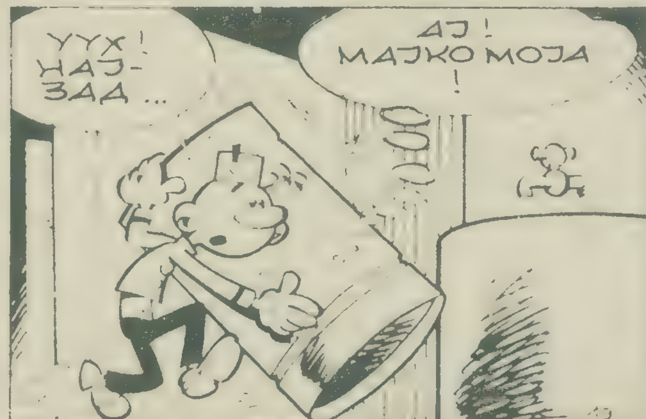

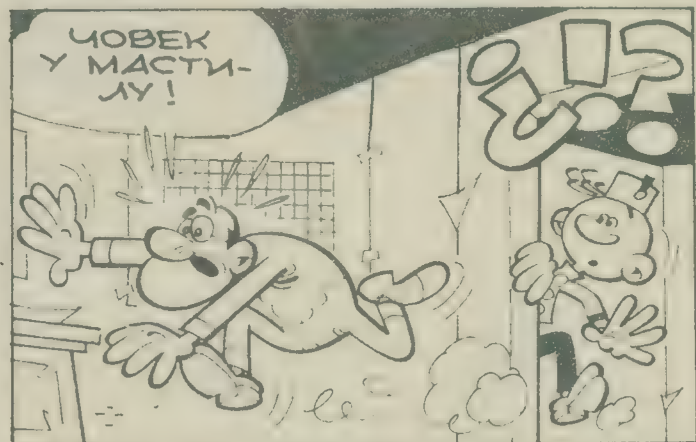

ХЕЈ, ПИСКАРАЛА, НАПУНИО САМ ВАМ БУРЕ МАСТИЛОМ!

БАШ МИ СЕ ИСПРАЗНИЛО НАЛИВ-ПЕРО!

АААХ!

ЧОВЕК У МАСТИЛУ!

ДА БРИШЕМ ОДАВДЕ!

КРОЗ ПРОЗОР!

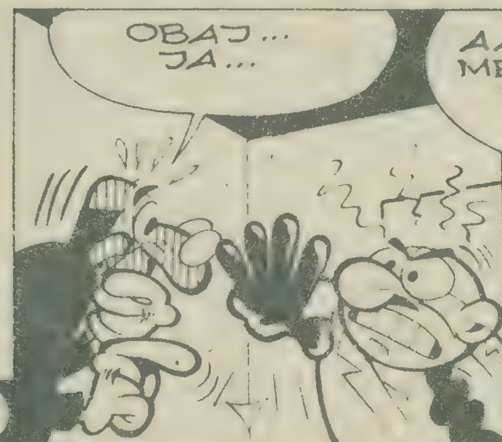
КАКВА ЈЕ ТО ВИКА! ЈЕ ЛИ ОВО ФУДБАЛСКО ИГРАЛИШТЕ, ИЛИ НОВИНСКО ПРЕДУЗЕЋЕ?

АААХ!

ЦРНА РУКА! БАНДА ЦРНА РУКА!

ДО ЂАВОЛА! ОПЕТ САМ ПРОСУО МАСТИЛО!

ДИРЕКТОРЕ ... СТИГЛИ СУ... ГАНГСТЕРИ ...

ЦРНА РУКА ЈЕ ОВДЕ! ВИДЕО САМ!

ОВАЈ... ЈА...

ААЈ! ПУСТИТЕ МЕ! КАКО САМ МОГАО ДА ЗНАМ...
ЗА МНОМ! НАУЧИЋУ ЈА ВАС ПАМЕТИ!

ШТА ЋЕШ С ТИМ?

ДАЈ ТО ОВАМО!
ПАЗИ-ТЕ!

ШЕФЕ, ДОЂИТЕ ДА ВАМ НЕШТО ПОКАЖЕМ!
ИДЕМ, ИДЕМ!

ОВО СУ ПИШТОЉИ...
ВАТРЕНО ОРУЖЈЕ!
ШТА ВАМ ЈЕ?

ШТА СТЕ СЕ УПЛАШИЛИ? ОВО СУ ПИШТО-ЉИ КОЈЕ ЈЕ КО-РИСТИО ПАНДА!

ПРАЗНИ СУ, ЗАР НЕ?
ПА, СИГУР-НО!

БААМ!

ХЕЈ! НАШЛИ СУ МОЈ ПИШТОЉ!

УБИЦО! СВОГ ДИ-РЕКТОРА СТЕ ХТЕ-ЛИ ДА УБИЈЕ-ТЕ!
НЕЕ! НИЈЕ ИСТИНА!

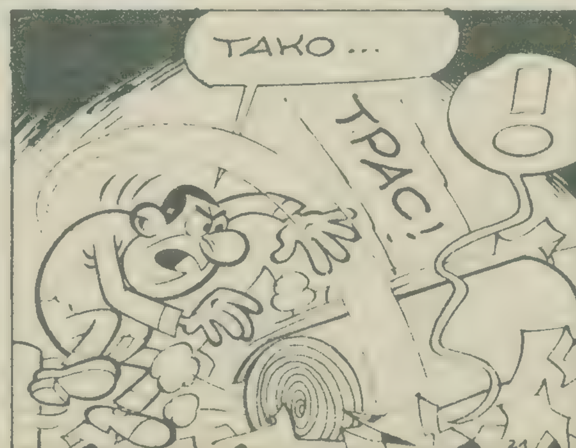

ДРУГИ ПУТ ЋЕШ СЕ ЈОШ ЛОШИЈЕ ПРОВЕСТИ!
ЈАДАН ЈА! НИ КРИВ НИ ДУЖАН!

НИСАМ САМ! БАШ ДОБРО! ОНАЈ ТИП ЋЕ МИ ПОМОЋИ ДА ОТВОРИМ КАСУ!

СУПАРНИЧКА БАНДА! И ОНИ ХОЋЕ ДА СЕ ДО-КОПАЈУ ПАПИРА МОГ БРАТА ПАНДЕ!

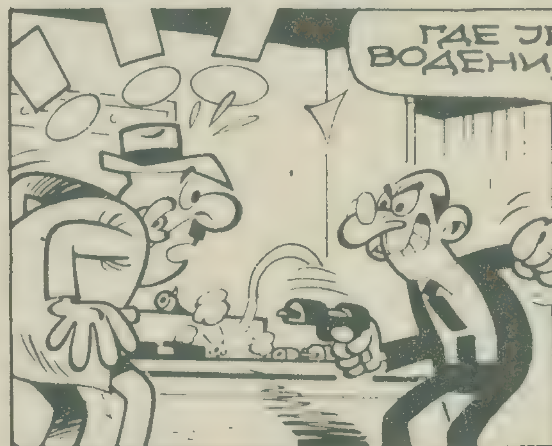

УУФ! АЛ' ЈЕ ТЕЖАК ОВАЈ СТАРИ ТЕПИХ!

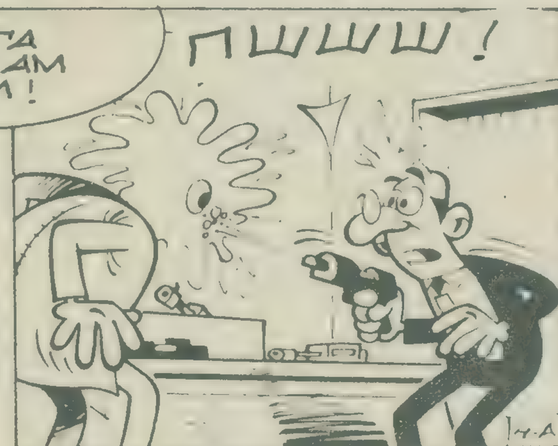

ТАКО...
ТРАС!
!

НАПРЕД, МОМЦИ! ОНИ ВАЖНИ ПАПИРИЋИ БИЋЕ НАШИ!
ЈЕДАН НЕК' ОСТАНЕ ДА СТРАЖАРИ!

РУКЕ УВИС! ДОКУМЕНТА НА ВИДЕЛО!
НИ СЛУЧАЈНО!

ОВАЈ... ДОКУМЕНТА СУ У КАСИ! ШИФРА ЈЕ 6-2-9-8-2!
ТАКО ТЕ ВОЛИМ!

БРЗО, МОМ-ЦИ!
КАД БИХ ДОХВАТИО ОНАЈ ПИШТОЉ!

ГДЕ ЈЕ МОЈ ВОДЕНИ ПИШТОЉ?

ОТЕО МИ ГА ДИША! НЕ ЗНАМ ШТА МУ БИ!

ПШШШ!

ХЕ! ХЕ! САМО САМ СЕ ШАЛИО!

ХЕЈ, ШЕФЕ! СТИГАО ЈЕ ПОЛИЦИЈСКИ ИНСПЕКТОР... ОНАЈ ШТО ИЗИГРАВА ШЕРИФА МЕКЛАУДА!

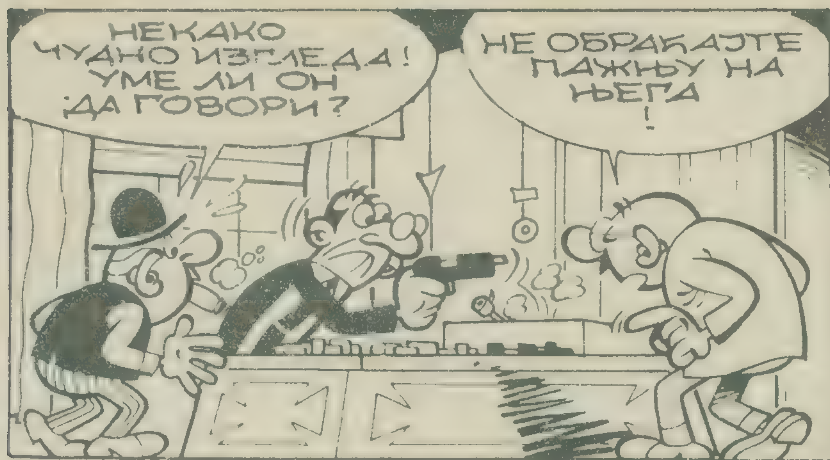
МИ ЋЕМО ДА СЕ САКРИЈЕМО ИЗА ВРАТА, А ТИ ДА НИСИ ПИСНУО!

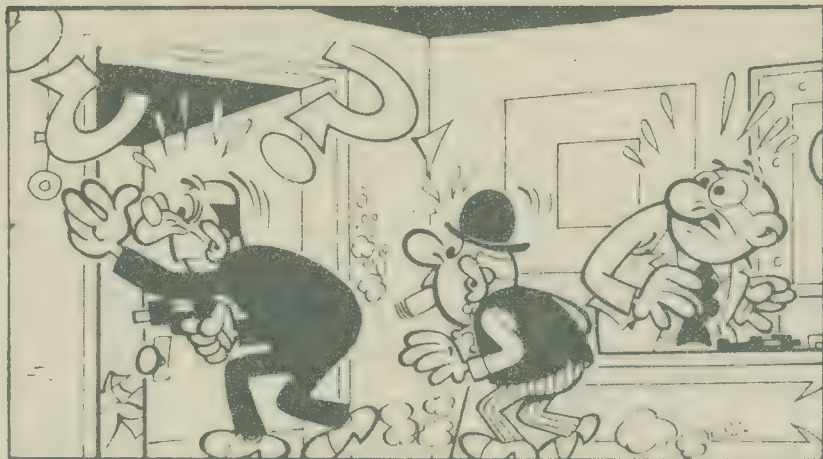
УЂИТЕ, ИНСПЕКТОРЕ!
МОРАМ НЕКАКО ДА МУ ШАПНЕМ ДА СУ ОВДЕ БАНДИТИ!

ДОКУМЕНТИ СУ У ОВОЈ КАСИ! САМО ШЕФ И ЈА ЗНАМО ШИФРУ!
А ШТА ЈЕ ОВО?

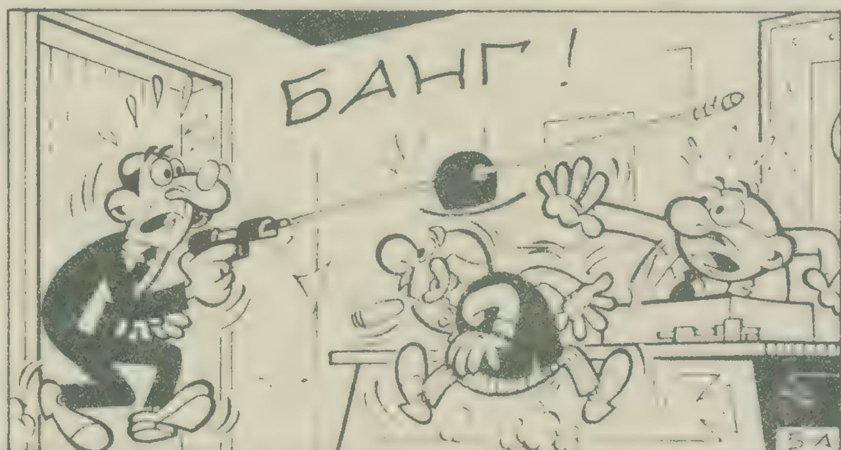
ОРУЖЈЕ КОЈЕ ЈЕ ПАНДА КОРИСТИО У ПЉАЧКИ!

А ОВО?
ОВО ЈЕ НАШ ШЕФ!

НЕКАКО ЧУДНО ИЗГЛЕДА! УМЕ ЛИ ОН ДА ГОВОРИ?
НЕ ОБРАЋАЈТЕ ПАЖЊУ НА ЊЕГА!

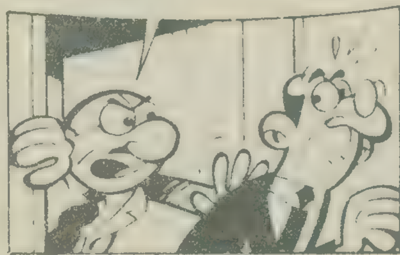

НЕЕ! ПОБЕГЛИ СУ! ОВДЕ ЈЕ БИЛА БАНДА **ЦРНА РУКА**!

БАНГ!

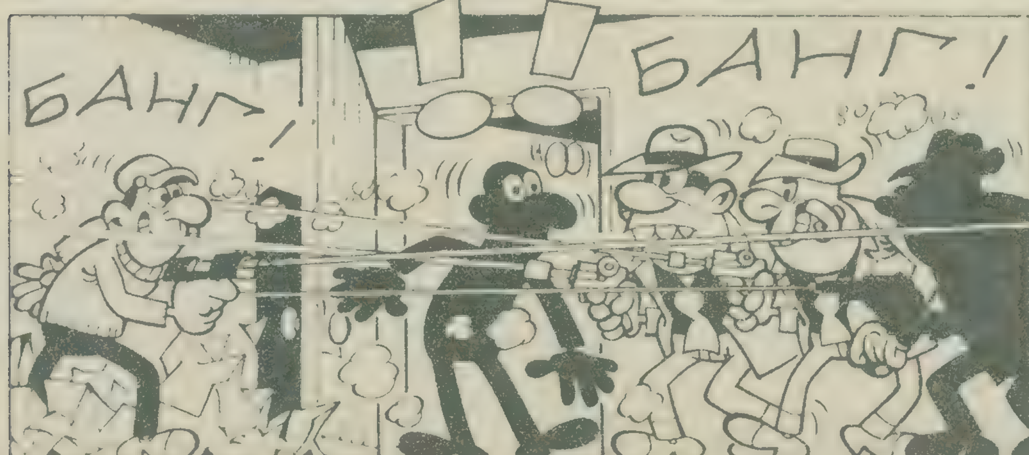

Е, САД СТЕ ПРЕТЕРАЛИ!
НЕШТО СЕ ОВДЕ ЧУДНО ДОГАЂА! ИДЕМ МАЛО ДА ИСТРАЖУЈЕМ!

УЗМИТЕ ПОТРЧКУ ОНЕ ПЕТАРДЕ! НЕЋУ ДА ЧУЈЕМ ПУЦЊЕ И ЕКСПЛОЗИЈЕ!

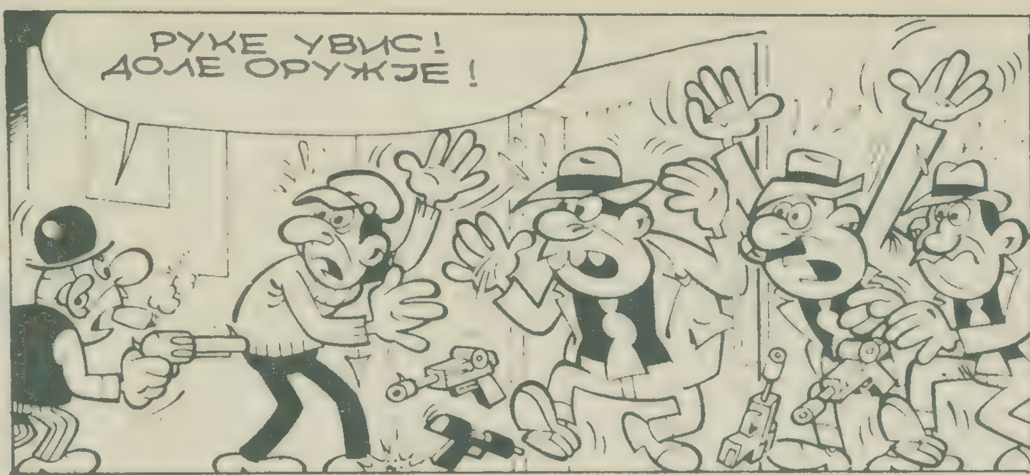

ЗА МНОМ, МОМЦИ!

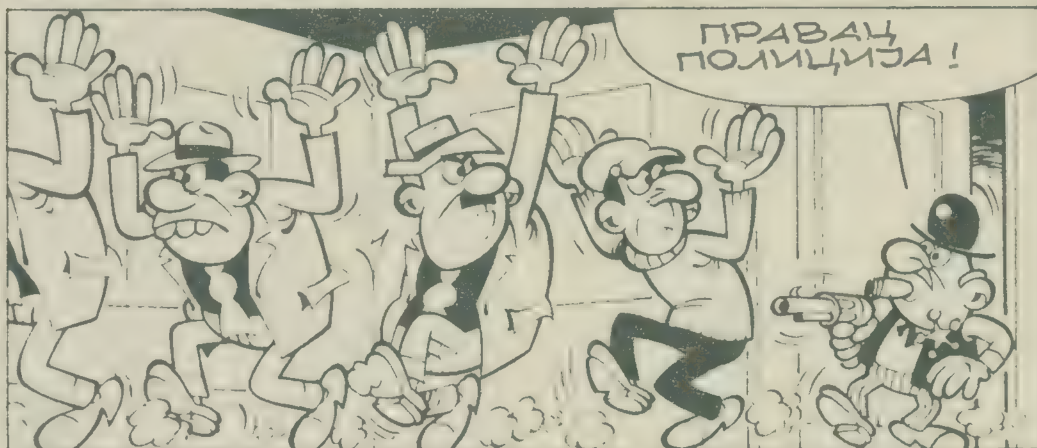

ХЕЈ, ШЕФЕ! ГЛЕДАЈ! ПАНДИН БРАТ!
ПОТРЧКОО!

БАНГ!
БАНГ!

ДИРЕКТОРЕ!
РЕКАО САМ ДА НЕЋУ ДА ЧУЈЕМ ПУЦЊЕ!

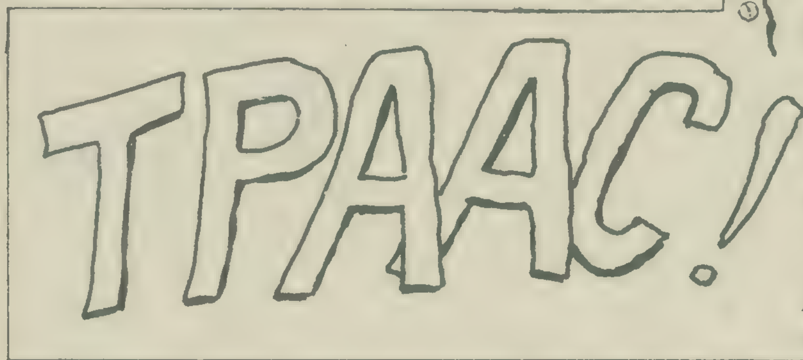

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **сентименталан робот**

ПОПАЈ
By BUD SAGENDORF

АКО ПРОЛАЗИШ ПОРЕД ОЛИВИ-НЕ КУЋЕ... ПАЗИ ДА ПРОЂЕШ БРЗО!
ПИХ!
НИСИ ТИ ЊЕН ГАЗДА!

ВРХ ОВОГ ЛЕПОГ СТАРОГ ДРВЕТА БАЦА МИ СЕНКУ НА БАЗЕН!

СИГУРНА САМ ДА ЋЕ ЈЕДАН ОД МОМАКА ПРИСТАТИ ДА ГА ПОТКРЕШЕ!

МЕНЕ ЈЕ МОЛИЛА!
НИЈЕ... НЕГО МЕНЕ!

СКЛАЊАЈ МИ СЕ С ПУТА!
ОНА ЈЕ МОЈА ЦУРА... И ТО ЈЕ МОЈ ПОС'О!

КАД ОЛИВИ ТРЕБА ПОМОЋИ... ЈА САМ ТУ ДА ЈОЈ ПОМОГНЕМ!

ИИИЈУУФ!
?
?

ДОСТА!
?
?
?
BUD SAGENDORF

ЗМАЈ ОТИШАО, ПРИЧЕ ОСТАЛЕ

Брусову смрт доводе и у везу са мафијом. Тврди се да је убијен јер је одбио да сарађује са подземљем. Ова верзија има за основ и неке чињенице.

Брус Ли је други колапс доживео у стану Бети Тинг Пеј, своје партнерке из неких филмова. За младу и привлачну глумицу одавно се причало да је љубавница једног од мафијиних „кумова“. Верзија има два дела: први — да је убиство поручио љубоморни „мафиозо“, а други — да је сама Бети отровала Бруса. Таблету „аквагестика“ добио је од ње.

Не треба сумњати да је моћна светска илегална организација могла да ликвидира Бруса Лија. Ако је заиста тако, зашто је то учињено?

Одовор на та питања досад нико није дао. Зато је и цела прича мало вероватна.

НИШТА ОСИМ ТАБЛЕТЕ

Ово је део разговора који је истражни судија Цо Дафи водио са продуцентом Рејмондом Чоуом, објављен у листу „Чајнс мејл“.

Чоу: **У стан Бети Тинг Пеј стигли смо око 14 часова. У 19.30 Брус се пожалио на главобољу. Попио је таблету „аквагестика“, коју му је дала домаћица. Саветовао сам му да легне и одмори се. Послушао је. Напустио сам апартман чим је Ли заспао. Сматрао сам да нема разлога за панику.**

Дафи: **У које време је Ли узео таблету?**

Чоу: **Око 20 часова, пола часа након првих симптома главобоље.**

Дафи: **Да ли је, осим главобоље, било и других симптома?**

Чоу: **Не, колико сам могао да приметим.**

Дафи: **Осим таблете коју је попио, да ли је узимао још нешто?**

Чоу: **Не, колико знам.**

Као узрок смрти помиње се и дрога. Тачно је да је Брус повремено пио чај од канабиса који се добија од једне врсте конопе и има опојно дејство. Али, тај напитак свакодневно пију милиони Кинеза. Лекари су ту могућност категорички одбацили.

Осим тога, на дан смрти он није окусио чај нити су за време аутопсије пронађени икакви трагови канабиса у организму.

Брус је био човек велике физичке кондиције и духовне снаге. Мало је вероватно да би таква личност посегла за дрогом. Имао је, истина, и он својих слабости, али био је довољно храбар да се са њима суочи.

Био је понекад лоше расположен, али је своју агресивност умео да испразни на прави начин. Супруга и породица били су његова мирна лука у којој се склањао после сваког „невремена“.

НА ГРАНИЦИ ФАНТАЗИЈЕ

Има и неколико загонетних верзија о смрти Бруса Лија, које се, посматрано са становишта просечног човека, граниче са фантазијом. Међутим, с аспекта науке оне нису тако невероватне. Оно што се помиње у овим говоркањима припада појавама које су предмет озбиљних научних истраживања.

Постоји могућност да стари, мудри Кинези, заиста држе кључ смрти Бруса Лија у својим рукама. Једна од верзија каже да је његова смрт изазвана тајанственим ударцем у сплет нерава.

Најбољи познаваоци оријенталних борилачких вештина и њихових тајни нису оповргли такву могућност. Напротив, потврдили су да постоје такви ударци који могу да буду готово неосетни а да изазову парализу, несвест, чак и смрт.

У неким старим записима остало је забележено да су легендарни мајстори кунг фуа Шаолинског манастира познавали 365 нервних центара, или „хсуех мен“ у људском телу. Како је то прилично велик број, специјализовали су се за 36 с предње и 24 центра са задње стране тела.

Чувени амерички експерт за источњачке борилачке вештине Ед Паркер описује вештину „тиен хсуех“ (на мандаринском) или „дик мак“ (на кантонском дијалекту). Ми је једноставно

превођено као „смртоносни“ или „убиствени додир“.

„**Ова вештина је студија о додиривању нервних центара. Изучавање система који функционише у људском телу било је тако детаљно да су биле потребне године да га човек доведе до савршенства. Осим познавања нервних центара, будући мајстори кунг фуа учили су лечење травама, пружање прве помоћи и слично.**

Вештине су откривене најстрпљивијим и најмиролљубивијим ученицима. Студирање је ишло тако далеко да се проучавало дејство удараца у различито доба дана. Како познавање ових тајни носи доста опасности, оно мало упућених понеће их, вероватно, са собом у гроб“.

ТАЈНА »ВИБРИРАЈУЋЕГ ДЛАНА«

Стравичну групу претпоставки, о којој круже невероватне приче, чини вештина „вибрирајућег длана“ коју су открили Малајци. То је зачуђујућа техника изазивања смрти са одложеним дејством. Заснива се на тајнама кунг фуа Шаолинског манастира, а позната је под именом „та чинг“.

У стручној литератури за оријенталне борилачке вештине говори се о једном Малтежанину који се цео живот бавио проучавањем технике „вибрирајућег длана“. Он је говорио да је могуће кренути улицом, „спу-

стити руку на жртву“ и тачно у дан који се одреди наступиће, наводно, њена смрт.

Ова теорија објашњава се тиме да се унутрашња енергија људског тела, такозвани „чи“, на којем се темељи кинеска класична медицина и акупунктура, претвара у резонирајуће вибрације које се преко длана преносе у тело жртве. Резонанција достиже врхунац у одређеном тренутку и тада, наводно. постаје разорна за организам.

ЖРТВА ОСВЕТЕ?

Чак и да је једна од ових верзија тачна, недостаје оно кључно — разлог. Да ли су стари Кинези имали разлога да убију Бруса Лија?

По традицији, он је припадао одређеном реду у структури кинеског друштва, које се и дан-данас одржава у Хонгконгу, на Тајвану и у другим крајевима где живе Кинези, изван НР Кине. У тренутку кад је стекао огромну славу, Брус Ли је изневерио принципе свога рада. Између осталог, откривао је белцима тајне кунг фуа, што је било строго забрањено. Кад је стигла делегација Кинеза да га уразуми, он их је истукао и најурио. Осим тога — а и то се коси са традиционалним нормама — једно време је лудовао и разбацивао новац, возио је скупе и брзе аутомобиле.

Да ли су то били довољни разлози за освету?

И поред свих неизвесности, велика је вероватноћа да је Брус Ли убијен!

Мало је познато да се он, како му је растао углед, све више мешао у политику. Можда је за њега то било кобно?

„Сматрам да могу да одиграм велику улогу у југоисточној Азији — пренео је Брусову изјаву часопис „Фајтинг старс магазин“. — Људима треба штошта објаснити, а онај ко жели да их поучи мора да буде одговоран за то. Пошто је наш рад усмерен ка масама, обавезни смо да створимо нешто што ће допрети до људи. Морамо да их обучавамо корак по корак. То се не постиже преко ноћи. Остаје да се види да ли ћу успети или не. Ја томе сада припадам, осећам све то“.

— Не радим због новца, већ из жеље да стекнем углед и положај који ће ми омогућити да људима једног дана кажем нешто озбиљно — изјавио је репортеру француског часописа, у последњем свом интервјуу.

Шта је то хтео да поручи? О каквим је озбиљним питањима реч?

Одговоре на ово никад нећемо добити од „Малог змаја“ из Хонгконга. Можемо само да их наслућујемо.

Б. Шегвић
С. Стојиљковић

ГОРЕ: ИЗУЗЕТНО РАТОБОРАН МАЈМУН НАПАДА И ПОКУШАВА ДА УЈЕДЕ ЕКСПЕРИМЕНТАТОРА ЗА РУКУ. ДОЛЕ: ЕЛЕКТРИЧНОМ СТИМУЛАЦИЈОМ ОДРЕЂЕНОГ ДЕЛА МОЗГА ОВЕ ЖИВОТИЊЕ ЊЕНО УОБИЧАЈЕНО ПОНАШАЊЕ ИШЧЕЗАВА — ОНА САДА МИРНО ДОПУШТА ДА ЈЕ МАЗЕ.

Пут у унутрашњост мозга

ДИРЕКТНА ВЕЗА СА МОЗГОМ ЈЕ УСПОСТАВЉЕНА. ШТА ЋЕ ОНА ДОНЕТИ ЧОВЕКУ, ОДГОВОРИЋЕ БУДУЋНОСТ.

Хозе Мануел Родригез Делгадо није био тореадор, али је ипак стајао усред арене и чекао да у њу пусте бика. У једној руци држао је црвени тореадорски плашт, у другој радио-предајник. Чудну борбу бика и човека која је управо требало да се одигра није пратила уобичајена бурна и узбуђена публика.

Групица окупљених видела је тренутак када је животиња улетела у арену, на час оклевајући застала, а затим привучена плаштом разјарено полетела ка човеку. Када је већ изгледало да ће га бик пробости, човек је притиснуо дугме на предајнику и животиња је, као залеђена стала.

Игле у глави

Био је то само један од експеримената чувеног шпанског неуро-физиолога Делгада. Чудно понашање бика изазвале су „игле“, у ствари сићушне електроде, претходно усађене у мозак животиње. Притиском на дугме кроз електроде је прострујао електрични импулс — „порука“ да се бик заустави.

Још једном експеримент је потврдио оно што су научници већ знали: електричном стимулацијом одређених делова мозга могу се изазвати жељене реакције и то почевши од оних најједноставнијих, моторних (покрет), па до далеко сложенијих реакција које уносе промене у до тада уобичајено понашање субјекта.

Да би електрични стимуланс допро до мозга у њега се усађује тзв. „водичи“ — петнаест милиметара дуге тубице од нерђајућег челика које, по завршетку операције, вире из лобање. На тај начин се отвара пут у унутрашњост мозга. Кроз било коју од ових „туба водиља“ научник може да убаци електроду којом преноси стимулус (надражај).

Наука за собом већ има велик број експеримената који потврђују ефикасност овог метода. У једном од њих мајмун-испитаник успаван је електричном стимулацијом центра за сан. После свега тридесет секунди животиња се умирила, лагано склопила очи и најзад, отприлике минут после почетка експеримента — заспала.

У току сна мајмун је ипак реаговао на звуке и додир и то тако што би се пробудио на секунд или два, а затим поново наставио да спава. Ово би могао да буде тек први, стидљиви корак науке да победи хроничну несаницу код човека.

Недалеко од центра за сан налазе се тачке чијом стимулацијом може да се инхибира (потисне) агресија. Од коликог су значаја за човека испитивања на овом пољу, сасвим је јасно. Агресија, чести и нежељени пратилац људског понашања, могла би у будућности да буде савладана. За сада то потврђују само експерименти и то на једној врсти северноиндијских дугорепих мајмуна.

Ратоборна животињица напада, гребе и гризе све што јој се приближи. У току стимулације, међутим, ово за њу природно понашање се губи и она мирно допушта да је гладе. При том, што је врло важно, животиња не престаје да региструје свет око себе. Мајмун опажа руку која му се приближава и он креће да је дотакне, али сада не испољава уобичајено непријатељство.

Надраживањем других делова мозга могуће је изазвати и низ других реакција: грчење ногу, окретање главе, покрете тела, лизање, зевање. Занимљиво је да животиња, по правилу, уклапа вештачки изазвану реакцију у своје уобичајено понашање. Тако ће мачка код које је електричном стимулацијом изазвано лизање усмерити то на узимање хране, чишћење свог крзна или пријатељски гест према човеку.

За човека су ипак најзанимљивија истраживања у области социјалног понашања. Стимулацијом одређеног дела хипоталамуса код претходно миролубиве мачке изазвана је наглашена агресивност. Њу је животиња испољавала према свим слабијим члановима своје групе, али је истовремено избегавала мачку за коју је знала да је јача од ње. Експеримент је потврдио да се стимулацијом не нарушава претходно стечено искуство (та мачка јача је од мене).

Све ово полако добија и примену. У неким случајевима епилепсије, на пример, болесник не реагује на лечење медикаментима (лековима). Излаз је тада да операција, а за њу је неопходно тачно утврђивање оболелог места, већ и стимулација и бележење импулса које шаље тај део мозга.

Разговор кроз кожу

Клиничко искуство је показало да после усађивања електрода у мозак човека, рана зараста без већих компликација. Сталну опасност од заразе, међутим, представљају отвори на кожи кроз које пролазе електроде. Непријатна за пацијенте је и апаратура коју мора да носи на глави. Иако сићушна, ова направа којом се завршава сплет електрода, ипак је неприхватљива за човека.

Проблем је решен проналажењем технике трансдермалне комуникације. Конструисан је микро-инструмент (трансдермални стимосивер) који се у потпуности усађује у главу пацијента. Нема, дакле, отворених делова лобање, ни естетски неприхватљивих „делића“ који вире из главе. Сићушни инструмент има четири канала којима се врши стимулација и три која омогућавају бележење активности мозга. Импулсе и информације у оба смера (из мозга и у мозак) кроз кожу преноси специјално конструисан пар навојница од којих се једна налази у глави пацијента. Једноставним постављањем „спољашње“ навојнице на главу пацијента, веза са унутрашношћу мозга се успоставља и комуникација човека и неурона може да почне. Како овај инструмент не користи батерије његово трајање је практично неограничено.

Од могућих примена трансдермалне комуникације, сем могућности да се директно утиче на моторне радње, емоционална стања и уопште обрасце понашања субјекта, треба споменути и могућност дугорочног „снимања“ активности мозга код изузетних психолошких стања, емоционалних реакција, абнормалних стања, реакција на лечење медикаментима.

М. И.

3. ПУТОВАЊА МИША МИЈЕ

Доживљаје неуморног путника и радозналца у стиху је испричао Лаза Лазић. Изванредне илустрације у боји и стихови који се лако читају и памте — то је најлепши начин да упознате Француску, Енглеску, Холандију, Белгију, Шпанију и Немачку.

Цена књиге 100 динара.

4. ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ

Књигу ЛАФОНТЕНОВЕ БОСНЕ читале су и читају све генерације и памте оно што је најлепше, најпоетичније и најхуманије. Изванредне илустрације у боји употпуњују слику о времену и друштву у којем је Лафонтен живео. Свака басна критикује и поучава.

Цена књиге 100 динара.

2. БИЛБОКЕ

Џон Бакенховен је написао МАТЕМАТИЧКУ БАЈКУ. Кроз маштовиту причу и изванредне илустрације једног од најбољих илустратора у Европи, К. Холандера, лако се уче прве рачунске радње и већ на самом почетку заувек заволимо ту „страшну математику".

Цена књиге 120 динара.

1. МИШКОВА БИБЛИОТЕКА

Прво коло нове библиотеке за најмлађе. Сликовнице које обрађују појмове из свакодневног живота са којима се деца сусрећу: НА ЛЕТОВАЊУ, О ЖИВОТИЊАМА, НА СЕЛУ, ВЕЛИКО И МАЛО, ШТА ДАНАС РАДИМ, ТОКОМ ГОДИНЕ.

Цена комплета 120 динара.

ДЕЦО, КЊИГА ЈЕ ВАШ НАЈБОЉИ ПРИЈАТЕЉ

5. ЗАБАВНИКОВА БИБЛИОТЕКА

Шест познатих бајки и прича које је Дизни учинио незаборавним. ДАМБО, СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА, УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА, МАЗА И ЛУЊА, ПИНОКИО и РОБИН ХУД у богато опремљеном ковчежићу.

Цена комплета 120 динара

6. ЗМАЈЕВА РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ

Избор најлепших песама најомиљенијег дечјег песника Јована Јовановића-Змаја. У песмама чика Јове Змаја генерације девојчица и дечака налазиле су свој свет, јер је песник умео да им се приближи и да их с очинском нежношћу учи љубави према свему што је добро и лепо. Избор песама Мире Алечковић.

Цена књиге 120 динара.

Политикин забавник ______________ (Место и датум)

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ", Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

ЗА ГОТОВО — КЊИГЕ ПОД БРОЈЕВИМА: ______________

за укупну суму од ______________ динара коју ћу платити поштару када ми уручи књиге, умањену за 10 % попуста.

НА ОТПЛАТУ — књиге под бројевима: ______________

за укупну суму од динара ______________, коју ћу платити у ______ месечних рата.

Најмањи износ наруџбине на отплату је 300.—динара, с тим, што месечна рата не може бити мања од 100.—динара.

Камата у износу од 6% зарачунава се само на износ отплате преко 6 месеци.

У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме, име и очево име ______________

Занимање ______________

Поштански број и место ______________

Адреса стана ______________

Назив и адреса радне организације ______________

______________ Бр. л. к. ______________

издате од Суп-а ______________

Овера о запослењу за купце на отплату ______________ Купац ______________

Пензионери уместо овере прилажу претпоследњи чек од пензије.

ЖИРО РАЧУН: 60802-603-15421

ПРЕВИШЕ ВРЕДАН ОБАВЕШТАЈАЦ

Две од четири осуђене жене заиста су погубљене, док две — никада нису ни постојале.

Крајем 1925. године Пољаци су одлучили да у Берлину оснују свој обавештајни центар, јер, према информацијама којим су располагали, било је очигледно да се Немачка полако, али сигурно опоравља од пораза у првом светском рату и да се припрема за нова освјања. После дужег проверавања способности својих агената, одлучено је да капетан Јиржи Сосновски, веома леп и образован човек, углађених манира и врсни познавалац немачког језика, преузме на себе ову обавезу. А да не би испао сумњив припремљена су му лажна документа према којима се види дело да потиче из веома богате породице, да је племићког порекла и да је сврха његовог боравка у Берлину: леп и лак живот, проводи и — клађење на коњским тркама.

У ИМЕ ЉУБАВИ

Већ после месец дана боравка у Берлину, захваљујући гомили новца који је трошио, Јиржи Сосновски је успео да стекне бројне и угледне познанике, међу којим се истицала млада и лепа бароница Бенита фон Берг. Схвативши да ју је потпуно очарао, Сосновски је решио да игра на једину карту: обећао јој је брак, а затим признао да ради за једну страну обавештајну службу, тражећи од ње да му помогне у прикупљању података. Видевши да јој је то једини начин да га задржи, ова млада жена је без речи прихватила тај предлог.

— Моја најбоља пријатељица, Рената фон Назер, секретарица је у немачком министарству рата — похвалила се пољском „племићу". **— Она ће лако моћи да нам даје све податке, јер док буде прекуцавала службена поверљива акта, стављаће у писаћу машину само један папир и индиго више. Али, за тај посао мораћеш добро да је платиш, јер она од свега највише воли — лепе хаљине.**

Тако је веома лако успостављен тајни канал којим су поверљива немачка документа одлазила у Пољску. И мада изгледа невероватно, у тренутку када је немачки министар рата потписивао неки строго поверљив акт, а потом га стављао у специјалну касу која је могла да се отвори само помоћу компликоване цифре — пољска обавештајна служба већ га је помно проучавала.

Али, лепа Бенита фон Берг је решила да прошири мрежу поверљивих личности које су могле да јој достављају што више немачких тајних докумената. Иако Ирену фон Јену и извесну госпођу Тачер Сосновски никад није видео, био је веома задовољан подацима које је од њих добијао: скице немачких фабрика оружја, аеродрома, подземних складишта муниције... наравно, плаћајући им све те услуге гомилама новца преко Бените фон Берг. Једног дана, у јесен 1933. године, када је већ Хитлер дошао на власт, ова два поверљива агента набавила су Сосновском и читав план напада Немачке на Пољску — био је то њихов, свакако, највећи успех.

ГЕНЕРАЛ ЈЕ ПОСУМЊАО

Ипак, шпијунска делатност овог Пољака није могла да прође незапажено. Клупко је почело сасвим случајно да се одмотава!

Наиме, мајка Ренате фон Назер запитала је једног дана своју кћерку одакле јој све те скупе хаљине и накит. Од плате секретарице то свакако не можеш да приуштиш — укорила ју је.

Не знајући како да задовољи њену радозналост, Рената је одговорила да у слободном времену прекуцава неку књигу једном од генерала у Немачком министарству рата и да јој он ту услугу добро плаћа.

Игром случаја, неколико дана касније, старица је срела тог генерала на некој свечаности и љубазно му се захвалила што је „омогућио њеној кћерци да дође до нешто пара".

Том генералу се читава прича учинила сумњивом. Рената је била ружна девојка — и тешко да би могла да нађе неког богаташа који би је издржавао — размишљао је. И — тада му је синула идеја: **па зар тој девојци место секретарице у немачком министарству рата не даје одличне могућности**... Још истог дана Рената је стављена под присмотру!

„... Ухваћена је велика шпијунска група! — крајем 1934. године објављена је сензационална вест на првим страницама немачких новина. **— Све личности су из високог друштва: Бенита фон Берг, Рената фон Назер, Ирена фон Јена, енглеска досељеница Мери Тачер, пољски племић Јиржи Сосновски...**"

Ускоро је нацистички суд изрекао казне овим шпијунима: Сосновски, госпођа Тачер и Ирена фон Јена осуђени су на по 20 година робије, а Бенита фон Берг и Рената фон Назер — биће погубљене.

Казна је извршена неколико дана касније. Али, лепи Јиржи Сосновски био је боље среће: после неколико месеци Немци су га изручили Пољацима, у замену за два своја агента који су ухваћени у Варшави.

Овако је изгледала званична верзија читавог случаја, објављеног до детаља у немачкој штампи, а о коме се дуго причало средином тридесетих година. Али, права истина била је друкчија!

ИСТИНА ЈЕ ДРУКЧИЈА

Јер, две од четири жене заиста су погубљене на најсуровији начин, а две од њих — никада нису ни постојале!

Прича почиње тако што је, чим је стигао у Берлин, Сосновски упознао неког Рудолфа, а тек касније се сусрео са Бенитом фон Берг и секретарицом Ренатом фон Назер, заправо — немачким агентима које му је Абвер подметнуо. А остале две жене такође су припадале тој нацистичкој организацији.

Све време, пошто су добро знали шта у ствари Сосновски ради у Берлину, Немци су му давали лажне податке, и тек понеки прави, али неважан извештај које су, наравно, сами састављали.

После неколико година таквог рада, људи у варшавском обавештајном центру су схватили да се нешто дешава у Берлину: извештаји које су добијали од Сосновског, нису се поклапали са онима, набављеним с других страна. Зато су му, почетком 1934. године, послали хитан позив: — Врати се у Варшаву! .. што је вредни обавештајац одбио тврдећи да је управо на трагу правом открићу. У то време, Немци су овом обавештајцу дали „поверљив" извештај о њиховом нападу на Пољску, да не би био повучен.

Ипак, Немцима је било јасно да Пољаци све више сумњају у Сосновског. Зато су донели одлуку: Гестапо ће га ухапсити, као и читаву групу и све то обелоданити преко новина.

Тако је и било, читаво хапшење је вешто изрежирано, сем...

Чак ни на суђењу Сосновски није видео обавештајке Фон Јену и госпођу Тачер, јер оне нису ни постојале. Нацисти су измислили њихова имена и уплели их у читав случај, да би што више „проширили" ту шпијунску организацију.

Али, већ тада, у првим годинама свог рада, Гестапо је показао којим се све гнусним методама служи. Јер, погубљење баронице Бените фон Берг и Ренате фон Назер није било режирано: њима су нацисти заиста одсекли главе. Жртвовали су их, јер су знали да су ове две жене превише ревносно обављале поверени задатак и да су се упознале са свим методама Гестапоа и Абвера. Нацисти су били сигурни да ће тајна остати неоткривена једино, ако их погубе.

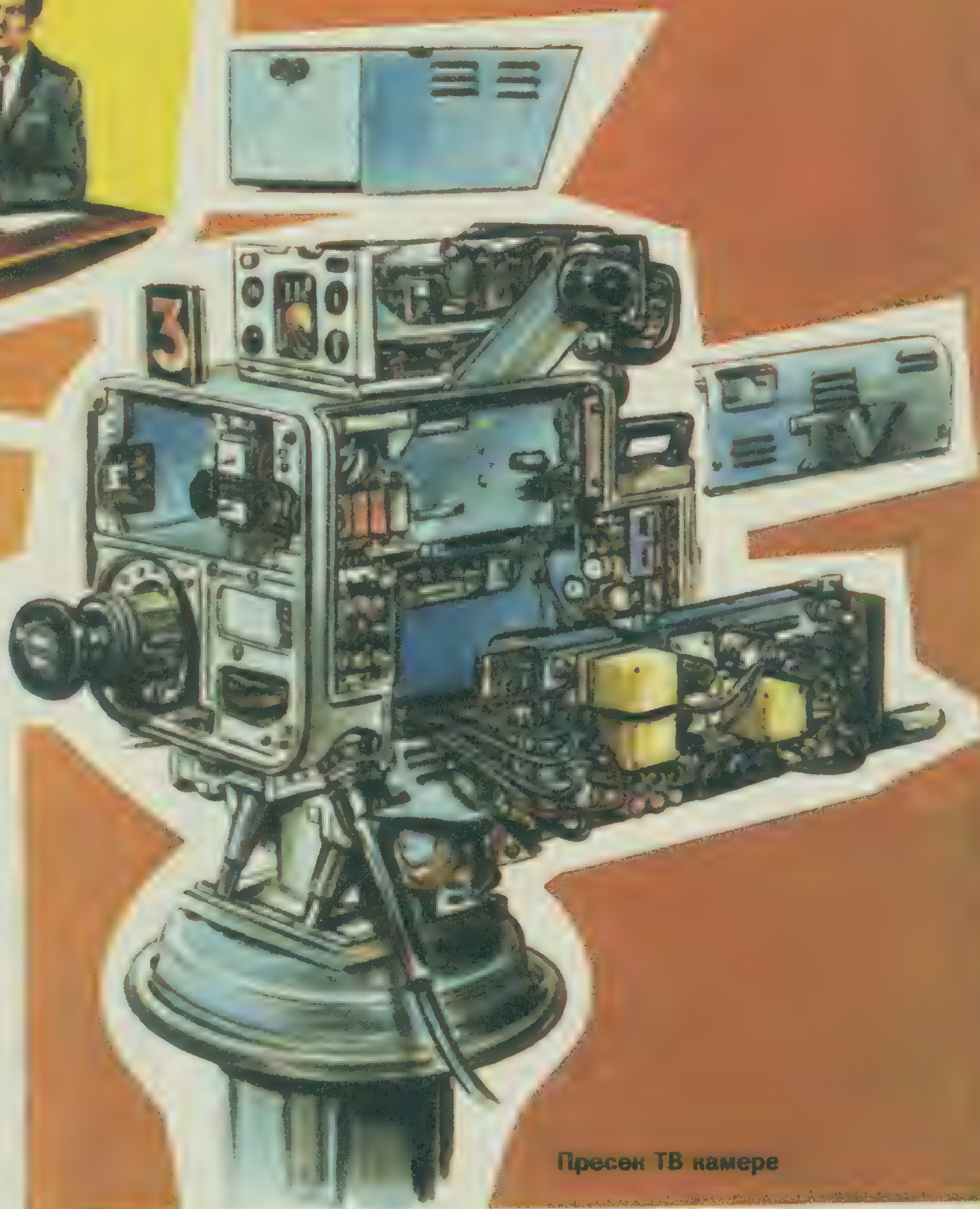
Б. Ј.

КАКО НАСТАЈЕ ТЕЛЕВИЗИЈСКА СЛИКА

ЦРТЕЖ ЕЛЕКТРОНСКОГ ТОПА

Пресек ТВ камере

Телевизијска камера није исто што и обична филмска камера. Она не снима целу слику неког призора, него је разбија у густ низ линија састављених из малих светлосних тачака које се великом брзином ређају једна за другом. Ово се постиже помоћу једног малог екрана смештеног иза сочива камере, који се још назива и мозаик, пошто је начињен од више хиљада тачкица.

Тачке су од цезијума, супстанце која је осетљива на светлост: ослобађа електроне када светлост падне на њу Другим речима, претвара ту светлост у електрицитет. Ово је важно управо зато што на тај начин слика коју камера снима може бити отпослата и даље! Ево како: што је светлост сјајнија, то цезијумска тачкица ослободи више електрона — шаље јачи импулс струје, а уколико је пригушенија — струја је слабија. Тако се постижу многобројне нијансе црно-беле слике!

Међутим, да би слика могла да из камере „отпутује" до антена на крововима кућа и преко њих „уђе" у ТВ пријемник, потребно је да се електронима из цезијума „помогне" да се откаче. То се постиже направом у самој камери која се зове електронски топ. Он емитује густ сноп електрона који личе на неку игру. Топ непрестано прелази преко редова цезијумских тачкица на мозаику, као да их чита и то брзином од 50 пута у секунди! То се зове скенирање. Тако топ ослобађа различита наелектрисања из тачкица на мозаику и ти „струјни товари" шаљу се у појачивач, а затим претварају у електромагнетне радио-таласе, јер друкчије струја не би могла путовати кроз ваздух, на даљину.

Таласи доспевају до наших антена и кроз њих, у ТВ пријемнике. Ту се догађа обрнути процес од оног у камери: таласи се најпре опет претварају у струју која улази у катодну цев — најважнији део телевизора. Ти струјни импулси су управо онакви какви излазе из комере. На једној страни катодне цеви налази се опет топ, сличан оном из камере. Његова је улога да поново, огромном брзином неухватљивом за наше око, „ређа" импулсе у виду тачкица различите осветљености на екран који је фосфоресцентан — има особину да светли. Топ ово чини баш као да огромном брзином исписује странице неке књиге: 25 пута у свакој секунди он превуче читав мали екран хиљадама светлих тачкица!

На овај начин долазимо до највећег чуда телевизије. Пошто тачкице из топа „испадају" једна за другом, никако не одједном, то значи да на нашем екрану НИКАДА немамо целовиту слику, него само њене најсићушније делове. Али, наше око не може да запажа овако брзо смењивање. Међутим, оно има особину да све што види задржи још неко време и по престанку призора, тако да ми видимо тачкицу и када она већ ишчезне са екрана. На тај начин — видимо слику које, у ствари на екрану нема!

М. И.

Топ смештен у катодној цеви ТВ пријемника »ређа« слику која ће се појавити на нашим екранима.

АТРАКЦИЈА БЛЕК ХИЛСА

ГАЛЕРИЈА У ПЛАНИНИ

ЏИНОВСКЕ ГЛАВЕ ЧЕТИРИ ПРЕДСЕДНИКА СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА, ОБЛИКОВАНЕ У ГРАНИТУ МАУНТ РАШМОРА, ВИШЕ СУ КЛЕСАНЕ ЕКСПЛОЗИВОМ НЕГО ДЛЕТОМ.

1

3

КРПЕЖ ГЛАВУ ЧУВА! — Иако је Борглам предвидео да његово дело буде вечно, природа ипак чини своје па киша, ветар, мраз и сунце остављају трага на лицима истакнутих америчких председника. Сва удубљења попуњавају се мешавином гранитне прашине, оловног белила и фирнајза од ланеног семена. Људи који то чине прави су вештаци. На уређењу једног лица изгубе по неколико недеља висећи изнад амбиса везани ужадима. Међутим, док је за обликовање ликова у камену била потребна мала војска радника, за „крпљење" Линколновог ока (на слици) дозвољан је само један.

2

НА ВИСИНИ ОД ПРЕКО 2000 МЕТАРА. — Муке је имао познати сликар и вајар Гатсон Борглам док 1925. године коначно није нашао гранитну стену у планини у којој је наумио да исклеше монументални споменик за који ће знати цео свет. Како је Маунт Рашмор (висок 2034 метра) сазлан од гранита, избор је пао на њега. За пројект се заинтересовао тадашњи амерички председник Калвин Кулиџ, ствар се допала још неким угледним личностима и на крају је пала одлука да се на југоисточној страни Рашмора исклеше глава првог председника Џорџа Вашингтона. Радови су започети 1927, а завршени четири године касније. У међувремену је Борглам проширио идеју: до Вашингтона обликовао је главе још три некадашња америчка председника: Томаса Џеферсона, Теодора Рузвелта и нешто даље као последњу — главу Абрахама Линколна коју је 1941. завршио Бргламов син јер је Борглам умро те године.

ПЛАНИНАРЕЊЕ ПО ЛИЦУ. — Главе четворице америчких председника високе су по двадесет метара, а цео комплекс, један од највећих споменика, сматра се светским чудом. Када су радови започети, Борглам је био стар 60 година. Али, то му није сметало да се вере врховима Рашмора. Готово ниједан радни дан није прошао без њега. Често се излагао смртној опасности јер су ликови обликовани у вертикалној, глаткој литици. Клесање је обављено експлозивом, компресорима и тек на крају длетима. Највећа сметња радницима била је гранитна прашина, па су због тога морали да носе маске. Галерију ликова у Блек Хилсу посети у току године и до милион и по туриста. Нарочито их је много у време „умивања" и „дотеривања" славних лица.

4

ПОЛА МИЛИОНА ТОНА ОТПАДА. — Конгрес је прогласио споменик националним пројектом и подмирио све трошкове који су изнели око милион долара! У току радова Борламу су велике муке задавали одваљени комади стења. Одлучено је да се камени отпад настао клесањем нигде не одвози, већ да се отискује низ литицу. Тако се у подножју Маунт Рашмора наталожило више од пола милиона тона гранита изменивши његову конфигурацију (на слици).

М. Т.

ХИТ-СТРАНА

ОПАТИЈА 78

„ОПАТИЈА 78“ ове године претрпела је неке измене. Седамнаест година, колико постоји овај фестивал, слушали смо само забавне мелодије. Ове године фестивал је обогаћен — трајао је четири вечери и на њему су изведене рок и оркестарска музика, шансоне и слободне форме и забавне мелодије. Због ове нове концепције Опатијски фестивал прерастао је у „Дане југословенске забавне музике“, а све у жељи да нам прикаже збивања на домаћој музичкој сцени.

На првој вечери, када су наступали рок-састави, Плакету ЈРТ за најбољи уметнички утисак добила је група ЛЕБ И СОЛ. Поред овог македонског састава далеко је одскочила од осталих и група СЕПТЕМБЕР. Плакету за најбољу оригиналну композицију добио је Игор Савин, аутор оркестарског дела »Poly — M«. Мојмир Сепе је добио Плакету за своју шансону „Кје је тиста трава“ коју је интерпретирала Мајда Сепе. Право освежење на овој вечери шансона и слободних форми био је састав ЛАБОРАТОРИЈА ЗВУКА ВРАЊЕШЕВИЋ који вешто експериментише са звуком па отуда и назив групе. За најбољу забавну мелодију проглашена је Руњићева композиција „Збогом остај, љубави“ коју је отпевао **Оливер Драгојевић**.

Овај певач освојио је до сада прву награду само на Сплитском фестивалу 1974. године када је певао „Копакабану“. Од тада је стално био у врху, један од фаворита, али прво место га је редовно мимоилазило. Најзад се ове године у Опатији нашао на самом врху. Овај талентовани певач и музичар показивао је љубав према музици још као дечак. Завршио је средњу музичку школу али ... имао је стално проблема са професорима — желео је да свира само забавну музику, класика га није занимала.

Први наступи Оливера Драгојевића везани су за групу БАТАЛИ. У овом сплитском саставу Оливер није певао — свирао је оргуље. Имао је тада само тринаест година. Онда је прешао у ДУБРОВАЧКЕ ТРУБАДУРЕ, па у групу МОРЕ. Изненада се одлучио за самосталан рад. Његов први наступ у Сплиту 1967. неславно је прошао. Можда би се Оливер заувек опростио од каријере певача да 1974. године, опет у Сплиту, није освојио прво место Руњићевом композицијом „Копакабана“. — Мени та пјесма уопште није „лежала“ — каже Оливер Драгојевић. Пјевао сам из петних жила. Желио сам да промијеним тај стил „драња“ и да пјевам као што говорим. Зденко Руњић ме је одлично разумио и почео је да компонује такве пјесме за мене.

Модеран начин интерпретације са пуно далматинског фолклора учинили су Оливера Драгојевића једним од најпопуларнијих домаћих певача. Као по неком правилу, све композиције које он интрепретира брзо постају хит. Подсетимо се само неких: „Скалинада“, „Галеб и ја“, „Ако изгубим тебе“, „Недостајеш ми ти“, „Нашој љубави је крај“, „Малинконија“, „Мајко, да ли знаш“. За овогодишњи фестивал „Београдско пролеће“, Оливер је припремио изненађење — пева уз пратњу клавира на коме ће сам свирати.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЗБОГОМ ОСТАЈ, ЉУБАВИ

Музика: Зденко Руњић
Текст: Нена Лабић
Пева: Оливер Драгојевић

Има дана кад сам сјетан
и кад не знам куд са собом,
празан сједим крај клавира.
Има дана што ме пеку
јер се старе ране буде
увијек када глазба свира.
Има дана кад не схваћам
да је живот као ријека
и да никад нема мира.
Има дана што ми носе
звуке неке старе пјесме
која срце болно дира.

Збогом остај, љубави
ти што гаснеш, а иза тебе
тама.

Збогом остај, љубави
ти што идеш и остављаш
ме сама.

Док се хладна спушта ноћ
у срцу мом као плима
расте бол у срцу мом.

Збогом остај, љубави
збогом, срећо, што венеш
међу нама.

Адреса: Оливер Драгојевић, Видилица број 3, 58000 Сплит.

АЛТА И ДОНА (ALTHA I DONNA)

Једна симпатична песмица у последње време одушевљава дискофиле и слушаоце радио-програма. То је композиција „Ап таун топ ренкинг“ (»Up Town Top Ranking«) коју изводи дуо АЛТА и ДОНА. Овим двема девојкама успело је да

том песмицом, после само три седмице, стигну на сам врх енглеске и европске топ-листе. Алта и Дона су са Јамајке. Алта има седамнаест година, а Дона осамнаест. Упознале су се и спријатељиле пре три године у једном малом клубу у Кингстону где су започеле своју музичку каријеру где и данас живе. На турнеју по Европи још не желе да крену. Тренутно снимају другу плочу у нади да ће им успети као и претходна. На питање зашто им је текст песме »Up Town Top Ranking« неразговетан, Алта и Дона одговарају: „То и јесте главни штос. Сматрамо да у песми која је направљена за игру текст уопште није важан“.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ БИЈЕЉИНЕ

Родољуб Вуловић, амбициозан али још неафирмисан певач из Бијељине, потајно се нада успеху. Учествовао је на омладинском фестивалу у Суботици 1972. године. Ускоро треба да му се појави сингл „Сан летње ноћи“.

Ката Симић
Ул. Иве Лоле Рибара 117
Железник
(хонорар 100 дин.)

ТИНА ТАРНЕР (TINA TURNER)

Берза плоча

Желео бих да продам одлично очуване ЛП плоче следећих извођача: Crosby, Stills, Nash & Young, Allman Brothers Band, Fleetwood Mac, B. B. King, Santana, Osibisa, Little Feat, Canned Heat, John Mayall, Isaac Hayes, Colosseum, Stanley Clarke, Miles Davies, Billy Cobham, Mahavishu Orchestra, Weather Report i Miroslav Vitous.

Слободан Милосављевић
Маршала Тита 170
38220 Косовска Митровица

Продајем оригиналне ЛП плоче: FREE (»Free at Last«), BLACK SABATH (»Master of Reality«), OMEGA (»5«), LOCOMOTIVE GT (»Great«), SANTANA (трећи албум), EMERSON LAKE AND PALMER (први албум), SANTANA AND MCLAUGHIN (»Love Devotion Surrender") и плоче у домаћој производњи: ARGENT (»In Deep«), JAMES BROWN HALL (дупли албум), FACES (»Live«), OMEGA (»3«), IKE AND TINA TURNER (»Greatest Heats«), PINK FLOYD (»A Nice Pear«), JOE COCKER (»Stingray«), BOB DYLAN (»Before the Flood«) и друге. Плоче су одлично очуване, цена по договору.

Доброта Константин
Душанова 16
37000 Крушевац

БЕЈБИС (BABYS)

О вредности групе БЕЈБИС мишљења су подељена: за једне је то група будућности, док јој други оспоравају све квалитете. Ова супротна мишљења уопште не брину чланове састава који последњих недеља својом новом плочом постижу запажен успех. „Душа" састава је, свакако, певач, басиста и композитор Џон Вејт (John Waite) — 22 године) који својим изгледом — кратко подшишан, у похабаном оделу и минђушом у левом уву — пре подсећа на неког панкера него на солисту рок-групе. Такви су и остали чланови: гитариста Волтер Стокер (Walter Stocker — 22), органиста Мајк Корби (Mike Corby — 23) и бубњар Тони Брок (Tony Brock). О настанку помало необичног имена групе Џон каже: „Када смо 1975. године почињали биле су у моди тинејџерске групе. Због тога смо изабрали ово име које нам данас задаје прилично проблема. Због њега и нашег изгледа већина очекује да свирамо нежну музику. Међутим, ми радимо супротно. Свирамо тешки рок са доста примеса блуза.

И поред опредељења групе за тешки рок БЕЈБИСИ су се прославили једном лаганом композицијом „Није ли време" (»Isn't It Time«) коју карактеришу пијано делови, осећајна мелодија и женски пратећи хор. Ова песма нашла се и међу десет најпопуларнијих у САД због чега многи сматрају групу америчком. „Ми смо прави Енглези", кажу они. „У Америку смо отишли јер у Енглеској, поред панкера који су преузели главну улогу, нисмо имали никаквих шанси. У међувремену смо постали толико популарни да нашим концертима присуствује и по десет хиљада људи, и то не само у Америци, већ и у Енглеској. Ако се нешто не измени, већ ове године организујемо велику турнеју по свету на којој ћемо показати своју праву вредност".

СЕКС ПИСТОЛС (SEX PISTOLS)

Крајем прошле године у неким листовима могла се прочитати вест да ће најпознатија панк-рок-група СЕКС ПИСТОЛС посетити ове године и нашу земљу. Вест је обрадовала све поклонике ове врсте музике. Међутим, радост је била краткотрајна. Одмах потом било је објављено да се састав СЕКС ПИСТОЛС распао и да су самим тим отпали сви њихови заказани ангажмани. На питање једног енглеског новинара шта је узрок разиласка и да ли има изгледа да се популарни „пиштољи" поново окупе, Џони Ротен, шеф и певач групе, изјављује:

Све је прошлост: Са сигурношћу тврдим да више никада са осталима из групе нећу радити. Морам признати да ми због тога није нимало жао. Претпостављам шта ће се догодити са осталима. Очекујем да Стив направи успешну каријеру попут Питера Фремптона, Сид нема никаквих шанси, Пол ће опет радити као електричар, менаџер Малком је био и остаће изгубљен човек. За себе још ништа поуздано не могу да тврдим. Иначе, осећам се одлично, као човек коме је с рамена скинут велик терет. Сада сам први пут после две године потпуно слободан човек.

Прича се да си био згранут када су ти саопштили да више не желе да раде?

То су само приче. Нормално да ми је у почетку било необично. Првог дана по повратку из Америке сео сам и дуго размишљао. Међутим, толико сам се заситио осталих, да ми није ни било криво. Напротив, осећао сам се ослобођен великог терета.

Како је дошло до неспоразума у групи?

После последњег концерта у Сан Франциску Малколм је предложио да сва четворица отпутујемо у Бразил и тамо посетимо одбеглог крадљивца (пљачкаша воза у Енглеској) Роналда Бигса. По њему би то била фантастична реклама. Међутим, ја сам сматрао да је то веома глупо јер немам афинитета према таквим типовима. Био сам уз то и прехлађен. У таквој ситуацији Малколм ми саопштава да се спремим јер кроз четири дана полеће авион за Рио. Одговорио сам да ми тако нешто не пада на памет а са мном се сложио и Сид. Следећег јутра Пол и Стив су се спаковали и отишли стављавши ми тако до знања да је са нашим саставом свршено. Нису ми уопште објаснили због чега то чине и зашто одлазе. Остао сам сам са авионском картом за Лондон. Пол и Стив су сав новац понели са собом. Од тада са њима не говорим.

Да ли сте имали и музичких размимоилажења?

Да. Текстове песама сам писао без проблема. Музику је компоновао Стив, док је Пол био потпуно незаинтересован. Појављивао се непосредно пред почетак концерта, одлупао би на бубњевима своје и одмах би по завршеном концерту нестајао. Од Сида се ништа није ни могло очекивати. Он је практично и после десет месеци проведених са групом још учио да свира своју бас-гитару. Дошло је до првих проблема када Стив више није хтео да компонује. Ја никада нисам волео људе који спавају на ловорикама.

Када су почели први неспоразуми?

Почело је прво са нашим менаџером Малколмом Мек Лереном. Он је дошао на идеју да са нама сними филм и да од мене направи филмску звезду. Од тада се више није интересовао за нашу музику. Мени, међутим, никада ни на памет није падало да будем глумац, јер сматрам да сам превасходно певач. Тако су и почела наша размимоилажења.

Како је онда прошла америчка турнеја?

Био сам изненађен популарношћу коју тамо уживамо. Публика је била дивна. Многи су знали текстове наших песама тако да су певали са нама. Било је заиста дивно.

Многи мисле да је ваш раскид само рекламни трик?

То је апсолутно нетачно.

Да ли си још панкер?

Ја мислим да јесам. Истина, иселио сам се из мајчиног стана и купио себи малу гарсоњеру, али се и даље идентификујем са момцима који су поборници панка.

Шта ћеш сада да радиш?

Почећу нешто ново са новом групом, али без шоуа Џона Ротена. То сам и код СЕКС ПИСТОЛА мрзео. Увек сам морао да будем у центру пажње.

Шта ће сада бити са панк-сценом?

Мислим да бледи све више и више и да ће панк ускоро сасвим нестати. Али, сам искрено желим да се одржи бар још неко време.

ЏОН ПОЛ ЈАНГ (JOHN PAUL YOUNG)

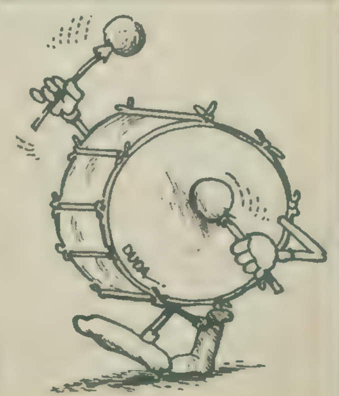
Када се говори о најкомерцијалнијим певачима све чешће се чује име ЏОНА ПОЛА ЈАНГА. Рођен 1950. године у Глазгову, у Шкотској, овај певач изванредних гласовних квалитета није почетник мада се за њега чуло тек прошле године.

Непосредно после завршеног школовања (по занимању је прецизни механичар) Џон је основао сопствену групу. На једној игранци запазио га је режисер поп-мјузикла „Исус Христ суперстар" који му нуди ангажман. Џон без размишљања прихвата понуду и на сценама Мелбурна и Сиднеја две године тумачи једну од главних улога у овом мјузиклу. Када је представа скинута са репертоара, Џон и даље остаје у сиднејском позоришту где ради као асистент осветљења.

Априла 1975. године долази до преокрета у његовој каријери. Снима прву плочу са композицијом „Виши Херој" (»Yesterda's Hero«) која постаје велики хит. О том времену Џон прича: „Тада је у Аустралији поп-сцена била беживотна. После БИТЛСА и БИ ЏИСА ништа ново се није дешавало у поп-музици. Појавио сам се у правом тренутку тако да сам већ крајем седамдесет пете кренуо на велику турнеју по Аустралији са својим пратећим саставом „Шербет". Многе околности су ми тада ишле на руку. Следећу плочу сам снимио после две године. Била је то композиција „На киши" (»Standing in the Rain«) којом постижем велики светски успех. А онда су дошла гостовања у многим европским земљама и ја се најзад са супругом и кћерком настањујем у Енглеској".

Почетком ове године Џон је одржао само неколико концерата у већим градовима Енглеске да би се затим извесно време повукао са сцене и довршио материјал за ново диско-остварење. Управо му је изишла мала плоча са хит-нумером „Љубав је у ваздуху" (»Love is in the Air«), а ових дана очекује се и његова прва велика плоча за коју Џон каже: „Годинама сам се припремао за овако нешто. Због тога очекујем изванредан успех јер су на плочи све нумере пажљиво одабране".

Две године се популарна ТИНА ТАРНЕР није појављивала на концертима. У том периоду Тинин живот много се променио. Пре нешто више од годину дана развела се од супруга Ајка. Био је то за њу велики ударац: после петнаест година заједничког живота и рада остала је сама, и то не само без Ајка већ и без његове пратеће групе и играчица. Данас се, бар тако изгледа, позната певачица прибрала и средила. С новим пратећим ансамблом кренула је на турнеју по Европи.

Први концерт је одржан у Минхену. Тина и даље у деведесетминутном исцрпљујућем шоуу доминира сценом уз изванредну асистенцију мужјака и новог мешовитог четворочланог играчког састава код кога се осећа недостатак темперамента „Ајкових девојака". Али када Тина узме микрофон, онда се све то заборави. Воља него икад до сада, она својим дубоким вибрирајућим гласом засењује све остале. О ономе што је преживела за последње две године, Тина каже: „Много ме је заболео растанак са Ајком. После дуже паузе припремила сам нови шоу-програм у жељи да видим да ли ће ме публика и саму, без Ајка, прихватити. Почело је добро и то ме необично радује".

НАША КАРИКАТУРА

ГРУПА КВИН

НАПРАВИТЕ САМИ

КАТАПУЛТ

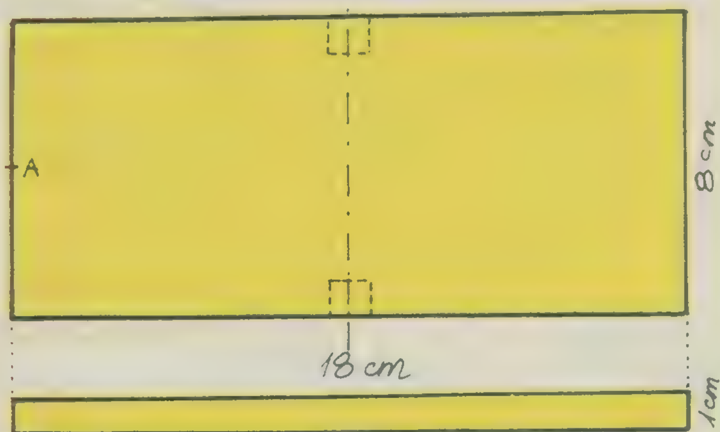
На тражење наших читалаца а према идеји **Мирослава Гуцуља** из Вршца предлажемо вам како да направите катапулт.

За прављење катапулта потребни су вам: комад даске дебљине 1 см а величине 18 x 8 см **(црт. 1)**, затим две летвице квадратног пресека 1 x 1 см а дужине 8 см **(црт. 2)** и једна шипка округлог пресека око 3 мм а дужине 8 см **(црт. 3)** која може бити или дрвена или метална. На крају, потребна вам је још и тања дашчица дебљине око 3 мм а величине 14 x 1,5 см **(црт. 4)**. На местима обележеним цртицама квадратног облика на **цртежу 1** укуцајте летвице са **цртежа 2,** као што се види на **цртежу 5.** У тачки А са стране даске на **цртежу 1** укуцајте ексер тако да глава ексера вири 1 до 2 мм изнад даске (ту после треба да закачите ластиш) што се такође види на **цртежу 5.** На врху летвица са **цртежа 2** обрадите округлом турпијом канал **(црт. 5)** или засеците троугласти жлеб **(црт. 6)** тако да шипка са **цртежа 3** уђе у тај жлеб и у њему се комотно креће. Да вам шипка не би излазила из жлеба, закуцајте преко ње плочицу од плеха **(црт. 7).** На танкој дашчици **(црт. 4)** укуцајте са стране у тачки Б ексерчић на исти начин као што сте урадили и у тачки А. Дашчицу **(црт. 4)** чврсто привежите било гумицом било канапом за шипку са **цртежа 3**, као што приказују **цртежи 8 и 9.** Ексерчиће у тачкама А и Б повежите гумицом дужине између 8 и 9 сантиметара да дашчица са **цртежа 4** стоји вертикално као што показује **цртеж 9.**

Катапулт ради на следећи начин: дашчица са **цртежа 4** затегне се толико да дође у хоризонталан положај, на тачку М стави се камичак или лоптица направљена од папира или комад дрвета, па се дашчица пусти **(црт. 9 и 10).** Гумица која је била затегнута повући ће ексер у тачки Б уназад и одбациће камичак. Можете се и тако ипрати што ћете гађајући из катапулта покушати да убаците камичак у конзерву **(црт. 10).**

* * *

МИРОСЛАВ ГУЦУЉ из Вршца 26300, Николе Тесле 23, награђује се за идеју са 100 динара.

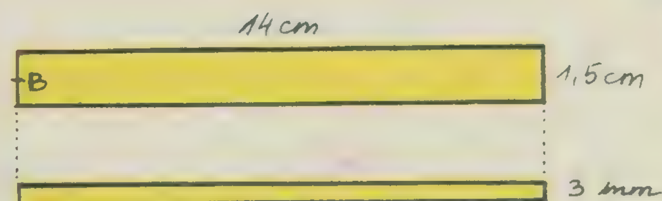
1

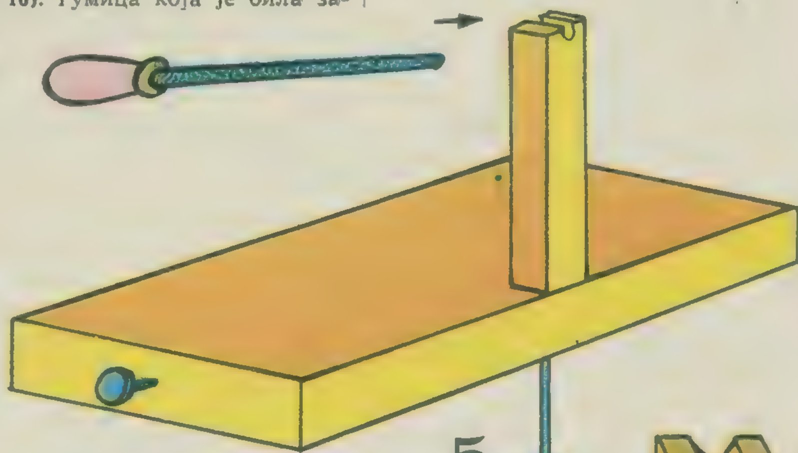
2

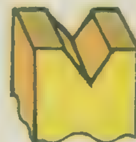

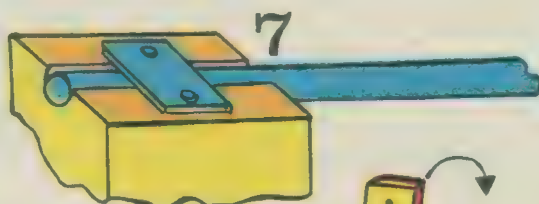
3

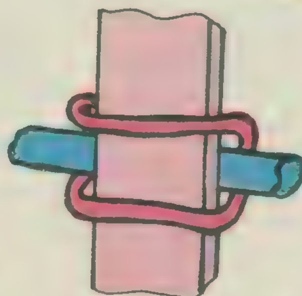

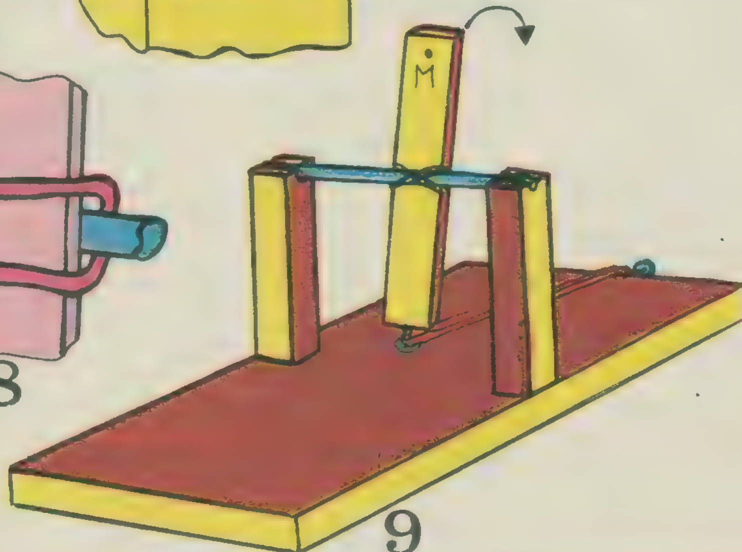
4

5

6

7

8

9

Тражимо пријатеље

Наташа Ристић, 11000 Београд, Стевана Опачића 42/13 — 13 година, воли поп и рок музику, навијач Партизана.

Горанка Радојевић, 54520 Подравска Слатина, Пољска 3 — 13 година, воли музику, спорт.

Драгана Радоњић, 11325 Марковац, село Пиносава — 14 година, скупља постере, разгледнице и налепнице, воли све што воле млади.

Марица Толо, 71270 Фојница, ОШ „Ката Говорушић" — волела би да се дописује са друговима и другарицама VII разреда.

Тони Ефтимов, 92000 Штип, Насеље Баби 184 — 14 година, воли спорт и забавну музику. Навија за Црвену звезду.

Аријана Оршулић, 58350 Метковић, Пржине 2 — 12 година, воли музику и скупља маркице.

Милинко Василић, 31335 Саставци, Батковић — 15 година, воли спорт, скупља значке, навија за Црвену звезду.

Александар Левченков, СССР, Г. Харков 140,8 м (р) пр. Гагарина 60 кв 123 — 24 године, студент, жели да стекне што више пријатеља у нашој земљи.

Драган Гаврић, 21225 Радичевић, Иве Лоле Рибара 25 — 14 година, скупља значке, воли спорт.

Аци-Петрова Катарина, 92000 Штип, Питу Гули 4 — 12 година воли забавну музику, скупља салвете и маркице.

Драган Франић, 12208, Костолац, Дунавац 2 — 13 година, воли спорт, навијач Партизана, скупља старе и стране новчиће.

Весна Ракић, 35210 Свилајнац. Косанчићева 22 — 14 година, воли забавну музику, скупља постере, навијач Црвене звезде.

Петар Ивковић, 81315 Свети Стефан, Ново насеље бб — 13 година, воли кошарку и пливање, навијач Црвене звезде.

Јасна Вукосављевић, 12224 Добра, Саве Мијатовић 1 — 11 година, воли забавну музику и спорт, скупља салвете, значке и маркице.

Мирјана Антић, 11030 Београд. Благоја Паровића 12 — 13 година, воли музику и спорт.

Мирјана Трифковић, 75247 Корај, Бобетино Брдо — 15 година, скупља привеске, значке и бројеве „Кандит".

Сања Матељук, 58350 Метковић, Пржине 4 — 13 година, воли забавну музику и скупља значке.

Славица Лазаревић, 18210 Житковац, Ратка Јовића 18 — 21 годину, скупља разгледнице и стари и страни новац.

Зорица Масуровић, 14000 Ваљево, Сењак 15 — воли забавну музику, скупља салвете и значке.

Светлана Праштало, 11307 Болеч, Раван 29 — 12 година, воли забавну музику, скупља салвете и постере, навијач Црвене звезде.

Горан Алексић, 54000 Осијек, Јосипа Козарца 4 — 15 година, скупља значке и маркице.

Јосип Билић, 58000 Сплит, Пут ударника 216 — 16 година, воли музику, навија за Хајдук и Југопластику.

Емилија Марковић, 18000 Ниш, Првомајска 28/1 — 16 година, воли забавну музику и спорт.

Горан Милковић, 54514 Чачинци, Матије Гупца 15 — 16 година, воли забавну музику, спорт и књиге.

Лидија Богојевић, 15316 Бања Ковиљача, Народног фронта бб — 10 година, скупља салвете и маркице

Радмило Обреновић, 34000 Крагујевац, Јосипа Панчића 3/5 — 18 година, скупља значке и жели пријатељство са вршњакињама.

Денис Којновић, 58340 Плоче, Ј. Томашевића 5/2 — 10 година, скупља значке и желео би да добије једну Забавникову.

Лидија Живковић, 56236 Илок, Ловка бб — 17 година, скупља маркице, салвете и разгледнице.

Бранка Јовановић, 11070 Нови Београд. Други булевар 111/41 — 10 година, дописивала би се са друговима и другарицама, вршњацима, пожељна фотографија.

Душка Боровац, 54000 Осијек, Вуковарска 48/1 — 11 година, свира хармонику, воли спорт и књиге, навија за Црвену звезду.

Весна Златар (15), Огњена Прице 17а, Љиљана Галетин (15), Осмог марта 5, и Марија Лампер (15), Осмог марта 7 — 25000 Сомбор — желе пријатељство са свим младим из наше земље.

Соња Ziegelmeyer, 41090 Загреб, Че Геваре 5 — ученица IV разреда основне школе, скупља сличице и омоте бомбона и чоколада.

Лидија Миладиновић, 12000 Пожаревац, Косовска 54 — 13 година, скупља маркице, значке и разгледнице, навијач Партизана

Татјана Јосифовска, 91300 Куманово, Благе Илиев Гуне 49 — 11 година, скупља салвете и сличице, навијач Партизана.

Мирослав Домановић, 21470 Бачки Петровац, Мокића 2 — студент, има велики избор домаћих и страних значака, маркица и разгледница.

Али Сула, 97250 Кичево, Д. Карбуничанец 5 — 20 година, воли поп музику, скупља разгледнице и значке.

Слађана Радуловић, 38230 Урошевац, 25. маја 4 — 15 година, воли музику, скупља значке и маркице, као и шнале за косу.

Позивамо читаоце да, уз адресе, шаљу и своје фотографије!

НАЦРТ ПЛЕМИЋКЕ КУЋЕ

Средњовековни племић управљао је својим феудалним поседом као апсолутни господар потчињених кметова, али је и сам био вазал крупнијег феудалца — неки пут и краља.

Могао је то да чини из замка или добро утврђене властелинске куће каквих је у то доба било по целој западној Европи. Велики број тих најранијих племићких зграда из 10. и 11. века, грађених од дрвета, а ради заштите ограђиваних кољем, нагризао је црв времена. На њиховим местима настале су, нешто касније, камене или циглом грађене куће од којих су се многе одржале до наших дана, често у сасвим добром стању.

Могла је то бити једноставна господска кућа од једне једине просторије коју је окруживао шанац, или пространо и сложено здање које су чиниле бројне дворане, помоћне зграде, утврђена улазна капија и кула — осматрачница.

Ове зграде су, пре свега, своје власнике штитиле од непријатеља, али је већина, у ствари, могла да послужи само када се радило о слабијем насртају. У случају жестоког напада оне су биле само привремено уточиште.

Окружена дубоким шанцем који је испуњавала вода, ова здања су стварала неку врсту изолованог острвцета на које се могло доћи само преко покретног моста који се у часовима опасности подизао. Читаво »острво« било је још окружено чврстим заштитним зидом на којем су се могли видети топовски отвори и пушкарнице.

На једној страни, ослоњена на заштитни бедем, налазила се главна зграда. Пространа витешка дворана одвајала је кухињу изнад које су се налазиле собе за послугу од раскошних одаја племићке породице. Усред те главне дворане чије су зидове често красиле огромне таписерије, налазило се отворено огњиште — једини извор топлоте, а у дну уздигнут дрвени подијум са столовима. Ту су господари и њихови гости могли да се предају уживању у богатим гозбама за какве је средњи век знао.

УТВРЂЕНА ПЛЕМИЋКА КУЋА

ЛЕГЕНДА:

1. Голубарник 2. Витешка дворана 3. Собе за послугу, 4. Племићке одаје 5. Степенице које воде у подземни ходник 6. Мол за чамце 7. Сламнати кров изнад бунара 8. Штале 9. Пивара 10. Кула осматрачница са капелицом и собама 11. Улазни хол на првом спрату куле 12. Остава за храну 13. Сламом покривене помоћне зграде 14. Заштитни бедем са зупчастим отворима за пушкарнице 15. Улазна капија и покретни мост 16. Пушкарница 17. Топовски отвори.

Свака племићка кућа имала је обавезно и кулу-осматрачницу. Камене степенице којима се у њу доспевало нису се ослањале директно на улазна врата куле, него се, као још једна мера безбедности, од последњег степеника до врата остављала једна пукотина. Када би укућани били приморани да се повуку унутар њених дебелих зидина, уклањале су се и даске које су премошћивале опасни процеп.

Да средњовековни човек није само мислио на свој трбух, о чему сведочи остава за храну коју је кула обавезно имала, већ и на своју душу, говори мала капела која се исто тако обавезно зидала при врху високе куле. Ту је опкољени племић могао да се моли за скору и брзу помоћ.

Острвце је имало и мали трг оивичен помоћним зградама — шталом, ковачницом, средњовековном пиваром — свим што је живот захтевао.

Врло често, имале су ове господске куће и свој лепо грађен голубарник. Он, истина, није само украшавао здање. Његови пернати становници доспевали су на господареву трпезу када би друге хране понестало.

М. И.

МИСИЈА ПОРУЧНИ

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

НИКЛБИС ЛЕНАНСОН

ВЕЛИКЕ ПТИЦЕ ШАН СЕЛЕ СЕ СВАКОГ ПРОЛЕЋА НА СЕВЕР. МИ ИХ ДОЧЕКУЈЕМО ОРГАНИЗОВАНО И УНИШТАВАМО.

Освести ме оштар бол. Отворих очи али око мене је био мрак. Лежао сам на врелом металном поду. Где сам? Шта се са мном догађа? Обузе ме страх. Ко сам ја? Нисам ни то знао. Напрезао сам се да препознам себе али у глави ми је било мутно.

Бол се опет понови на сваком делићу тела које је додиривало метални под. Ужасан бол. Заурлах. Поред свог јаука чуо сам и друге. Један женски крик надвиси све јауке и запара ми срце.

Устаните!

Кад је бол престао почех дрхтавом руком да пипам око себе по мраку. Осетих под прстима нечије стопало али кад га дотакох оно се уплашено трже и повуче.

— Не бој се — рекох.

Хтедох да кажем још нешто али прасну заглушујућа експлозија. Притисак ме удари у лице и стомак. Истовремено, црвена титрава светлост као муња испресеца мрак и видех око себе гола мушка и женска тела како се, лежећи, грче. И ја сам био потпуно наг.

Ошамућен, помислих да ћу се опет онесвестити али кроз мрак се просуше гласови милионског хора:

— Устаните! Устаните!

Изнад нас поче да зрачи слаба зеленкаста светлост. Нисам успевао да средим мисли а нисам имао ни времена за то јер гласови запретише снажније:

— Устаните! Устаните!

Негде горе у зеленкастој светлости поче да се ствара пламена лопта. Брзо је расла. Дубоки страшни звуци долазили су од ње. Кад је порасла до величине сунца усгао сам. У лопти је кључала магла, није се у њу могло гледати, а привлачила је поглед. Одједном се лопта преобрази у огромну главу старца. Глава је зрачила заслепљујућом светлошћу. Штитио сам руком очи. Испод шаке видех да сам у друштву десетак мушкараца и неколико жена.

Полако и разговетно, али строго и снажно као грмљавина, глава проговори:

— Ја сам космос, бог ваших отаца и ваш бог!

Глас је у мени изазивао осећање потпуне покорности. Убијао је сваку мисао. Неко зајеца.

— Ратници! За вас је рат завршен! — настави огромна глава. — Ви сте изгубили животе! Ви сте мртви! Вама је дошао судњи час. Чујте моју пресуду!

Милост!

Врисак и плач пропратише одјек ових страшних речи.

— Погинули сте верујући да се ослобађате својих ништавних тела и сједињујете са савршенством вечности. Кривоверци! Ја сам разумна бића програмирао за мир. Зато вас осуђујем на муке без краја у пећинама црне планете Тантиф.

— Милост! Милост! — повикасмо, али узалуд. Глава се распрсну у милијарду звезда и опет завлада мрак. Сви смо гласно плакали.

Не знам колико се плакало и уздисало а онда се опет појави она зеленкаста светлост и видесмо да се према нама крећу грозна једноока бића; више су личила на животиње него на људе. Била су длакава и наоружана дугим копљима. Почеше да нас гоне некуд. Кад сам заостао једно чудовиште додирну ме врхом копља. Додир је изазвао страшан бол.

Утерали су нас кроз разјапљене чељусти неке животиње и сабили у њену металну утробу. Иако нигде није било ватре почех да горим као да сам бачен на жар. Тресао сам се, падао и устајао, стењао и јаукао. Ударала су ме туђа тела у мукама као и моје. Нечији лакат снажно ме погоди испод левог пазуха и осетих како ми испод коже пуче мехур пун неке течности. Тај случајни ударац био је мој спас. Осетих како ми према срцу струји нешто хладно, а неколико тренутака касније преста бол и мозак ми се разбистри; постах свестан себе, схватио сам ко сам.

Казна

У мислима сам говорио себи: Ја сам Сардик Кронд. Нисам мртав. Ово није подземље црне планете. Поручник сам армије Нордона који држи северну хемисферу планете Амерас и ратује са Судмаром који се простире јужно од екватора. Ја сам на војном задатку. Команда тајног рата, Комтара, послала ме је у извиђање.

Сад сам знао и како сам доспео овде. У Комтару су пре неколико месеци почели да пристижу извештаји о необичној појави деморализације у оружаним снагама. Кружиле су приче да су неки војници падали у мистичне заносе после којих су проповедали пацифизам. Говорило се да су видели бога који им је забранио да ратују. Поведена је истрага. Потребно је било испитати неколико десетина хиљада људи јер је рат критикован само у највећој тајности због страха од преких судова. Комтара је најзад добила три војника са источног фронта и једног наредника са западног, који су испричали невероватне доживљаје. Били су у првим линијама и у борбама су, како су они рекли — погинули. После смрти бог их је осудио на страшне муке зато што су ратовали. Не знају колико су дуго мучени а онда им је опроштено, па су враћени у живот. Нашли су се после тога на истом месту где су „погинули“.

Ове приче биле би лако одбачене као сулуде јер је свакоме од нас јасно да ми извршавамо праву вољу творца космоса множећи се и ширећи у бескрај, што је смисао нашег постојања али извесно чуђење изазивала је чињеница да су сва четири „сведока“ испричала потпуно исту причу иако никад нису била у међусобној вези.

Док сам у памћењу налазио своју личност изгубљену под утицајем дроге којом сам био отрован, кретао сам се у гомили према једном базену испуњеном до колена пихтијастом смесом. Како је ко улазио у базен падао је као покошен у смесу и превијао се од бола. И ја сам се копрцао по смеси и викао да не постанем сумњив.

Једнооки са копљима нису ми више изгледали страшни. Били су лоше маскирани као у јевтином позоришту а на врховима копаља имали су, вероватно, батерије са Ексоновим ћелијама какве ми стављамо у неуробичеве за гоњење крупних животиња. Кад су нас истерали из базена чуо сам како један тихо рече:

— Брже! Ово мора да се заврши пре вечере.

Представа

Говорио је судмарским језиком, како сам и очекивао.

Кад је Комтара изградила претпоставку да су можда виђења наших војника с богом дело непријатеља, одабрала је осамнаест агената, међу којима и мене, да се хипотеза провери. Разбацани смо по разним деловима фронта, у прве линије, са задатком да будемо заробљени али као „мртви“, то јест да нас противник нађе у дубокој несвестици. Ја сам остављен на обали Хадрумата где су борбе најжешће. Освестио сам се овде.

Подземна представа имала је више чинова. Терали су нас у полумраку кроз разне муке које су.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Једино је мудрац слободан.

(Цицерон)

...КА КРОНДА

на жалост, за моје другове биле праве. Нисам могао да им помогнем. Али и моје патње су биле велике док сам гледао њихово мучење бионским надраживањем можданих центара, без трагова на телу. Од опасних бионских удара срце је ипак многима морало да попусти и кад неко не би више устао, знао сам шта се с њим догодило. Нарочито је у мени изазивала тугу једна девојка, вероватно болничарка, којој ни ужасне гримасе на лицу нису могле да избришу лепоту.

Нисам осећао трајање времена и нисам знао кад ће доза антистолмина из резервоара под левим пазухом престати у мени да делује. Срећом, можда после неколико часова, грозна јурњава по мраку престаде и, као што сам се и надао, уз експлозије, музику и друге сценске ефекте опет се појави изнад нас пламена лопта и пројекција главе старца у три димензије. Тобожњи бог нам рече да се смиловао на нас, да нас враћа у живот али да ширимо међу људима његову праву науку. Чекао сам шта ће се даље догодити али чим по мени поче да пада нека смрдљива течност, изгубих свест.

Повратак

Патрола Комтаре нашла ме онесвешћеног, неповређеног и у чистој униформи на обали Хадрумата, отприлике на истом месту где су ме 23 часа раније непријатељски војници заробили (што је било осмотрено). Одмах сам ваздушним путем био пребачен у специјалну болницу где је група лекара констатовала да сам пред живчаним сломом. Добио сам нешто за побољшање рада срца и нешто за спавање и после десеточасовног сна, потпуно свеж, поднео сам детаљан извештај.

Извештај је лично слушао и наш шеф, адмирал Грин Бракорст, поред осталог и зато што сам се само ја вратио из мисије. Касније сам сазнао да се вратио још један агент, али помрачена ума. Други су или заиста погинули у првим линијама или су били откривени, или, као несрећник који нам је враћен луд, нису употребили антистолмин, па су можда подлегли мукама.

Мој извештај оставио је дубок утисак. Закључено је да су се Судмарци озбиљно ангажовали у овој пропагандној акцији против нас чим су, по свој прилици на много места, по фронтовима изградили подземна позоришта за заробљенике.

Сад кад више није било мистерије остала је велика недоумица: упознати оружане снаге са овом врстом непријатељске пропаганде или ћутати о њој. Одлучивање о овоме није био мој посао али сазнао сам да се ћути јер је процењено да би изношење истине могло имати и непожељно дејство, то јест да неко поверује у оно што се проглашава за лаж.

Искључити у потпуности дејство ове непријатељске пропаганде није се, на жалост, могло и предузете су строге мере да се оно ограничи. Образоване су специјалне јединице које су све ратнике нестале дуже од четири часа у првим линијама отпремале у сабирне логоре где су испитивани и, према потреби, превасписавани или ликвидирани.

Обављена су најобимнија истраживања да се утврди ко је Судмару саветовао да употреби против нас ову мистификацију. Одговор је стигао из Теолошког центра. Директор овог центра, професор Брахам Бринон, гарантовао је да је његов колега из Судмара, професор Гупта Сордон, отац нове пропаганде. Специјалитет тог Гупте Сордона су митологије планете Земље са које су наши преци пре осамсто деведесет година неправедно били избачени и интернирани на Амерас, иако су били њени најбољи синови.

Веза са Брахамом Бриноном биле је драгоцена Комтару јер је он дао и одличан предлог како да се професору Сордону и Судмару истом мером врати ударац. Тај предлог је прихваћен и ових дана почиње да се остварује. Има предност над непријатељским планом јер је знатно јевтинији и сто пута ефикаснији.

Познато је да судмарски ратник кад погине има значајнију судбину него наш. Он је награђен тиме што прескаче шест тегобних реинкарнација и директно улази у седму, последњу, и то значи у птицу шан. Дух судмарског ратника проводи у телу ове птице само месец дана и после тога се, пречишћен, спаја са космосом и вечитим блаженством. Ако се побију све птице шан, а то је предложио професор Бринон, духови судмарских ратника неће моћи у њих ни ући и у најбољем случају ући ће у тела сартакаса, одвратних мочварних животиња које су шеста степеница у циклусу судмарских реинкарнација, али тамо ће и остати вечито, мењајући само цркло сартакаса за живог.

Сад је пролеће а велике птице шан се сваког пролећа селе из јужне у нашу, северну, хемисферу. Ми их дочекујемо организовано и уништавамо свим средствима. Кад непријатељ сазна за покољ то ће га потпуно уздрмати.

укрштене речи

ПОЗНАТЕ ФИЛМСКЕ ГЛУМИЦЕ

1. Холивудска глумица, Швеђанка **(Мата Хари, Краљица Кристина . . .)**, 2. Америчка глумица **(Босонога контеса, Могамбо . . .)**, 3. Америчка глумица, немачког порекла **(Плави анђео, Шангај-експрес . . .)**, 4. Америчка глумица, добитница два Оскара **(Све о Еви, Свадбени ручак . . .)**

2

3

4

АУТОР: ВЕ-МАК	1	ОРУЖАНИ СУКОБ НАРОДА	2	ГАРАЖА ЗА ТРАМВАЈЕ	КОЊ	ПРИБОР ЗА ЈЕЛО			МЕСТО КОД БЕОГРАДА
ВЕЋЕ НАСЕЉЕ					КАТРАН / ЗНАК ЛАНТАНА				3
ФРАНЦ. КОМПОЗИТОР МОРИС						РЕЧНА РИБА			
ДЕО ПРЕЂЕНОГ ПУТА						„ЦИРКА" / РЕКА У СУДАНУ			
„ТОНА"		НАГ / ЕНГЛ. МЕРА ЗА ЗАПРЕМИНУ			ИРАЧКИ ПОЛИТИЧАР / РЕКА У ЕВРОПИ				
ГРУБО СУКНО				[illegible] АРАБИЈЕ / 4					
НОРВЕШКИ ПИСАЦ АРНЕ								ЕГИПАТСКИ ВЛАДАРИ	
ШУМОВИТА ВИСОРАВАН У ЕВРОПИ							Ф. Н. / ПОНОР У МИТОЛОГИЈИ		
НАКНАДА У ОБЛИКУ ДИВИДЕНДЕ						ОНДА / ВЕРСКА ГРУПА (МН.)			
МЕСТО У СЛОВЕНИЈИ					НАРОДНА НОШЊА ИНДИЈКИ / Ф. И.				
		ИЗВЕШТАЈ / ПРИТОКА САВЕ							
РЕКА У ИТАЛИЈИ	УРАН / ДЕО КОЊСКОГ ПРИБОРА		ЦАР ЕМИН / КОМЕДИЈА Б. НУШИЋА						
ПЛАНИН. ВЕНАЦ У ЈУЖНОЈ АМЕРИЦИ					ЈАПАНСКА ГЛУМИЦА ЈОКО				
ЈЕДНА ПЛАНЕТА					ПИСАЦ КОШ				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Т, НИЛСКИ КОЊ, оператори, Сегедин, В, ориз, „Нана", риг, речк, отимарити, мг, Милашин; Си, орт, д, пуст, Ети, ешарпа, ај, Тит, етапа, ати, Лабин, КИ, пекара.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурмихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбуњов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК". Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ЖЕЛИМ ДА БУДЕМ...

ЗА МЛАДЕ ПИЛОТЕ

Моји другови и ја желели бисмо да се упишемо у школу за цивилне пилоте у Вршцу, али не знамо када и где треба да се пријавимо и какви су услови уписа?

Драган, Зоран и Горан
Параћин

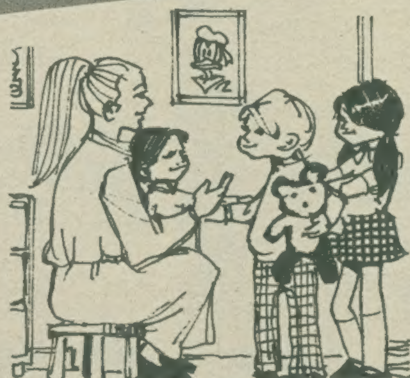
Оваква и слична писма послали су нам: **Миодраг Живковић** из Београда, **Милан Тадић** из Бањалуке, **Милош Тебајац** из Надаља, у Бачкој, и многи други читаоци. Јавиле су се и девојке, као на пример, **Ђанина Гателани** из Зенице. Виша ваздухопловна школа Београд сваке године у јуну расписује конкурс за пријем нових ученика који се школују у Вршцу, у Ваздухопловном техничком центру, Подвршанска 17, где за њих постоји и интернат.

Кандидати не смеју да имају више од двадесет година и морају претходно да заврше средњу школу. Школовање траје две године, а када га заврше, ученици стичу звање дипломираног професионалног пилота.

У школи су досад примани само мушкарци, јер обука је и те како напорна. Све девојке које желе да се вину под облаке могу аматерски да се баве пилотажом у аеро-клу-

бовима, којих има у целој земљи. Наводимо само неке од њих: Аеро-клуб Београд, Узун Миркова 4, затим аеро-клубови у Трстенику, Нишу, Краљеву, Суботици, Новом Саду, Загребу, Осијеку, Љубљани, Бањалуци, Титограду, Скопљу, Вараждину... Чланови ових клубова могу да се определе за падобранство, моторну пилотажу и друге активности.

КАЖИ МИ, ВАСПИТАЧИЦЕ!

Ученица сам другог разреда средње школе за усмерено образовање и желела бих да наставим школовање на Педагошкој академији за васпитаче предшколских установа. Какав је успех потребан да бих била примљена и како је организована настава у школи?

Смиља Николић,
Крњача

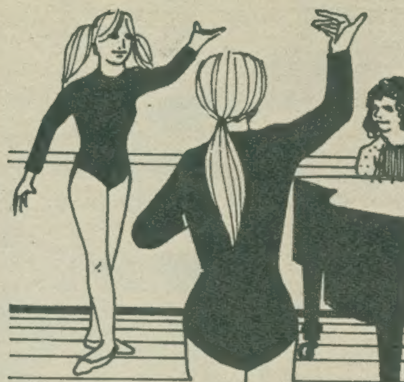
Педагошка академија за васпитачице предшколских установа у Београду, Љутице Богдана 40, расписује крајем априла, или почетком маја, конкурс за пријем нових ученика. Ти можеш да конкуришеш за упис у трећи разред, али, како смо сазнали, број кандидата је ограничен и отвара се само једно одељење. Успех у прва два разреда школе за усмерено образовање је због тога и те како важан ако желиш да будеш примљена. Сем тога, потребно је да си здрава, да немаш говорних мана и да већ свираш, или бар боље познајеш, неки инструмент. После завршеног четвртог разреда уписују се пета, односно шеста година академије, али то је већ виша школа.

ЖЕЉА — БАЛЕТ

Имам 13 година и веома сам заинтересована за модерни балет, али не знам где могу да се упишем и да ли сам, с обзиром на године, можда и закаснила?

Лидија Ђорковић,
Нови Београд

Са тринаест година, Лидија, још увек није касно да почнеш учити модерни балет, ако имаш смисла за игру. Са истом жељом јавила нам се и Снежана Радивојевић из

Сремчице, која има шеснаест година. Обе можете да се јавите у КУД „Абрашевић“ који има секцију модерног балета. Било би добро, али није неопходно, да имате предзнање из класичног балета.

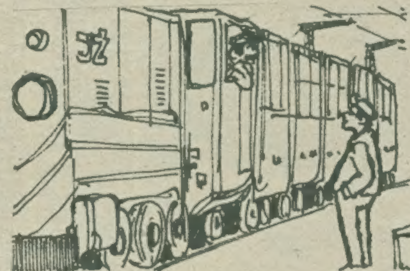
Балет можете да учите и на РУ „Стари град“, али на класичној основи. Програм је прилагођен могућностима полазника, а могу да се упишу сви који желе — од пет до двадесет пет година.

ПУТ ПУТУЈЕ ВОЗ

Желим да постанем машиновођа, али не знам где и како могу да упишем ову школу и да ли се примају само вуковци?

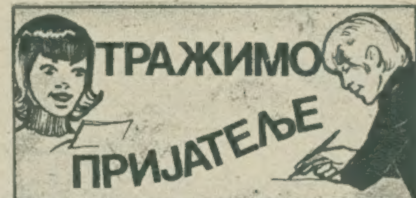
Драгиша Манкуловић,
Средњи Љубичевац, Кладово

Није потребно да си вуковац да би постао машиновођа. Можеш, по завршеној осмогодишњој школи, да се определиш за неку од средњих школа металске или електротехничке струке. Ако се после завршене школе запослиш на железници мораћеш да проведеш годину дана на практичном раду, на по-

словима одржавања дизел или електричних локомотива. Тада се полаже теоретски испит за помоћника машиновође, после којега се похађа школа за машиновође у трајању од годину дана. Они који заврше школу проводе три месеца на практичном раду, под надзором, и морају имати најмање 15 хиљада пређених километара. Тек тада се полаже испит за машиновођу одређеног вучног возила.

Сем тога, у Суботици, Трг Лазара Нешића 9, постоји железничка школа за квалификоване раднике где, такође, можеш да се распиташ за услове уписа. А пошто живиш у Кладову, могао би, вероватно, нека корисна обавештења да добијеш и у једном од ООУР-а ЖТП Београд у Зајечару.

Зринка Ћосић, 55000 Славонски Брод, Рељковићева 32 — 15 година, воли забавну музику и спорт, скупља марамице, разгледнице, маркице...

Зоран Гачић, 11000 Београд, Цвијићева 98 — 17 година, воли групу „Бони М“, навијач Црвене звезде

Hitomi Michelle Ozaki, 3-24--20, Sakae-cho, Fuchu City, Tokyo, 183, JAPAN, — деветнаестогодишња девојка, скупља разгледнице и занимљиве ситнице, воли поп-музику, језик дописивања енглески

Сибинка Маринковић, 16210 Власотинце, Манастириште 9 — воли спорт и музику, навијач Партизана

WALT DISNEY
МИКИ

ИДЕМ ДА ПОСЕТИМ ШИЉУ У ЗООЛОШКОМ ВРТУ!
ШТА?

КО СЕ УСУДИО ДА ГА ЗАТВОРИ У ЗООЛОШКИ ВРТ?
МА НЕ...

...ОН ЈЕ ТАМО ЧУВАР!

БИТИ ОВДЕ ЧУВАР НИЈЕ БАШ ЛАК ПОС'О, ШИЉО!
АХА!

АЛ' ЈА УМЕМ ДА ОД ПОСЛА НАПРАВИМ ЗАБАВУ!

КОБАЈАГИ ПЕРЕМ КОЛА...

...ЧИСТИМ УСИСИВАЧЕМ ТЕПИХ...
BPPPP

...ПОСЛУЖУЈЕМ НА БАНКЕТУ...
10-24

ИЛИ ЗАМИШЉАМ ДА САМ ЗУБНИ ЛЕКАР!

АЛ' НАЈВИШЕ СЕ ЗАБАВЉАМ КАД ЗАМИШЉАМ ДА САМ НА СЦЕНИ!

КАО КОМИЧАР!
ХУ ХУ ХИ ХИ ХА ХУ ХИ